

NASLOV

MAISON DE QUALITE ZA RADENSKO

Od 2. do 5. oktobra je bilo v hotelu Ambasador v Opatiji srečanje članov mednarodnega združenja SAINT FORTUNAT. Njihova najpomembnejša naloga je podeljevanje mednarodnih priznanj za kakovost v znanstveni, kulturni, hotelirski, gastronomski, zdravstveni in drugi podobni dejavnosti, ki je »v službi človeka«. Mednarodno združenje deluje že 600 let, priznanja, ki jih podeljuje vsako leto zaslužnim posameznikom in organizacijam, pa so že prejeli hotel Toplice na Bledu in Metropol v Portorožu ter lani priznana gostilna Horvat-Lovenjak iz Polane. Na slavnosti, ki je bila 4. oktobra, je visoko priznanje MAISON DE QUALITE prvič prejelo zdravilišče, in to Zdravilišče Radenci. Priznanje so prejeli za dolgoletno kakovostno raven zdravstvenih in turističnih storitev, za dosežke v kulinariki, za celovito ponudbo pri organizaciji prostega časa gostov ter za stalno skrb za urejeno in čisto okolje. bp

Z dobrimi rezultati dela se dokazujemo

Delavci in kmetje občine Gornja Radgona ob svojem občinskem prazniku ugotavljamo, kakšno razvojno pot smo napravili in kako domo napredujejo.

Po hitrem razvoju industrije, kmetijstva, turistično-zdravstvene dejavnosti in drugih dejavnosti v prejšnjih obdobjih je bila v zadnjem petletnem obdobju v občini Gornja Radgona počasnejša rast. Z velikimi naložbami v Radenski, Kmetijskem kombinatu, Elradu, Avtoradgoni, v šolstvo, cestno ureditev in druge dejavnosti so nastale nove možnosti za boljše delo in uvajanje sodobne tehnologije. V zadnjem obdobju smo pridobili nova delovna mesta zlasti v Muri — toz Modra Gornja Radgona, nova kmetijska zemljišča pa smo pridobili z regulacijami in melioracijami pri Kmetijski zadrugi Gornja Radgona. Z naložbami so nastale nove možnosti za proizvodnjo, kar je omogočilo dvig proizvodnje in povečanje storilnosti. Napredek je precejšen, vendar z doseženim še ne moremo biti zadovoljni.

Vlaganja v razširitev proizvodnih zmogljivosti so dala osnovo, da se danes pri dragih finančnih sredstvih vlaga več v opremo, v organizacijo dela, izkoriščenost sedanjih zmogljivosti, zlasti pa se vlaga več znanja v proizvodnjo.

V letošnjem letu smo lahko zadovoljni z gospodarjenjem v občini Gornja Radgona, saj kakih večjih težav ni.

Po nekajletni stagnaciji in nazadovanju na ključnih področjih gospodarjenja se v letošnjem polletju kažejo pozitivna gibanja. Tako je fizični obseg industrijske proizvodnje večji za 1,1 %, storilnost je večja za 2 % in kmetijstvo dosega resolucijske cilje. Izvoz se je povečal za 16 % in dosega 257 % pokritja uvoza z izvozom. Pri teh ugodnih rezultatih pa je delež akumulacije v dohodku za 4,9 % manjši kot v letu 1985. Torej se reprodukcijska sposobnost gospodarstva zmanjšuje, kar je vznemirljivo za nadaljnji hiter razvoj.

V občini Gornja Radgona imamo tri pomembne nosilce razvoja; ti so kmetijstvo, zdravstveni turizem z mineralnimi vodami in elektrike. Delovne organizacije, ki pokrivajo ta področja, imajo možnosti za lasten hiter razvoj z združitvijo svojih strokovnih delavcev in opreme z razvitejšimi delovnimi organizacijami in strokovnimi institucijami iz svoje dejavnosti.

Ta premik, ki je nastal, ne sme zastati. Ves razvoj mora temeljiti na proizvodnih sredstvih z odpiranjem in povezovanjem tudi zunaj delovnih organizacij. V občini imamo precej strokovnega kadra v večjih delovnih organizacijah, v manjših pa zelo malo. Zadovoljstvo s sedanjim razvojem nas vodi v stagnacijo. Danes je dan v težjih gospodarskih razmerah izživ vsa poslovalna delovna in strokovna kadra, da organizirajo pristop k delu, da bomo kos sodobni tehnološki revoluciji, da bomo za njenimi dosežki čim manj zaostajali, kajti v nasprotnem primeru bo prepad med nami in razvitejšim svetom doma in zunaj vedno večji. Le s hitrejšim razvojem bomo lahko ustvarili razmere za zadostno zadovoljitev osebnih in splošnih potreb, kar je končni cilj vsakega delovnega človeka, da še izboljša možnosti za delo in življenje.

Zato moramo tudi znotraj občinskih meja več sodelovati. Združevali bomo kader po posameznih področjih, a ne organizacijsko, ampak samo delovno. Potencial znanja, ki ga imamo, se mora čim bolj izkoristiti. Pri današnjem hitrem napredku znanosti lahko le-te sledi ali pa kaj prispeva le skupina strokovnjakov, nikakor pa ne le posamezniki. Nosilci razvoja niso zaradi velikosti, ampak zaradi sposobnosti, da svoje dejavnosti uspešno razvijajo v svoji organizaciji in v povezovanju z drugimi delovnimi organizacijami tudi s svojim poslovnim interesom. Tukaj mora iti za prenos znanja, tehnoloških in organizacijskih izkušenj.

Nekatera naravna bogastva v občini so še premalo izkoriščena. Velik napredek smo napravili v turizmu in kmetijstvu, ravno tukaj pa so še velike rezerve. Razvoj turizma ni zafel naših naravnih lepot v celoti. Nasilce turizma v občini bo moral pri svojem nadaljnjem razvoju izkoristiti vse naravne danosti in jih splesti v kompletno turistično ponudbo. Turizem ni samo gostinstvo, v hitrejši razvoj turizma se morajo vključiti trgovina, domača obrt in kmetijstvo.

V kmetijstvu moramo z izboljšavo kmetijskih zemljišč z melioracijami nadaljevati. V poljedelstvu in živinoreji so doseženi dobri rezultati, več pa se mora napraviti v razvoju vinogradništva in zlasti sadjarstva in predelavi kmetijskih pridelkov. Nadaljnji razvoj kmetijstva je odvisen od regulacije Ščavnice in drugih tekočih voda, kar mora biti narejeno v skladu s sprejetimi plani.

Za razvoj občine so pomembna vsa naša delovna okolja. Pomembna je vsaka delovna enota, ki dobro dela in ne samo temeljni nosilci. Cilji gospodarskega razvoja so dobro zastavljeni, tam, kjer s slabim delom ne dosegamo pozitivnih rezultatov, ni nujno, da se spremeni program, ampak moramo najprej odpraviti pomanjkljivosti in šele nato razmišljati o zgrešenosti našega programa.

Pri nadaljnjem delu se moramo izkazati z dobrim delom in uspehi. Merilo za uspešnost delovnega okolja in delovnih ljudi naj so rezultati dela. Z dobrimi rezultati dela se dokazujemo, torej z delom in ne z besedo. Pri sprejemanju odločitev moramo spoštovati tudi delo drugih in ceniti pozitivni prispevek vsakega okolja in posameznika.

Za složno delo in humano samopravno dogovarjanje so v družbi potrebni prvotni ustvarjalci dohodka — gospodarstvo in družbene dejavnosti, ki tudi ustvarjajo na področjih, ki so za vzgojo in ohranitev delovnega človeka. Le v skupnem dogovoru je možen hitrejši napredek.

Ob 33. prazniku občine Gornja Radgona želimo vsem delovnim ljudem in občanom zadovoljno praznovanje njihovih delovnih uspehov z željo, za še večji napredek in složno sodelovanje pri nadaljnjem delu.

Janko SLAVIC, predsednik IS

MESEC POŽARNEGA VARSTVA

V Pomurju najmanj industrijskih gasilskih enot

V Murski Soboti se je v ponedeljek sestel štab pomurskih občinskih gasilskih zvez in obravnaval aktivnosti v mesecu požarnega varstva. Posebno skrb so v razpravi namenili delovanju industrijskih gasilskih društev. Ugotavljali so, da v 65 slovenskih občinah deluje 192 industrijskih gasilskih društev, od tega v Pomurju le 14, kar je najmanj. Največ jih imajo v radgonski občini, 6, v ljubomirski 4, najmanj pa v soboški in lendavski, le po 2. Po požarni ogroženosti pa bi po oceni strokovnjakov morali v najkrajšem času ustanoviti vsaj deset industrijskih gasilskih društev. Menili so, da bi morali v vseh delovnih organizacijah v mesecu požarnega varstva oceniti požarno varstvo in sprejeti ustrezne ukrepe za izboljšanje le-tega povsod tam, kjer je to potrebno. Opozorila gasilcev in požarne inšpekcije namreč doslej niso povsod padla na plodna tla, niti stališča izvršilnih organov v občinah in republikah. Zato je skrajni čas, da se na področju požarnega varstva v Pomurju boljše organiziramo in storimo vse, kar je mogoče, da nas rdeči petelin ne bi strahoval. Samo na ta način si bomo zagotovili mirnejši jutri in preprečili velike materialne škode.

F. Maučec

Ne bodimo povzročitelji požarov zaradi

- malomarnosti
- nepazljivosti
- neupoštevanja požarnovarnostnih ukrepov

Bernarda Peček

Leto XXXVI
Št. 40
Murska Sobota
9. okt. 1986
Cena 120 din

VESTNIK

Za srečno otroštvo

Otrok in družbeni razvoj za ohranjanje miru in prihodnosti človeštva, to je geslo letošnjega tedna otroka, ki poteka. Njegov prvi dan — ponedeljek, 6. oktobra, je bil tudi mednarodni dan otroka v mednarodnem letu miru in tako primeren uvod v dejavnosti najmlajših.

Varovanci vzgojnovarstvene organizacije Murska Sobota so, tako kot večina pomurskih otrok v vrtcih, v tednu otroka medse povabili tudi tiste malčke, ki sicer niso v organiziranem vzgojnem vzmetru.

Iz rok vzgojiteljic in varušinj so dobili v dar igrače, ki so jih pripravele same, niso pa v sklopu na tepe naložile pomembni stvari v svojih risbah in se šli trgovati z gumbi ter druge igre. Na jesenskih plenkah je poleg breznov v ogledu kostanj, za duhovno hrano pa lutke in pesmi, tudi gostujočih med otroki priljubljenih interpretov popevk.

V letošnjem tednu otroka naj bi mladi (po republiških smernicah) povzeli tudi dejavnost pionirjev, ki imajo v načrtih organizacijo problemskih konferenc na temo varstva okolja, pisali naj bi generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov in se opredelili za mir.

Slednje gotovo, vendar po svoje in ne tako, da jih že od mladega učijo upoštevati spodbude »od zgoraj« in ne iz njihovih glav, četudi so bistre, razmišljajo (pa k sreči) še po svoje, in kar je najpomembnejše — iskrene so in neposredne. To je vrednota, ki bi jo morali gojiti, starejše pa opozoriti, ko ne počnejo tako. Vendar je to že nekoliko težje in odvisno od okolja, v katerem odrasčajo.

V vsakršnem pa bi morali imeti vsaj osnovne možnosti za srečno otroštvo, ki ga ne bi smela pestiti glad in lakota, kot je to v nekaterih predelih Afrike, izpostavljenosti krogom mož, ki se (nedorasi) gredo igre vojne v živo in žrtve niso leseni vojaki, kot med igračkami, med katerimi je vse preveč pušk in tankov, kot tudi nasilja že v risankah.

Brigita Bavčar

Več kaj, ko bom jaz gospodar, bom ta vinograd prodal in kupil nogometno igrišče. Tam bom imel »bratvo« celih osem mesecev, štiri mesece pa bom (do)puštoval.

Čakanje se je izplačalo

Če je pridelka premalo, nastopijo težave pri odkupu, kar se je potrdilo ob letošnjem odkupu tržnih presežkov krušnih žit, ko v Pomurju načrta odkupa nismo uresničili. Kaže pa, da so težave še večje, če je pridelka preveč, kar se potrjuje zdaj, ob spravilu jesenskih pridelkov. Veliko industrijskih jabolk bo ostalo pod drevesi ali jih bodo pokrmili živali, zatika se pri odkupu krompirja in koruze, največje težave pa so pri odkupu prosa. V kmetijskih zadrugah sicer pravijo, da bodo od kmetov odkupili vse tržne presežke koruze, saj tačas predstavljajo ozko grlo pri prevzemu le zmogljivosti sušilnice, odkupili pa bodo tudi ves ponujen pridelek krompirja, zatika se le pri prosu.

Najhuje je bilo konec prejšnjega tedna, ko so številni pridelovalci pripeljali prosa na prevzemno mesto Intesovega tozda

Mlinopek v Murski Soboti. Čakanje v kilometrski koloni se je sicer izplačalo, saj so ta dan prevzeli vse ponujene količine, s tem pa so v Mlinopeku pokrili tudi vse lastne potrebe po tem pridelku. V sušilnice so spravili 250 ton prosa in ga zaenkrat več ne bodo odkupovali. Ker pa samo v Kmetijski zadrugi Panonka

napovedujejo, da bodo kmetje pridelali okrog 900 ton prosa, pospešeno iščejo kupce, da bi tako lahko odkupili še nekaj pridelka. So pa letošnje izkušnje s prosom ponovno potrdile, da se še premalo ukvarjamo z načrtovanjem pridelave in tako ga bodo mnogi morali pokrmiti živali.

L. Kovač

33. PRAZNIK OBČINE GORNJA RADGONA

Slavnostna seja v Spodnji Ščavnici

Krajevna skupnost Spodnja Ščavnica je po samoupravni organiziranosti in aktivnosti, po zavzetosti občanov za skupno dobro, njihovi poštrevovalnosti in dosežkih v zadnjih letih lahko vzor mnogim drugim, razvitejšim krajevnim skupnostim v radgonski občini. To pa je tudi vzrok, da bo slavnostna seja skupščine občine Gornja Radgona, na kateri bodo podelili priznanja za služnim občanom, prav v tej krajevni skupnosti. Občinsko praznovanje v Spodnji Ščavnici pa bo odslej tudi krajevno praznovanje, »na ta način pa bo,« je de-

jai predsednik skupščine občine Gornja Radgona Peter Fridau na minuli tiskovni konferenci o občinskem prazniku, »celotna radgonska občina izkazala tudi priznanje vsem tamkajšnjim ljudem, hkrati pa bomo poudarili uresničene naložbe, ki so ravno v krajevni skupnosti Spodnja Ščavnica — odlagališče, izsuševanja, regulacija Ščavnice.«

Pravzaprav se v krajevni skupnosti lahko pohvalijo s številnimi, majhnimi, vendar pomembnimi delovnimi zmagami. To so vodovod na Zagajskem Vrhu (v

tem odmaknjenem kraju so imeli že od nekdaj probleme s pitno vodo in požarno varnostjo; v sodelovanju z lenarško občino so položili 950 metrov glavnega voda in 4 hidrante), odlagališče za prevzem sladkorne pese in mostovna tehnica (50 arov asfaltiranih površin in tehtanje do 20 ton teže, v načrtih Kmetijske zadruge pa sta tudi novo skladišče in črpalka za gorivo), 1100 metrov ceste, ki so jo asfaltirali s krajevnim samopriskom, razširitev telefonije (namesto 20-bodo imeli 40-številčno centralo). Večje naložbe so regulacija Ščavnice in izsuševanje Ščavniške doline, nadaljnja elektrifikacija in širitev telefonije, medtem ko sta največja problema glavna cesta skozi Spodnjo Ščavnico in most, ki ga popravljajo (gradijo) že več kot leto.

Poleg že omenjenih naložb (pridobivanje novih obdelovalnih površin in regulacija Ščavnice) so v radgonski občini dolgoročnega pomena tudi obnova Velike terapije v Radencih, gradnja trgovine v Vidmu ob Ščavnici ter odlagališča in mostovna tehnica v Spodnji Ščavnici. Poleg razširitve in asfaltiranja odlagališča (na železniški postaji) v Radencih ter ureditve železniške postaje v Gornji Radgoni je pomemben vsak kilometer asfaltirane ceste v radgonski občini. V prihodnjih mesecih bodo uredili cesto Zihlava — Gomila (Juršinci), medtem ko so že asfaltirani odseki Stara Gora, Dragotinci — Rožički Vrh, Hrastje — Mota — Kapela, Spodnja Ščavnica — Lešane, Polica — Hercegovščak in najdaljša Plitvica — Segovci.

Čeprav se radgonska občina letos ne more pohvaliti z odprtjem kakšnega večjega objekta, pa so prav tako pomembni številni manjši dosežki. Še pomembnejše, in kar predstavlja največjo delovno zmago vseh občanov radgonske občine, pa je, da po večletnem mrtvilu, celo nazadovanju, letos opažajo izboljšanje v občinskem gospodarstvu, saj so se povečali industrijska proizvodnja, storilnost in izvoz. Uspešno gospodarjenje pa je pomembnejše od še tako blestečih »spomenikov«.

Majhni islandski Reykjavik (na sliki) bo jutri in pojutrišnjem doživel »svojih pet minut«. Island, velik kot angleški otok, ima vsega skupaj 250 tisoč prebivalcev in skoraj polovica od tega jih živi v Reykjaviku. Islandci, potomci norveških Vikingov, živijo nekoliko drugače kot njihovi »sorodniki« Danci, Norvežani in Švedi. Edini na svetu julija nimajo televizijskega programa, ker grede televiziji na kolektivni dopust. Od leta 1380 do 1944 je Island pripadal Danski. Leta 1973 sta se v Reykjaviku sestala ameriški in francoski predsednik Nixon in Pompidou. Jutri in pojutrišnjem bo gostil hotel Saga (2000 postelj) Reagana in Gorbačova.

Zelo različne ocene

V zvezni skupščini so razpravljali o predlogu tez za spremembe in dopolnitve zakona o združenem delu. To je v bistvu začetek dolgotrajnega postopka tako za oceno zakona, kot za razpravo o novih predlogih. Že v prvi razpravi so zagovarjali dvoje skrajnosti: eni predlagajo popolnoma nov zakon, drugi pa dokazujejo, da zakona sploh ne bi kazalo spreminjati. Bržda ima vsak po svoje prav, kajti, če je osnovna ideja o popolni samoupravi pravilna, ni pa še uresničena, pomeni, da družba zamisel še uresničuje. Če pa ideja ni uresničljiva, pa jo je potrebno prilagoditi sedanjim družbenim tokovom.

Zakon o združenem delu bi lahko imenovali tudi biblija popolne samouprave z načelom združevanja dela in sredstev tako v proizvodnji kot v vseh ostalih področjih družbenega življenja, od socialne varnosti, izobraževanja, do tiskanja knjig... Kje se je zataknilo? Najprej pri samoupravnem odločanju in to predvsem zaradi objektivnega protislovja med samoupravo in državo. Tudi samoupravna organiziranost ni zaživila po načelih zakona. Temeljne organizacije so se zaprle vase, interesne skupnosti, na primer za kulturo ali izobraževanje pa so ostale bolj nova oblika državne uprave, kot pa resnične interesne skupnosti. Tretja značilnost zakona o združenem delu pa je pridobivanje in razporejanje dohodka. Najprej naj bi zaživel načelo o skupnem pridobivanju dohodka, torej nekakšno gospodarno in tržno povezovanje. Ustvarjeni dohodek naj ne bi razporejali znotraj vsake tovarne zase, temveč tudi v odnosu do skupnosti. Zamišljali smo si pač idealno, da bo samoupravljalca odločal o višini prispevka, na primer za državno upravo, ali za kulturo, ali za zdravstvo. Ta idealno zamišljen sistem odločanja od spodaj navzgor smo postavili na glavo, ker so prispevne stopnje določene od zgoraj navzdol, ne glede na gospodarsko sposobnost posameznih tovarn. Od tod že nekajletna zahteva, naj pustijo gospodarstvu tisti denar, s katerim mu zagotavljajo razvoj in vzpon.

Samoupravljanje ni zašlo v slepo ulico in zamisel o samoupravi ni doživela poloma, kot menijo nekateri, pač pa samouprava v odnosu do države stopica na mestu, ker se je ob samoupravi razvila birokracija, ki jo moramo obravnavati kot odtuje-

ni center moči nad samoupravo. Resnici na ljubo je potrebno poudariti, da je krepitev birokracije svetovni problem in ne jugoslovanska posebnost. Povsod po svetu si prizadevajo, da bi človek obvladoval svoje odločitve in da ne bi odločal o njemu nekdo nad njim. To je načelo samouprave,

oziroma avtonomije. Ne obupajmo nad samoupravo, ker se še ni uveljavila zaradi prevelike moči birokracije. Od nekaj je bil proces demokratizacije in samoupravljanja silno težaven in zapleten. Samouprava nam ni dana, pa čeprav imamo zakon, zanjo se je treba boriti.

KDO BO KOGA

Zakaj se je elektrika v Sloveniji in v Jugoslaviji letos že štirikrat podražila, peta podražitev pa je že na poti? Nekateri vidijo vzrok za neizmerno hitenje cen v zveznem izvršnem svetu, ker se je odrekel ne-hvaležne dolžnosti nadzornika cen v elektrogospodarstvu. Zdi se jim, da se je s tem elektrogospodarstvo izvil iz vsakršnih censkih vajeti. Drugi, zlasti tisti iz elektrogospodarstva, pa odkrito priznavajo, da dražijo elektriko zdaj tako hitro zato, ker jih je ZIS z dolgoletnim zadrževanjem cen energije pripeljal na versto palice, jim onemogočil normalen razvoj in potisnil cene vseh vrst energije v veliko neskladje, piše Tanja Slokar v Delu.

Stroški elektrogospodarstva so nejasni. Z njihovimi stroški se vsako leto ubada ne samo SDK, ampak v naši republiki na primer ustanavljajo celo razne komisije, da pregledajo, kje so stroški napadno prikazani. Takšne komisije vsakič znova dokazujejo, da delajo s temi stroški v elektrogospodarstvu po svoje, saj jim stroške vsako leto precej zmanjšajo. Torej se gremo slepe miši, kdo bo koga. Seveda samo elektrogospodarstvo ni nedolžno. Samo kot primer naj omenimo njihove osebne dohodke, o katerih resnici na ljubo, ne vemo kaj dosti. Sicer iz uradnih podatkov zvemo, kolikšni so, vendar, če jih preračunamo iz podatkov, ki nam jih dajejo v elektrogospodarstvu, bi dobili, da je kosmati osebni dohodek na zaposlenega samo nekaj več kot 700 tisoč dinarjev na leto. Le kdo bo temu verjel, ko pa v elektrogospodarstvu vedno trdijo, da imajo neprimerno boljše izobrazbeno sestavo zaposlenih kot v drugih gospodarskih panogah. Seveda pa vsega gneva ne moremo zlivati samo na elektrogospodarstvo, saj je tudi obratni sistem tak, da to omogoča. Tako smo vsako leto priče pogajanjem z elektrogospodarstvom o resnični podobi poslovanja.

Veliko je nalog in želja, ki naj bi jih poravnala cena elektrike. Ta pa vsega res ne zmore (in ne sme), kajti, če bi v to ceno vračunali vse napake, razdrobljenost, nesmotnost, neznanje in nepremišljenost, potem bi se cena elektrike povzpela nad vse svetovne. Kar zadeva bodočnost, bo elektrika toliko cenejša, kolikor se bo jugoslovansko elektrogospodarstvo bolj povezovalo v enoten, razvit tehnološki sistem, ki bo izkoriščal in spoštoval domače energetske vire, ne glede na njihovo republiško in pokrajinsko razporeditev.

Ljubljanska banka v New Yorku

Z odmevnim sprejemom v Waldorf Astoriji so počastili začetek delovanja banke LBS, ki jo je Ljubljanska banka v začetku minulega meseca odprla v ožjem poslovnem in bančnem središču New Yorka v Manhattanu.

Jugoslavija je prva socialistična država, ki je dobila pravico, da ustanovi v ZDA lastno banko. Ustanoviteljski kapital 10 milijonov dolarjev so zbrale delovne organizacije iz vse Jugoslavije. V prvem obdobju svojega delovanja se bo banka ukvarjala s kreditiranjem jugoslovanskih podjetij in ameriških korporacij v okviru blagovne menjave med državama. Poseben poudarek bodo dali zlasti kreditiranju izvoza jugoslovanskega blaga in storitev na ameriški trg, hkrati pa bodo financirali nakup ameriške tehnologije, opreme in znanja, kar je potrebno tudi za dolgoročno preobrazbo jugoslovanskega gospodarstva.

Kjer se prepirata dva ...

Med evropsko gospodarsko skupnostjo in ZDA je tudi letos prišlo do hudih nasprotij glede prodaje žita Sovjetski zvezi. Iz pristanišč evropske dvanaestice so prejšnji teden ladje odpeljale v SZ milijon ton žita, in to za 11 dolarjev pri toni ceneje, kot je bila ameriška ponudba.

Tako v državah EGS kot v ZDA imajo velike presežke žita-

ric. SZ bo letos kupila na tujem blizu 15 milijonov ton žit, samo v EGS pa bi morali prodati 26 milijonov ton žitaric. Zlati v konservativnih političnih krogih na Zahodu očitajo EGS, da prodaja sovjetom »poceni žito« in da s tem »posredno subvencionira oboroževanje v SZ«, Vlade držav EGS so drugačnega mnenja in trdijo, da je takšen način izvoza najbolj gospodaren, če se hočejo

znebiti presežkov, čeprav dobro vedo za stari pregovor, ki pravi: »Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.«

V Washingtonu se menda pripravljajo na nekakšen protitudarec, ki naj bi bil v tem, da bi ameriško pšenico prodajali še ceneje. To bi terjalo iz državnega proračuna dodatne dolarje za že tako izdatno subvencioniranje kmetijstva.

Osrednja tema za razorožitev

V ameriških uradnih krogih pravijo, da je zelo možno, da bosta Reagan in Gorbačov na »pripravljalnem vrhu« v Reykjaviku dosegla »predhodni sporazum« glede nadzora nad razoroževanjem, vendar pa tega ne bi zapisali v sklepne dokumente s tega srečanja, prav tako pa o tem ne bi obvestili javnosti.

Kot je dejal neki vladni funkcionar, Reagan in Gorbačov v Reykjaviku ne bosta prestevala raket in jedrskih konic, ker je to zadeva pogajalcev v Ženevi. Govorila bosta o splošnem dogovoru o razorožitvi, oziroma o tem, kje je mogoče priti do sporazuma. »Ko bosta prišla od tega, kar je mogoče pričakovati, bodo ta dogovor poslali v uresničitev pogajalcem v Ženevi,« je dejal ameriški vladni funkcionar.

Do takšnega dogovora bosta Reagan in Gorbačov poskušala priti v »pogovorih na štiri oči«, torej mimo plenarnih sej dveh generacij. Tako sta največ »delala« tudi na prvem vrhu v Ženevi pred skoraj letom dni.

Da gre za resne pogovore, je videti tudi po tem, da celo Reagan, ki je znan kot »velik komunikator«, vztraja, da pogovori potekajo za zaprtimi vrati, brez navzočnosti javnosti. V Beli hiši so sporočili, da predsednik meni, »da zdaj ni čas za javno retoriko, temveč za pogovore na štiri oči«.

Vse to priča, da v središču pozornosti ostajajo pogovori o razorožitvi, tega ne zanika niti ameriška stran, čeprav je Bela hiša pod močnimi pritiski konservativcev poskušala razširiti ta dnevni red. Ameriška stran zdaj poudarja, da vrhunski pogovori ne bodo zajeli le razoroževanja, temveč tudi dvostranske odnose, regionalne konflikte in človekove pravice.

Predsednik Reagan bo v Reykjavik odpotoval že danes, da bi bil na kraju pogovorov vsaj dan pred začetkom vrhunskega srečanja.

V Washingtonu napovedujejo, da bodo v ameriški delegaciji prevladovali strokovnjaki za razoroževanje. Poleg državnega sekretarja Shultza bodo v delegaciji predsednikov svetovalec za razorožitev Paul Nitze, vodja ameriških pogajalcev v Ženevi Max Hampleman, svetovalec za državno varnost John Poindexter, pomočnik šefa Pentagona Richard Perle in vodja Reaganovega kabineta Donald Reagan.

globus

GRADEČ — V ponedeljek so se na avstrijskem Štajerskem začeli doslej največji povojni avstrijski vojaški manevri na katerih sodeluje preko 30 tisoč aktivnih vojakov in rezervistov.

ISLAMABAD — Pakistanski parlament je izglasoval dodatek h kazenskem zakoniku, s katerim je predvidena smrtna kazen za žaljenje Mohameda.

NEW YORK — Ameriški predsednik Reagan je na tiskovni konferenci potrdil, da sprejema predlog sovjetskega voditelja Gorbačova, naj bi se 11. in 12. oktobra srečala v islandskem glavnem mestu Reykjaviku.

MOSKVA — V Sovjetski zvezi so z veliko publiciteto zaznamovali 40-letnico obsodbe nacističnih vojnih zločincev v Nürnbergu.

LYON — Papež Janez Pavel II. je bil te dni že na tretjem uradnem obisku v Franciji. Zaradi znanih atentatov v Parizu pred tedni, so za obisk poglavarja rimokatoliške Cerkve zagotovili izjemne varnostne ukrepe. Za papeževo varnost je skrbelo preko 10 tisoč francoskih policistov in žandarjev.

CANNES — Tu se je sestalo več kot 4 tisoč strokovnjakov iz 79 držav na konferenci o energetski prihodnosti našega planeta. Kot so ugotovili, bo svet vsaj do leta 2000 odvisen od nafte.

LONDON — Britanski tednik The Sunday trdi, da ima Izrael tajno, pod zemljo skrito jedrsko tovarno, v kateri že najmanj 20 let proizvajajo jedrsko orožje.

KUALA LUMPUR — V osmih mesecih tega leta so v Maleziji prišli 5.106 ljudi, ki so mamilali imeli ali z njimi prekupčevali.

NEW DELHI — Neki fanatik je streljal na indijskega premiera Radhiva Gandhija, vendar ga na srečo ni zadel.

VARŠAVA — Dva tedna po pomislitvi velikega števila političnih zapornikov so ti obnovili politično dejavnost. V Gdansku so že ustanovili začasni sindikalni svet Solidarnosti.

BRUSELJ — Zaloge masla so septembra v skladiščih EGS dosegle 1,543 milijona ton, mleka v prahu pa 1,061 milijona ton.

Zmaga človeka nad naravo

Tri kilometre dolge zapornice so morski rekov Oosterscheld odrezale od Severnega morja in odpravile nevarnost katastrofalnih morskih plim.

S kraljičinim pritiskom na ročico, ki je zaključil dela po »Načrtu delta«, se je nizozemska morska obala skrčila za 700 kilometrov, toklišen je breg razvejanega ustja rek Ren, Mass in Schelde na skrajnem jugozahodu Nizozemske, ki ga je zdaj pregradila veriga zapornic in jezov, po kateri bo od leta 1987 tekla avtocesta. Od številnih rokavov delte ostajata prosta samo dva: ladijski poti proti Antwerpnu in Rotterdamu.

Nekaj podatkov o veličastni zapornici, ki so jo gradili deset let: sestavljajo je 65 betonskih stolpov, visokih kot 14-nadstropne hiše, med katerimi je 62 jeklenih vrat, težkih po 500 ton. Da bi si izvajalci del olajšali posel, so sredi rokava nasuli otoka, za kar so porabili okrog 40 milijonov kubičnih metrov peska, poroznno morsko dno so utrdili z milijoni ton polipropilena in gramoza, na koncu pa še s pet milijoni ton sklad bazalta in granata, ki tehtajo do 10 ton in so jih uvozili iz Finske in ZRN.

»Načrt delta« ni samo zmaga človeka nad naravo, ampak tudi zmagovalje privržencev zaščite okolja nad tistimi, ki so zadevo opazovali predvsem skozi optiko stroškov. Tam, kjer je zdaj premična zapornica, bi moral biti nasip, nepropustna pregrada, ki bi zadržala nesnago teh rek, zadušila bلبavico, uničila znamenita gojišča ostrig, klaviric in rakov ter spremenila naravne razmere območja, v katerih gnezdi nekaj redkih ptičjih vrst.

V žarišču dogodkov

JESENSKI MANEVRI VLADE

Na zagrebškem sejmu je predsednik ZIS v pogovoru z gospodarstveniki dejal, da so gospodarstvu ponudili roko v obliki močnih obrestnih mer (da bi mu znižali stroške in da bi se »odpovedalo« čezmerno dviganju cen), da pa gospodarstvo te možnosti ni izrabilo.

To izjavo so vsi razumeli kot nedvoumno napoved vračanja k politiki realnih obresti — kot je zapisano v dolgoročnem programu. Toda nekaj dni pozneje, ob predstavitvi omenjene listine, je direktor zavoda za planiranje dr. Zarko Papić izjavil: »Za zdaj nič ne kaže, da bi se resne stopnje Narodne banke Jugoslavije spremenile — ne glede na inflacijske tokove.« »So,« je dodal, »celo zahteve, naj bi obrestne mere še naprej zniževali.« Časniki so objavili prepričanje predsednika Mikulica, izrečeno na sestanku predstavnikov našnega gospodarstva na Visu, da se nam bo kljub vsemu posrečilo znižati stopnjo inflacije, tako da bo za 30 odstotkov nižja kot zdaj, in da »to omogoča, da bomo ostali pri sedanjih stopnjah obresti od posojil.« V ponedeljek, 29. septembra, pa je predsednik ZIS na sestanku v Gospodarski zbornici Jugoslavije izjavil, da kažejo najnovejši (septembrski) podatki, da se inflacija ne umirja in da se bodo zato morale do konca leta obrestne mere zvišati.

Vsaka vlada, tudi jugoslovanska, ima pravico, da izvaja in mora izvajati, to pomeni tudi spreminjati politiko obrestnih mer. Vendar ne gre za to. Vprašanje je, kaj je odločilo jugoslovanskega gospodarstva sistema in jugoslovanske gospodarske politike: realne obrestne mere (se pravi ohranjanje realne vrednosti denarja), nato pa znotraj tega spremembe v skladu s strukturno strategijo ali pa neomejeno podarjanje denarja v obliki posojil, ki jih inflacija v piclihi nekaj mesecev »poje«. Račun bi gotovo razločno pokazal, da je bilo na vrhuncu boja proti inflaciji z eno potezo vstavljeno novo gibalno inflacije (del »podarjenih« posojil se je nedvomno prelil v osebno, skupno in splošno porabo brez kritja v novo ustvarjeni vrednoti) in da so banke izgubile možnost, da bi z zdravim denarjem počasi odplačevale prejšnje tečajne razlike, da je bila v koreninah spodbujena sleherni prisila gospodarstva, da bi v kakovosti svojega dela kaj spremenilo (čemu le, če pa je mogoče s »podarjenimi posojili« v nedolgi financirani zaloge vsake in vsakršne proizvodnje), da je bila ponovno preaknjena lastniška sestava družbenega kapitala v prid države (dobrišen del »podarjenih« posojil je iz primarne emisije), in to v škodo samoupravnih subjektov.

Negotove so tudi naše poti in metode boja proti inflaciji. Pristojni pravijo, da so bili junjski in juljski ukrepi — zvečine intervencijskega in administrativnega značaja — neogibni (in konisti) in da bi inflacija, če jih ne bi bilo, zdajje dosegla trištevno število. Sicer je težko ugotoviti, kakšna razlika je v gospodarjenju ob inflaciji, ki znaša 96,4 odstotka, in ob inflaciji denimo 110 odstotkov, toda pomembnejše od tega je to, da takšna presoja »vabik« k skleni, da se bodo poteze takšnega značaja nadaljevale tudi v prihodnje, saj ni odgovora na vprašanje, kaj in kako se bo delalo, ko bo čas veljavnosti nekaterih ukrepov potekel. Zdalej leži v zveznem zavodu za cene 1.100 zahtevkov za spremembe cen na podlagi režima prijave namena 120 dni vnapije in niti eden ne predvideva manjšega zvišanja od 20 odstotkov.

Poleg tega v ZIS pravkar obravnavajo nove podražitve vseh oblik energije (premog 10 odstotkov, električna energija 27,5 odstotka, nafta in derivati za zdaj neznani odstotek, ker je več predlogov), železniškega blagovnega prevoza za 24 odstotkov, poštanskega za 30 odstotkov, cestnega za 27 odstotkov (odvisno od sklepa glede nafte), poštne telegrafskega in telefonskega prometa itd.

Zadnji dnevi resda prinašajo čedalje pogostnejši poudarek, da se bo boj proti inflaciji izvajal v prihodnje s korenitimi spremembami nekaterih rešitev v gospodarskem sistemu (pogoj za številne takšne spremembe so spet spremembe v političnem sistemu, ustavi in zakonu o združenem delu) in da se bodo tako ustvarjale razmere, da bo inflacija začela »gniti od znotraj«, se pravi pod učinkom novih sistemskih rešitev. Premikanje tega poudarka je bržkone tudi vzrok za to, da ne bo »jesenskega svežnjak«, ki so ga napovedali za september. Vendar nkrat si pripomo, da ni mogoče vsega opraviti nankral, ampak da so te spremembe prava zaprt proces, ki se bo vlekel globoko v leto 1987. V tem smislu naj večkrat omenjajo spremembe v davčnem sistemu, s poudarkom na enotnih rešitvah za vsako državo (za kar je treba tudi spremeniti ustavo), in davčno spodbujanje učinkovitejšega dela, spremembe v sistemu delitve dohodka, z namenom, da bi »vzpostavili skladnejša in trdnjša razmerja v delitvi dohodka na akumulacijo in porabo« (»programirana akumulacija«?), nadalje spremembe v obračunskem sistemu zaradi »realnega usklajevanja dohodka« kot pogoja za dimenzioniranje stvarno možne porabe, spremembe v sistemu planiranja in sistemu razširjene reprodukcije, spremembe v posojilno-denarnem sistemu, spremembe pri izvajanju politike cen in sistemu družbenega nadzora cen, spremembe v zakonu o preprečevanju nelojalne konkurence, spremembe v zakonu o sanaciji in prenehanju dela ozdov, spremembe v sistemu amortizacije, spremembe v delovni zakonodaji.

Kako torej informirati o ekonomski politiki v letu 1987? Zlasti se, ker v omenjeni listini piše, da je »predvsem treba« šele zagotoviti »jasno pripravljenost subjektivnih sil, da bi se napovedane spremembe hitro sprejele in dosledno izvajale«. Pismenemu človeku povsem zadošča, če vidi, kaj je ključ za ključavnico. In pa, zakaj se ključavnica že dolgo leta ne odpre in ne odpre. Glede konkretnih zahtev pa v tem prednosniku prihodnje planske listine piše samo to: »Bistvo nove usmeritve glede podpore gospodarstvu v ukrepi gospodarske politike je v naslednjem: namesto ponožnih prednosti morajo imeti podporo vse tiste organizacije, ki imajo zdrav, prosperitetno in gospodarsko utemeljeno podlago za razvoj, organizacije, ki izvajajo na konvertibilne trge, kot tudi skupni programi proizvodnje, tehnologije in izvoza blaga in storitev, ki ustrezajo merilom družbenogospodarske upraviteljnosti. Podpora gospodarske upraviteljnosti mora imeti specifično težo (oblike spodbujanja) pri vseh organizacijah, ki večajo proizvodnjo in izvoz, dosegajo prihranke pri materialu in energiji, boljše izkoriščajo znanjivosti, uvajajo večinsko delo, tehnične in tehnološke inovacije, ustvarjajo možnosti in povezujejo v svojem okrilju drobno gospodarstvo.«

Simboličen odziv in zneski

Na izjemno dobro obiskani ponedeljkovi skupščini občinske raziskovalne skupnosti v Murski Soboti so najprej podelili priznanja in nagrade te skupnosti za animacijske in inovatorske dosežke v letu 1985. Grenko je spoznanje, da je bilo tudi tokrat na razpis malo odziva in so komajda »odkrili« tiste, ki naj nagraje in priznanja dobijo. Marija Gabor iz Beltinke je za spodbujanje množične inventivne dejavnosti prejela simboličnih 40 tisočakov, Martin Dominko, Stanko Zver in Ivan Brest — vsi prav tako iz Beltinke — pa za različne lanske inovacijske dosežke 30 tisočakov. Alojzu Grahju iz rogašovskega Liva so dali priznanje za nagrado za tehnično izboljšavo — osnutek konstrukcije navijalnika tračnih materialov.

Po obravnavi in sprejemu poročila o uresničevanju programov interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti so delegati sprejeli poročilo o bilancu sredstev teh skupnosti ter zvišanje prispevne stopnje iz dohodka z 0,04 na 0,06 odstotka. Prav tako so potrdili letošnji program skupnosti in sofinanciranje raziskovalnih nalog. Ob koncu sta sledili kritična opredelitev do raziskovalne naloge o bioplinu in zavrnitev predloga delovne organizacije Mesna industrija, naj bi ta prenehala plačevati določen delež za raziskovalno dejavnost v občini. To bi namreč utegnilo sprožiti plaz podobnih predlogov in prošenj, največ verjetno iz tistih kolektivov, kjer poslujejo z izjubo; podobno kot v Mesni industriji. Glede na silna zaklinjanja, kako bi morali povsod nujno in vedno skrbeti za razvojno raziskovalno in inventivno dejavnost, tako in podobni predlogi in prošnje ne potrebujejo komentarja.

B. Ž.

KLJUB VRTINCU TEŽAV OSTALI NA POVRŠJU

V petek okrog enajstih je predsednik delavskega sveta Konfekcije v Veliki Polani (ki je toz Delože iz Zagorja), Martin Tratnjek, slovesno prerezal trak ob vhodu v novo, 520 kvadratnih metrov veliko proizvodno dvorano in tako označil za ta majhen kraj, ki je prišel v zgodovino po zaslugi literata Miška Kranjca, novo prelomnico, saj se bo v tovarni lahko zaposlilo okrog 50 vaščanov ali okoličanov, kar za majhno območje predstavlja pomembno odpravljanje težav zaradi nezaposlenosti.

Sicer vrsta uglednih gostov iz raznih krajev Slovenije. Kulturnoumetniški del so pripravili šolarji in varovanci vaškega vrtca, bil pa je nevsiljiv in zato pristen, toplo in neformalno pa je izzvenela cela slavnost.

V govoru Jožeta Trplana, direktorja Konfekcije, smo slišali kakšen je bil razvoj tovarne, ki se je začel z letom 1948, prelomnico pomenijo sedemdeseta leta, ko se je polanski obrat vključil v zagorsko Delozo — tako danes skoraj 150 delavcev izdeluje zaščitno in delovno konfekcijo, veliko izdelkov pa gre v izvoz. Za Trplanom je predsednik lendarške občine Rudi Leiner govoril o pomenu dograjene naložbe za vas in občino, osrednji govor pa je imel direktor Deloze, Ivo Gorenc, ki se ni omejil na številke in hvalospeve, pač pa je realno — in za tovrstne slovesnosti ne navadno kritično opisal težavne razmere v tekstilni industriji, ki že od nekdaj ni bila prednostna panoga, a je kljub temu vedno znova dokazovala svojo trdoživost. Paradoks pa je, da je prav Deloza, ki izvažala polovico narejenega, zašla v težave (prav zaradi velikega izvoza!), saj so letošnji rezultati nekoliko slabši od lanskih. Deloza že 14 let izvažala v Zvezno republiko Nemčijo, gre pa za izvoz v obliki predelave — klasičnega si ob enkrat do dvakrat višjih cenah tovrstnega tekstila ni mogoče zamisliti — vendar tudi tako družbi koristijo. Letos bodo na primer zaslužili

1,7 milijona mark, pri čemer bo v Delozi ostalo le okrog 100 tisoč mark, »... Vsa ostala devizna sredstva pa bodo ostala državi oz. tistim, ki devize nujno potrebujejo za svoje proizvodne programe, in tuči tistim, ki devize potrebujejo za marsikatero zgrešene naložbe. Če bi bili v izvozu samo takšni aktivci, kot je Deloza, ne bi bilo težko odplačevati deviznih dolgov.« Ivo Gorenc je brez dlake na jeziku ocenil tudi preobsežne tekstilne zmogljivosti, ki jih je po njegovem mnenju 3-krat preveč. To povzroča izsiljevanje z nizkimi cenami (kar posebej drži za južne republike),

saj izdelke prodajajo na tuje po polovičnih cenah. S tem bi radi opravičili proizvodne zmogljivosti, obenem pa so tudi nelojalna konkurenca.

Kljub tem in mnogim drugim oviram pa Deloza vendarle uspešno premaguje vrtnec. Težav ob otvoritvi nove dvorane za proizvodnjo zato od največjega slovenskega izdelovalca zaščitne in delovne konfekcije — ter motorja razvoja Velike Polane — lahko pričakujemo nadaljnjih uspehov — če se seveda že tako kritične razmere ne bodo še poslabšale.

Bojan Peček

Nova proizvodna dvorana v polanski Konfekciji je odprta. Pridobitev so vaščani, pa tudi mnogi gostje, prisrčno proslavili, o njej pa je med drugimi spregovoril tudi lendarški župan Rudi Leiner.

foto: B. Žunec

MNOGO BABIC, KILAVO DETE

Z nekaj častnimi izjemami so v pomurskih gospodarskih enotah načelno vsi za nenehno ustvarjanje in plasiranje novih izdelkov in storitev, nenehno racionaliziranje poslovanja in nizanja stroškov in nenehno dvigovanje produktivnosti kot količine in kakovosti. V resnici pa mnogokje še niso preboleli strahu pred kritiko, slabih delovnih navad, samovšečnosti in negotovosti, pri čemer najbrž ni treba, da vse našteje »boleznici« posebej razčlenjujemo. Po domače bi se namreč temu reklo, da so zasvojeni s preprostim modelom stopničastega razvoja enostavne reprodukcije in naložb, kar pomeni razvoj na način prekinjanja tekoče proizvodnje in njeno dopolnjevanje (»krpanje«) z zgolj novimi naložbami. Neopretrgana inovativna dejavnost v takih razmerah ni mogoča oz. je množično inovacijsko gibanje — kot samo eden od njenih vidikov ali točneje osnov — v najboljšem primeru nekakšen privelek, celo neobdobje potreba. Za spoznanje spodbudneje je s tako imenovano poklicno inovacijsko dejavnostjo, pri čemer ne mislimo zgolj na razvojno raziskovalna jedra (skupine, enote ipd.) v podjetjih in ustanovah, marveč na sistematično in stalno razvijanje ustvarjalnih sposobnosti ter ustvarjalno sodelovanje od zasnove do uspešne prodaje izdelka ali storitve.

Da bi bilo kaj takega mogoče, je nujno oblikovati relativno samostojno inovacijsko dejavnost, kajti če bo šlo še naprej tako kot doslej, se bodo pojavljale zlasti kot motnja proizvodnega procesa in vir konfliktov. V ta namen bi morali po sodbah strokovnjakov v osnovi uporabiti metode projektne organiziranosti, kar terjajo nov tip mandatnega upravljanja, vodenja in strokovnosti. To hkrati prinaša nekatere radikalne spremembe in »carske reze« v ravnanju in obnašanju ne le vodilnih in vodstvenih delavcev, ampak tudi samoupravnih organov, delegatskih teles in družbenopolitičnih organizacij tako v konkretnem podjetju kot na vseh ravneh družbene strukturalnosti. V tej zvezi nas zavoljo teže in globine družbene krize tem bolj zanimajo ekonomski vidiki inovacijske dejavnosti, ki se osredotočajo na najmanj tri probleme: neopredeljena ekonomska inovacij, financiranje in oblikovanje nagrajevalnega sistema. Ali obstaja inovacijski dohodek? Prepričani smo, da tak kategorija je, vendar kot sestavni del celotnega dohodka. Čeprav je ugotavljanje inovacijskega dohodka z ustreznimi ekonomskimi ukrepi dokaj zahteven in zapleten posel, so tovrstni izračuni ponekod že na voljo. Pri financiranju inovacij smo v bistvu na ničelni točki in pri veljavnem kompromisnem načinu kreditiranja ne ločimo kreditiranja inovacijske priprave od kreditiranja inovacijske izvedbe. Ob tem je pomembno predpostaviti, da je inovacija projekt s tremi stopnjami uresničevanja: koncipiranje, definiranje in izvajanje. Vseeno se nam zdi pomemben korak naprej dejstvo, da so pri Ljubljanski banki pred dvema ali tremi leti začeli kreditirati tiste in take inovacijske dosežke, ki so zreli za prenos v proizvodnjo, kar je kajpak povezano z določenim tveganjem. Vsekakor bi bilo zanimivo ugotoviti, če so bila sredstva — posredi je več milijard dinarjev — dejansko namensko uporabljena.

Problem zase je nagrajevanje inovacijskih dejavnosti, kar ni mogoče samo po načelu tekočega in ne samo po načelu minulega dela, ampak pretežno po načelu nagrajevanja delovnih sposobnosti. Vendar je pri tem najpomembnejše nagrajevanje izvedenih inovacij po načelu minulega dela. Le na ta način je tudi možno razvozlati delitev inovacijskega dohodka na inovacijske osebnostne dohodke in razvojno akumulacijo. Kot rečeno, pa vse omenjene predpostavke za inovacijski prepoved ne bo ne lahko ne enostavno izpeljati. Posebej, če se bomo vsi vsak zase in vsakebi ukvarjali s tem vitalnim področjem. Saj najbrž poznamo smisel ljudskega reka: mnogo babic, kilavo dete!

Branko Žunec

Sladkor že na poti v tovarno

S slovenskih polj bomo letos pospravili okrog 170 tisoč ton sladkorne pese, kar je manj, kot smo načrtovali, da pa bi zmogljivosti tovarne sladkorja v Ormožu kar najbolj izkoristili, bomo okrog 80 tisoč ton pese uvozili še z Madžarske. Zadnji petek v septembru so v apneni peči v Ormožu že zakurili in tako tudi uradno začeli začetek »sladke kampanje«. Konec septembra so začela s spravilom letošnjega pridelka sladkorne pese družbena kmetijska gospodarstva, peso pa zdaj že pobirajo tudi kmetje.

Po ocenah je letošnji pridelek boljši od lanskega in bo v povprečju dosegel nekaj več kot 40 ton pridelka na hektar, prve meritve pa kažejo, da bo nižja sladkorna stopnja in tako bodo v tovarni pridelali približno enake količine sladkorja kot v lanskem letu. Na spravilo, prevzem in predelavo so se dobro pripravili in v tovarni zagotavljajo, da do večjih zastojev ne bi smelo prihajati. Če ne bo preveč ponagajalo vreme, bodo peso s slovenskih polj pospravili do prvih dni novembra, v tovarni pričakujejo bolj tekoč in lažji prevzem, saj so v ta namen uredili 40 novih odlagalšč, precej pa so jih uredili tudi pri pridelovalcih.

Tudi v Pomurju je spravilo sladkorne pese že na vrhuncu. Pridelovalci so je letos tudi tu zasejali znatno manj, kot je predvidel republiški setveni načrt, zlasti manj pa so je zasejali kmetje.

Med osnovnimi razlogi za to navajajo nizek lanskeletni pridelek, ker so pridelovalni pogoji dobri, pa že v prihodnjem letu računajo, da se bodo površine, ki jih bodo pridelovalci namenili sladkorni pesi, spet povečale. S pomurskih polj smo v preteklih letih že oddali blizu 100 tisoč ton sladkorne pese in te količine bo potrebno v prihodnjih letih še povečati. Spravilo poteka nemoteno, letos so uredili novo odlagalšče v Spodnji Ščavnici, več pa so jih zgradili na družbenih kmetijskih gospodarstvih. Tudi pri prevzemu in odvozu pese letos ne bi smelo biti težav, saj poleg železniškega prevoza odvažajo sladkorno peso iz Pomurja v tovarno 34 tovornjakov.

Še pred spravilom letošnjega pridelka sladkorne pese so pridelovalci dobili podrobnejša navodila za spravilo in prevzem pese, izračunajo pa si lahko tudi, kak-

šen zaslužek se jim obeta. Odkupni oz. pridelovalni pogoji so bili znani pravočasno, saj je cena sladkorne pese 1:4 v razmerju s pšenico, ob dobrih pridelkih pa daje tako sladkorna pesa boljši dohodek od drugih poljščin. Pri 15,5-odstotni sladkorni stopnji in povračilu prevoznih stroškov do 5 kilometrov bodo tako pridelovalci letos dobili 19,60 dinarja za kilogram čiste pese, višja ali nižja digestija pa pomeni seveda dodatni ali manjši dohodek. Ob tem pa imajo pridelovalci še nekatere druge ugodnosti, od možnosti nakupa pesnih rezancev do sladkorja po tovarniški ceni.

Čeprav se je spravilo pese šele začelo, pa so že znani tudi pridelovalni pogoji za prihodnje leto. To je vsekakor prav, saj je potrebno površine za sladkorno peso pripraviti že jeseni. Cena pese ostaja tudi v prihodnjem letu 1:4 v razmerju s pšenico, premija se s sedanjih 2 povečuje na 4 dinarje, pridelovalci pa bodo brezplačno dobili seme za setev ter povračilo stroškov za dvakratno škropljenje proti cerkospori, novost in dodatna ugodnost pa je brezobresno kreditiranje nakupa mineralnih gnojil do aprila prihodnjega leta.

L. Kovač

Kako do pomladi obrtništva ali nikomur se ni mudilo na trgateg

Zgornji naslov se nam je zapisal kar sam od sebe, saj izpričuje dve poglobljeni značilnosti zadnjega zasedanja radgonskega izvršnega sveta, ki smo mu bili priča v času, ko so »od sonca razvajene« grozdne jagodice že dozorele in so se mnogi pripravljali na njih trganje. A očitno ne člani radgonskega izvršnega sveta, kar se nam je, seveda bolj za šalo kot zares, utrnulo ob dejstvu, da so sestankovali kar pet ur — takrat je namreč opazovalec zapustil prizorišče (dve točki dnevnega reda pred uradnim koncem). Teh pet ur ne pretirano učinkovite razprave je torej povod za drugi del naslova, prvi pa naj bi ponazarjal tiisti del sestanka, ki je bil po naši oceni res vreden pozornosti, predvsem po zasluzi podpredsednika IS Jožeta Fariča, ki je pripravil zanimivo, pregledno in nastavkov za razpravo polno gradivo o razmerah v radgonskem drobnem gospodarstvu ter možnostih za njegov razcvet.

Med drugim smo v gradivu (analizi) lahko prebrali: »Čimprej se bo potrebno otresti dogme, da obrtništvo poraja kapitalistične odnose, ki ogrožajo socializem. Na osnovi lastnih spo-

znanih in zgledov iz drugih držav smo si v naši družbi bolj ali manj enotni, da sta dobro organizirano drobno gospodarstvo in obrtna dejavnost ena od realnih možnosti, da se izkoplje iz sedanjih težav.« Posebej slednji povedi bi radi dali posebno težo, saj v naši družbi z raznih koncev in od različnih strokovnjakov vse večkrat slišimo, da je lahko obrt zaradi svoje tržne prilagodljivosti, zmogljivosti hitrega prilagajanja in spreminjanja proizvodnih programov, pa tudi kot servis veliki industriji, eden vodnikov v napredno obdobje našega gospodarstva. Žal pa se v Gornji Radgoni pri tem srečujejo z mnogimi težavami, naštejmo jih le nekaj: pomanjkanje prostorov, zaprtost tozdrov za sodelovanje z obrtjo (izjema je Radenska, ki sodeluje z okrog 40 obrtniki, žal pa sta iz Radgone le dva ali trije), neustrezno delo obrtne zadrage 14,

oktober, omejitve pri zaposlovanju, neprilagojen izobraževalni sistem in še bi lahko naštevali. Delež obrtnikov v družbenem proizvodu je bil lani 5,89 odstotka, kar je približno 1,1 odstotka manj od republiškega povprečja, omenili pa so tudi primerjavo z razvitim Zahodom (ki je sicer ne gre absolutizirati), pa vendar je številka nazorna): v Veliki Britaniji govorijo o 25 odstotkih!

Ob spoznanju, da navsezadnje v Radgoni niti ni tako malo zasebnikov (na 10 tisoč ljudi 157, to je več od povprečja v Sloveniji), in odločenosti politikov, da priložnosti, imenovane razvoj drobnega gospodarstva, ne bodo kar tako spustili iz rok, lahko z zanimanjem pričakujemo bližnjo, na peturnem zasedanju izvršnega sveta napovedano javno tribuno na to temo.

Bojan Peček

SLAVNOSTNA SEJA

ZBOR SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA OB OBČINSKEM PRAZNIKU

V počastitev padlih borcev za svobodo, žrtve fašističnega nasilja in spomin na deportacije in internacije v II. svetovni vojni, praznuje občina Murska Sobota 17. oktobra evoj praznik.

Delovni ljudje in občani občine Murska Sobota bodo praznik občine obeležili s številnimi kulturnimi in drugimi prireditvami.

Delegati vseh zborov občinske skupščine bodo praznik občine počastili s slavnostno sejo.

V skladu z določili statuta občine sklicuje predsednik občinske skupščine

slavnostno sejo vseh zborov občinske skupščine.

Slavnostna seja bo v soboto, 18. oktobra 1986, ob 9. uri v sejni dvorani skupščine občine Murska Sobota. Na slavnostni seji bodo podeljena priznanja in nagrade občine Murska Sobota.

Tiskovna konferenca Gorenja v Gornji Radgoni

GORENJE NA SEJMU ELEKTRONIKE 86

Na sejmu elektronike na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, ki se je začel v ponedeljek, 6. oktobra, se bo s številnimi novostmi predstavila tudi sestavljena organizacija združenega dela Gorenje.

Nosilci razvoja in udeleženci sejma elektronike sozda Gorenje so delovne organizacije Procesna oprema, Elektronika široke potrošnje in Elrad iz Gornje Radgone. Tako se bo Procesna oprema predstavila z izboljšavami in novimi izdelki s področja proces-

nega sistema za vodenje proizvodnje, mikroracionalizma, videotekstovnih terminalov (zanimiv je sistem obveščanja v hotelstvu, ki je bil predstavljen spomladi v hotelu Radin), med izdelki Elektronike široke potrošnje pa sta zanimiva barvni televi-

zijski sprejemnik in videorekorder. Vse predstavljene izdelke bo mogoče že nekaj mesecev kupiti v trgovinah, so obljubili predstavniki sozda Gorenje. Gorenje Elrad, ki je vodilna delovna organizacija s področja kableske in satelitske televizije, se bo seveda predstavila z izdelki za sprejem signalov s telekomunikacijskih satelitov, elementi za sisteme kableske televizije, elementi za skupinski sprejem televizijskih in ra-

dijskih signalov, z izdelki profesionalne antenske tehnike ter z oddajniško in pretvorniško opremo.

Na mariborskem območju, ki je nekakšno poskusno za monitoriranje sistemov za sprejem kableske in satelitske televizije, bo do konca leta 1986 že 10 tisoč priključkov na en antenski sistem.

Zanimanje je veliko po vsej Jugoslaviji. bp

»Kar Avstrija terja od Italije za svoje rojake na Južnem Tirolskem, to bi morala priznati in dati tudi Slovenem, Hrvatom in Madžarom v okviru svojih meja.« je bilo slišati redke glasove objektivnosti v času ljudskega štetja leta 1971 v Avstriji. Ne prvič ne zadnjič! Vprašali smo se že, česa vse niso počeli skrajno protimanjšinsko, ekstremitično naravnani avstrijski krogi, da bi slovenska in hrvaška manjšina izginili. Veliko tega zvezo iz članka Viri mednarodne odgovornosti Avstrije za položaj narodnih manjšin avtorja Bogdana Osolnika, ki je objavljen v zborniku člankov in dokumentov Problem manjšin v jugoslovansko-avstrijskih odnosih (izšel 1977 v Beogradu). Med drugim navaja, da »je položaj manjšin v resnici še veliko huji, kot bi lahko sklepali na podlagi uradnih dokumentov. Pripadniki manjšine so zaradi vrste postopkov v vsakdanjem življenju žrtve diskriminacije in pritiska. So tujci na svoji zemlji. Predaleč bi zašli, če bi v tem kratkem orisu poskušali podrobneje osvetliti vse oblike psihološkega, materialnega in drugega pritiska na manjšino, kot tudi nevidne oblike dejavnosti, da bi manjšini udušili in asimilirali. Niso redke javne izjave, da morata manjšini izginiti, in grožnje tistim, ki se zavzemajo za svoje pravice, da jih bodo izgnali v Jugoslavijo.«

V istem zborniku Matjaž Jančar (Zakaj je avstrijski Zakon o narodnih skupinah za manjšine nesprejemljiv) svari na »trditve, ki jo izražajo nekateri uradni avstrijski krogi, namreč, da »želi manjšina ohraniti« dialekt«. Jančar je prepričan, da te trditve »ni mogoče obravnavati kot resne in še manj kot dobronamerne. Goto-vo je, da obstajajo posamezniki, ki ne obvladajo dobro knjižnega jezika, in normalno je, da se v vsakdanjem govoru poslužujejo dialekta. Vendar brez opore na knjižni jezik matičnega naroda manjšina ne more ohraniti svoje kulturne identitete in slediti razvoju.«

SO NAŠI ROJAKI ŽE ODPI-SANI?

Julija 1972 je književnik, publicist in politični delavec, takrat poslanec, Manko Golar iz Gornje Radgone, na zasedanju

slovenske skupščine v Ljubljani sprožil vprašanje o Sloven- cih v Radgonskem kotu. Bilo je to v času še posebno ostrih na- padov pripadnikov Heim- diensta na koroškem Slovence ter neposredno po uradnem av- strijskem popisu prebivalstva, ki je imel, kot vsi popisi po drugi svetovni vojni, značaj statističnega »genocida«, naj- bolj za naše rojake okrog Lip- nice, Deutschlandsberga in Radgone.

Poslanec Golar je najprej spomnil, da gre predvsem za »naše Prekmurce, katerih biva- lišče je v Radgonskem kotu, kakor so nekoč geografi in zgo- dovinarji imenovali ta košček naše zemlje, ki je zaradi ne- kakšnih naravnih meja leta 1919 prišel pod Avstrijo. Dne 26. decembra 1918. leta je bilo v nemški Radgoni, v današ- njem Radkersburgu, veliko zborovanje prekmurskih Slo- vencev, ki so zahtevali, da pri- dejo pod takratno Jugoslavijo. Toda mednarodna razmejitve- na komisija ni poslušala glasu naših ljudi, glasu naših rojakov v Radgonskem kotu.«

Sledilo je naštevane sloven- skih imen krajev s trditvijo, »da žive v teh vaseh še danes naši ljudje, da je njihov pogo- vorni jezik slovenščina, da go- vorijo prekmurščino stari in mladi. Če so vaščani teh vasi Slovenci, kar tudi so, potem so tudi oni narodnostna manjšina, za katero se nihče ne zmenji,« je dejal Golar in dodal: »Mogo- če je teh ljudi manj kot na Koroškem, mogoče tudi neko- liko manj kot Slovencev v Po- rabju, za katere čedalje bolj skrbimo. Brez dvoma bi bilo prav, če bi na ustreznem mestu načeli vprašanje tudi o tej na- rodnostni manjšini, v kateri je narodnostna zavest že skoraj popolnoma ugasnila, saj je ni nihče gojil niti spodbujal. Ti naši Prekmurci nimajo kot del slovenskega naroda nobenih narodnostnih pravic. Avstrijske oblasti jih prištevajo k pripad- nikom svojega naroda. Zato tu- di ne upoštevajo njihovega je- zika ne v uradih ne v solah ne v cerkvah. V Radgonskem kotu se izvaja popolna germanizaci- ja, v naši republiki pa nikomur ne pride na misel, da bi vsaj minimalno poskrbel za te naše Slovence, čeprav se bojim, da je že skoraj prepozno. 7. člen avstrijske državne pogodbe, ki

jamči narodnostne pravice svo- jim narodnostnim manjšina, se najbrž ne nanaša samo na ko- roške Slovence, pač pa na vse manjšine, ki živijo v Avstriji. Zato bi naši ljudje na desnem bregu Mure radi vedeli, kaj mi- sli storiti izvršni svet ali kdor- koli, da bi tudi naši prekmurski

asimilacija opravila svoje in da tam ni več zavednega elemen- ta, je to zelo vprašljivo. Če gre- ste po vaseh in se z ljudmi ne- moteno, nevezano pogovarjate, lahko uvidite, da vztrajajo pri slovenščini. To je dokaz ali po- kazatelj, da se zavedajo, kaj so, vendar te zavesti ne povezujejo

Slikovita in premožna domačija Gomboczev in Potni v Radgonskem kotu, kjer se eden od sinov ukvarja z lončarstvom. (Foto: Bernar- da Peček)

Slovenci v Radgonskem kotu dosegli pravice, ki jih 7. člen avstrijske državne pogodbe za- gotavlja vsaki narodnostni manjšini.«

SAMOUMEVNA DVOJEZI- ČNOST OB ODPRTI MEJI

Tako je govoril radgonski poslanec Manko Golar julija 1972 na zasedanju slovenske skupščine, toda republiški izvr- šni svet, na katerega je vpraša- nje naslovil, mu do danes ni odgovoril ničesar.(!?)

Dr. Vladimir Klemenčič z ljubljanske filozofske fakultete, eden najboljših poznavalcev narodnostne problematike pri- nas, je v pogovoru za naš ted- nik med drugim posvaril, da je treba na ta vprašanja gledati z oči sodobne industrijske družbe. »Ko pravimo, da je

s političnimi akcijami. Ne gre- do v boj za pravico enakopra- vnosti slovenščine v javnem ži- vljenju in za vse tisto, kar pred- videva 7. člen državne pogo- dbe. Nihče ne more zanikati navzočnosti slovenskega jezika in slovenskega prebivalstva ta- ko v Radgonskem kotu kot na drugih mejnih območjih Štajer- ske.«

Na pomisel, če je morda pri- šla kakršnakoli pobuda, naj bi Avstrija konkretno izpolnjeva- la določila 7. člena državne po- godbe, iz vrst Slovencev, ki ži- vijo na območju občin Radgo- na, Lipnica in Deutsch- ladnberg, je prof. Klemenčič odgovoril: »Pričakovati tako zahtevo od prebivalstva s ta- kimi sestavom kot je tam — je kmetijsko in sodi v bistvu med socialno najbolj šibke sloje av-

strijske družbe — ni stvarno. Nimajo pravzaprav nobenega centralnega kraja, so brez last- nega razumništva, brez svojih izobražencev. Njihov, sloven- ski jezik je to popolnoma anonimen in je težko pričako- vati zahteve, ki bi imele javen, manifestativen značaj. Prepri- čan pa sem, če bi se pogovarja- li s posamezniki oz. v intimnih krogih, da bi ljudje želeli, da njihovi otroci znajo in govorijo slovensko. Že iz povsem prakti- čnih razlogov, kajti živijo ob meji in obmejno življenje terja znanje jezika prebivalstva so- sednje države, ki je tudi sloven- sko, kot oni sami. Težko si je zamisliti, da bi se to prebiva- lstvo kar tako prostovoljno od- povedovalo. Tu ne gre več za neko čitalniško socialno huma- no vprašanje, ampak docela ekonomsko, eksistenčno vpra- šanje. Kdor bi trdil, da ti ljudje ne težijo za tem, da bi njihovi otroci znali slovensko, bi se motil. Ob odprti meji je danes kaj takega nemogoče. Saj ven- dar komunicirajo čez mejo in rabijo ta jezik. Če ga že znajo, zakaj ga ne bi obdržali v mlaj- ših generacijah. Le da nihče k temu ničesar ne prispeva. Av- strijska država resda ni gluha, temveč enostavno to obide.«

V eni od razprav iz 70-ih let, objavljenih pri nas, smo našli ponovljeno, da »so Slovenci in Hrvati s členom 7. državne po- godbe iz leta 1955 posebej za- ščiteni. Značilno je, da je s stra- ni Avstrije zaželeno opozorilo na »znatno število takšnih drža- vljanov« (slovensko in hrvaško govorečih), ki je bilo v osnutku iz leta 1949 še zapisano, pri končnem besedilu člena 7. dr- žavne pogodbe izpadlo. To čr- tanje v časih Zveze narodov običajne formule se je utegnilo zgoditi iz treh razlogov: iz gole nepazljivosti, ker so novi Av- striji hoteli dati neko akontaci- jo na zaupanje, ali pa, ker so hoteli manjšino zaščititi tudi tam, kjer jo je najti le še rudi- mentarno in ne več kot »quan- tite considerable«, torej v »znat- nem številu«. Sledi nadaljeva- nje, kako »bi bilo treba pod- vzeti ukrepe, da bi Slovenci in Hrvati (ne glede na število vo- lilcev slovenskih ali hrvaških list) bili z ustreznim številom poslancev zastopani v deželni zborih. Morali bi storiti vse, da bi dvignili socialni prestiž na- rodnostnih skupin. Predvsem

pa bi bilo treba opustiti vse, kar tlači socialni prestiž. Slo- venci in Hrvati v Avstriji so resnično družbeno diskrimini- rani, so državljani drugega ra- zreda. Ta diskriminacija pa za- došča za to, da vzdržujejo v po- gonu mehanizem kulturnega genocida.«

IZJAVA, KI NI KOMPLI- MENT

Sicer pa so se takrat o Slo- venci na avstrijskem Štajer- skem dokaj razpisali nekateri naši časniki. Tako je recimo ljubljansko Delo objavilo dalj- ši članek z naslovom Slovenci v Radgonskem kotu, kjer je avtor J. Gornik med drugim ugotov- ljal: »Skoraj nerazumljivo je, kako brezbržno smo se doslej obnašali do tega dela naših lu- di onstran meje. Kot da bi se sramovali, ali bolje rečeno, za ceno nekakšnih dobrososed- skih odnosov izogibali temu vprašanju, čeprav so bili ti od- nosi v slovensko-štajerskem primeru obremenjeni z nereše- nim narodnostnim vprašanjem in potemtakem niso mogli biti tako vzorni, kot smo jih tu in na oni strani meje skušali več- krat prikazati.« (Delo, 1. aprila 1972.) Mariborski 7 D se je 6. julija 1972 v rubriki Zamejstvo v poročilu M. Koviča Slovenci v kotu pomenljivo spraševal: »Smo naše rojake, ki živijo v avstrijski Radgoni in okoliških vaseh, že »odpisali«? In nade- ljeval: »Pokojni štajerski dežel- ni glavar Josef Krainer je pred 13 leti (4. junija 1959) pred de- želnim zborom izjavil: Štajerci imamo srečo, da nam ni treba izpolniti obvez državne pogo- dbe, saj je število tistih, ki še go- vorijo slovensko, postalo tako majhno, da bi jih lahko prešeli na prste ene roke.« Naš Vest- nik je v podlistku Legenda o neki avstrijski dobrodušnosti v štirih nadaljevanjih (2., 9. in 24. novembra ter 7. decembra 1972) obširneje predstavil pro- blem manjšin v Avstriji ter zgo- vorno zapisal: »Mednarodno priznani avstrijski strokovnjak za narodnostna in manjšinska vprašanja univ. prof. dr. Theodor Veiter je pred kratkim izja- vil, da je bilo v monarhiji več posluha za narodnost kot v »moderni Avstriji«. Izjava, ki ni kompliment.«

(se nadaljuje)

Branko ŽUNEC

FESTIVAL SAVARIA

POVEZUJE OBMEJNE DEŽELE

Vse kaže, da bo 1. mednarodni festival Savaria, ki se je začel 22. septembra in bo trajal do 12. okto- bra, v sosednji Železni županiji na Madžarskem, uresničil zami- sli, ki so si jih zadali organizator- ji (županijski svet in turistična organizacija Savaria) — da bi namreč podaljšali turistično se- zono da bi spodbudili kulturno dejavnost in sodelovanje treh ob- mejnih dežel: Železne županije, Slovenije in avstrijske Štajerske. »K temu nas je vodila zamisel, da tu ob tromeji predstavimo tu- di kulture drugih dežel. Prepriča- ni smo, da ta povezanost ni le zemljepisna, ampak ima globlje korenine. Zato želimo, da bi se tudi v prihodnje medsebojno kulturno bogatili. To nam zagotavlja zelo kakovostne programe, po drugi strani pa pripomore tu- di k prijateljstvu in sodelovanju ljudi, ki živijo na stičišču treh meja,« nam je v pogovoru o mednarodnem festivalu Savaria najprej povedal direktor festiva- la Otto Lörincz. In kako ocenju- jejo dosednji potek prireditev?

»Jesenski festival Savaria je zelo obsežna prireditev. Traja 3 tedne, poteka na 37 mestih in vključuje več kot 50 programov. Naš namen se uresničuje, in si- cer ga potrjujejo polne dvorane obiskovalcev. Vse prireditve so uspele.«

—Kakšno pa je bilo zanima- nje za nastope iz Slovenije, za slovenski del festivala?

pina Tine Rožanc iz Ljubljane. Naselje šteje 460 prebivalcev, ti- sti dan pa se je tam zbralo okrog 17 tisoč obiskovalcev. To je bila zelo pisana in zanimiva priredite- v in vsi smo si bili enotni, da je bil nastop skupine iz Ljubljane nekaj enkratnega v okviru celot- nega programa. Kar so prikazali, je bilo na najvišji umetniški ra- vni.«

—V okviru festivala ste pripra- vili tudi turistično borzo. S kakš- nim namenom?

»To je prva takšna prireditev v Železni županiji in upam, da tu- di začetek dolgoročnega sodelo- vanje med tremi deželami. Ni-

OTTO LÖRINCZ, direktor festi- vala Savaria, je zelo zadovoljen s sodelovanjem Slovenije.

smo prikazali le znamenitosti, ampak smo omogočili tudi izme- njavo programov in ureditev po- slovnih zadev. Četudi ne bo veli- kih poslovnih uspehov, je dobro, da se spoznamo, da pospešimo razvoj turizma v obmejnih deže- lah.«

Hostitelji so torej dokaj zado-

Skozi ta del Szombathelya, središče mesta, je še pred nedavnim tek- dokaj gost promet, sedaj pa je tu sprehajališče za pešce, obiskovalce tr- gov in gostinskih lokalov. Bo tudi v Murski Sovoti kaj podobnega?

voljni s sodelovanjem Slovenije na festivalu Savaria. Tako je bilo precejšnje zanimanje tudi za obisk restavracije Panonia v Szombathelyu, kjer je bila od 1. do 5. oktobra slovenska kuhinja. Z njo se je predstavil kolektiv hotela Planika iz Ajdovščine; številni obiskovalci pa so se vsak večer radi zavrteli tudi ob zvokih polk in valčkov, ki jih je izvajal narodnozabavni ansambel Me- tronomi iz Postojne.

Vse to pa je bilo koristno tudi za porabske Slovence, ki živijo v Železni županiji. Okrepilo je nji- hovo narodnostno zavest in potr- dilo se je spoznanje, da se lahko slovenska kultura enakovredno kosa s kulturo sosednjih, mnogo številnejših narodov. Tudi Po- rabci so bili vključeni v program festivala, in sicer je v Velemu z uspehom nastopila folklorna skupina iz Sakalovec.

JOŽE GRAJ

Sindikalna delegacija na Madžarskem

Delegacija republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki jo je vodil pred- sednik Miha Ravnik, v njej pa sta bila tudi član predsedstva Lojze Fortuna in predsednik občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti Franc Dervarič, se je minul teden mudila na tridenem obisku pri županijskem sindikalnem svetu Železne županije na Madžarskem. Med obiskom se je delegacija z vodstvom župa- nijskega sveta pogovarjala o nadaljnjem gospodarskem sodelovanju med Slovenijo in to županijo, o sodelovanju med šolami na narodnostno mešanem območju. Slo- venske sindikalna delegacija si je med obiskom na Madžarskem ogledala tudi ne- katera podjetja, ki sodelujejo s slovenskimi delovnimi organizacijami. M. Jerše

ZDRAVSTVO

Glasovali za višjo prispevno stopnjo

Petkova seja občinske zdravstvene skupnosti Murska Sobota je bila pomembna, pa tudi razgibana, prav zaradi odločanja dele- gator obh zborov za novo, višjo prispevno stopnjo za zdravstvo v občini, ki naj bi se — oziroma se po glasovanju delegatorov tudi bo — povišala za 3,5 odstotka in bo veljala zadnja dva meseca tega leta.

Kot je bilo pričakovati, je bila razprava dokaj vroča, saj se je tehtnica ZA ali PROTI večkrat nagnila na eno in spet na drugo stran. Delegatka iz Mure je dejala, da višjo stopnjo sicer podpira- jo, vendar ozdi niso sodi brez dna; delegatka Pomurskega tiska, da le stežka podpirajo višjo prispevno stopnjo, vendar pa jo, da ob koncu leta skupnost ne bi imela izgube. Tudi delegat Zavoda za ekonomiko in urbanizem v imenu baze ni podprl nove vredno- sti in je pripomnil, da moramo imeti najprej boljše proizvodne programe in ustvariti presežke, pa tudi denar za vzdrževanje pora- be ne bo več problem.

Doktor Jože Miklič je pa še kako prepričljivo dokazal, da je poraba velik problem in pozval, da je sedaj zadnji čas za stremni- tev v smislu, da se dokončno obračuna z neupravičenim odjivom. Dejal je: »Tako uporabniki kot izvajalci se moramo zavedati, da si boljše zdravstvene varstva ne bomo mogli zagotoviti, če gre toliko denarja za odliv.« Pri tem je, tako kot na mnogih prejšnjih sejah skupnosti, med drugimi očrnil mariborsko bolnišnico, ki še naprej ne upošteva delitve dela, saj sprejema paciente iz Pomurja brez ustreznih napotnic. Plaćevanje zdravstvenih storitev pa je drugje veliko dražje, kot doma.

Tudi pri predpisovanju oziroma jemanju zdravih razmetava- mo po nepotrebnem. Poraba zdravih v Pomurju stalno raste in za- pomnimo si lahko podatek, da 7 odstotkov bolniških postelj zase- dajo bolniki, ki so bolni zaradi prevelikega jemanja zdravih. Ravo- tako pri kontroli prevoženih kilometrov z rešilnimi vozili veli- kokrat ugotavljajo, da bogatijo bogate.«

»Porabniki se velikokrat dvojno obnašamo,« je dejal Peter Brunec, »takrat, ko je treba plačati, in takrat, ko uslugo potrebuje- mo.«

Sicer pa je prenesel mnenje izvršnega sveta občine, ki je podprl višjo prispevno stopnjo, upošteva tako uporabnike in nji- hovo obremenitev v dohodku kot zdravstveno dejavnost. Višja pri- spevna stopnja je nujno potrebna za normalno funkcioniranje zdravstvene dejavnosti. Dejal je, da so na izvršnem svetu obravna- vali obremenjenost gospodarstva in ugotovili, da tudi to poveča- nje ne bo bistveno bremenilo gospodarstva, saj večji del prispev- kov, ki jih dajejo delavci, ne ostane v občini, ampak se zlija v re- publiške in zvezne blagajne za porabo.

Delegati so torej skoraj soglasno pristali na višjo prispevno stopnjo. V nadaljevanju so potrdili finančni načrt skupnosti, se se- znanili s problematiko zdravstvenega varstva starostnikov v obči- ni.

Majda Horvat

Da ne bi bilo motenj v kulturi

Tako je bilo razumeti apel Petra Brunca, podpredsednika izvršnega sveta skupščine občine Murska Sobota, zadolženega za družbene dejavnosti, na zadnji skupščini občinske kulturne skupnosti pred glasovanjem o dvigu prispevne stopnje in z njo popravljene bilance sredstev sisov družbenih dejavnosti za tekoče leto. Prepričljiva pa je bila v svoji razpravi o nujnosti dviga stopnje in z njo neprekinjenosti programirane dejavnosti Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti njegova računovodkinja Elizabeta Borovič, ki je pojasnila, s kakšnimi težavami se ubada osrednja kulturna ustanova v Murski Soboti, ki združuje galerijsko knjižnico, muzejsko in kinematografsko dejavnost.

Prav o slednji je tekla tudi razprava v smeri, da naj bi umetniške filme posebej dotirali, izobraževalna skupnost pa bo zagotavljala sredstva za posebne vzgojne šolske predstave. Tako bi odpadel večni očitke, da kakovostni filmi prinašajo izgubo, komercialni (ki boja edini polnijo soboško kinodvorano pa naj bi bili omejeni in ne prevladujoči, saj lahko le tako govorimo o filmu kot razširjeni kulturni dobrini z močnim vplivom predvsem na mladino, ki je je med obiskovalci kina največ.

Delegati so (z dvema glasovoma proti) izglasovali višjo prispevno stopnjo v naslednjih dveh

mesecih do izteka letošnjega leta. Soglašali pa so tudi s pogodno matičnostjo Pokrajinske in študijske knjižnice do leta 1990 in v gradivu zapisanim sklepom, da naj se gradnja nujno potrebnih prostorov knjižnice obravnava kot prednostna pri vlaganju v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Program dela Kulturne skupnosti Murska Sobota je razčlenil njen predsednik Marjan Cenar in opozoril, da je potrebno prednostno obravnavati tudi finančno udeležbo Kulturne skupnosti Slovenije pri izvajanju programov v kulturi v občini, ko se le ta potrjuje s kakovostjo in ko gre za neposredni način financiranja dejavnosti pripadnikov madžarske narodnosti ter Pomurske založbe in skupne naloge pri varstvu naravne in kulturne dediščine.

Postavke so bile tudi finančno ovrednotene in finančni načrt valoriziran. Potrjen pa tudi petčlanski odbor samoupravne delavske kontrole in odgovorjeno na umestno delegatsko vprašanje o dejavnosti imenovanih odborov za posamezne dejavnosti v kulturi, ki so bili z izjemo Odbora za knjigo in knjižničarstvo v pretekli delegatski sestavi v glavnem nedelavni.

Brigita Bavčar

POMURJE — ZAKLADNICA ZA MUZEALCE

Soboški muzej vse bolj širi svoje dejavnosti. Predvsem je viden napredek v arheologiji, na oddelku za zgodovino in na drugih področjih. Soboški muzej tudi vedno bolj odpira vrata turistom, članom delovnih kolektivov in drugim občanom. Težave so z organizacijo razstav, saj muzej nima najosnovnejše opreme.

O prizadevanjih soboških muzejskih delavcev v minulih mesecih letošnjega leta in o osnutku načrta dela v prihodnjem letu so govorili na nedavni seji programskega sveta za muzejsko dejavnost v Domu borcev in mladine na Vaneči.

Ob tej priložnosti so predstavniki borcev zaprosili soboški muzej, da prevzame upravljanje spominske muzejske zbirke v domu na Vaneči. Zbirko je potrebno izpopolniti. Borci tudi želijo, da bi soboški muzej opremil, z za te kraje značilnimi etnografskimi eksponati, še nekatere prostore doma na Vaneči.

Pohvalno je, da se muzejski delavci vse bolj ubadajo tudi z znanstveno dejavnostjo. Pomurje je pravcata zakladnica za muzealce. Odkrivajo vedno nova arheološka najdišča iz davnine, in to takšna, ki imajo poseben pomen v slovenski arheologiji. To spodbuja specifična zgodovinska preteklost naše pokrajine.

Več skrbi bo v pokrajini ob Muri potrebno nameniti sodelovanju med odgovornimi za muzejske zbirke v vseh pomurskih občinah. Skupno delo bo rodilo še večje plodove, kljub velikemu pomanjkanju denarja.

Večje sodelovanje naj bi bilo v prihodnje med enotami soboškega Kulturnega centra. Gre predvsem za sodelovanje med knjižnicami in zgodovinskim oddelkom muzeja.

Pod vodstvom Iva Orešnika, predsednika programskega sveta za muzejsko dejavnost, so si navzoči ogledali Dom borcev in mladine na Vaneči in tamkajšnje spominsko sobo, ki je posvečena pomembnemu dogodku iz NOB.

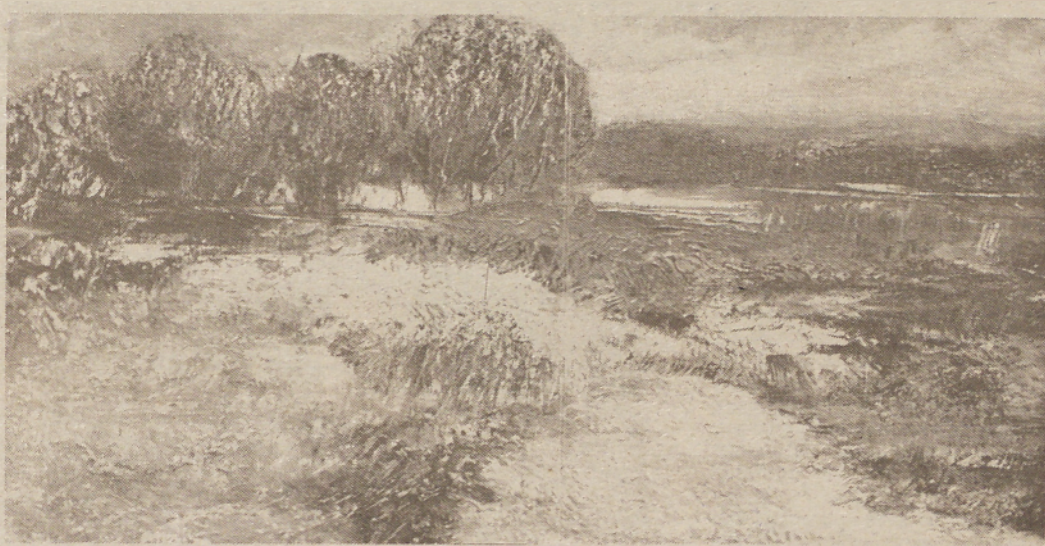
F. Štefanec

Natečaj za 15. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov

S sodelovanjem družbenopolitičnih skupnosti in organizacij v občini, kjer bodo organizirana območna in republiška srečanja, slovenskih sindikatov, Zvezo socialistične mladine, tednikom Mladina, revijo Antena, časopisom Kmečki glas in Društvom slovenskih pisateljev se lahko prijavijo na 15. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov vsi pesniki in pisatelji začetniki. To pa so tisti, ki svojih del še niso izdali (razen v samozaložbi) v knjižni obliki in še niso bili uvrščeni med najboljše na dosedanjih republiških srečanjih pesnikov in pisateljev začetnikov. Avtorji lahko pošljejo literarne prispevke v slovenskem jeziku, napisani pa morajo biti s pisalnim strojem. Organizatorji bodo upoštevali prispevke vseh vrst proze, poezije in dramatike (črtice, novele, satire, humoreske, romane, pesmi, epigrame, basni, aforizme; dramska besedila, dramske prizore, skeče, enodejanke, tragedije, groteske, tv igre, tv nadaljevanke, filmske scenarije, scenarije za proslavo; kritiške prispevke, eseje z vseh področij umetnosti, kulturnega in družabnega življenja: kritike, eseje, družbeno angažirana razmišljanja).

Svoje prispevke naj pošljejo v treh izvodih in označijo s šifro, ne s pravim imenom. Poslanim tekstom s šifro je potrebno priložiti zapечатeno ovojnico s podatki: ime in priimek, točen naslov, izobrazba, poklic, starost in šifra.

Tričlanska komisija bodo med pravočasno prispelim prispevki s svojega območja izbrale najboljše avtorje za nastop na območnem in republiškem srečanju. Pravico zadnjega izbora si pridržuje odbor za literarno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije. Na njen naslov v Ljubljani, Kidričeva 5, je potrebno poslati prispevke do 30. oktobra s pripisom: za 15. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov, ki bo spomladi 1987. leta.

MILOVAN DJOKIĆ-MLADJI (slika z razstave Plakat na temo knjiga v Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti)

Podoba dela knjižnega in rokopisnega bogastva soboške knjižnice

Vsaka knjižnica se rada postavlja s svojim knjižnim in rokopisnim bogastvom, posebej še s svojimi dragocenostmi, med katere sodijo stare ali izredno stare knjige, potem take, ki so redkost v drugih knjižnicah, stari rokopisi ali rokopisi priznanih književnih in drugih ustvarjalcev, stare listine ter drugo gradivo, ki se je ohranilo skozi burne čase zgodovine in nam zdajšnjim generacijam priča o duhovnem bogastvu kakega naroda ali pokrajine. S take vrste dragocenostmi se seveda ponaša tudi Pokrajinska in študijska knjižnica v Murski Soboti. Že leta in leta jih zbira, strokovno obdeluje, proučuje ali daje v proučevanje ter skrbno čuva v svojih trezorjih in na policah.

Mednje sodi največ knjig starejšega prekmurskega protestantskega in katoliškega slovstva, knjig, ki so pisane v narečju in ki torej poleg vsega drugega pomenijo tudi pravo zakladnico jezika naših (prekmurskih) prednikov iz 18. in 19. stoletja. Crkopi v njih je madžarski, toda prilagojen glasovni iz našega dialektu.

Izmed njih naj na prvem mestu omenimo Novi zakon ali testamentom Števana Kuzmiča (Halle 1771) — najpomembnejše in najobsežnejše ohraneno delo prekmurske protestantske književnosti. Knjiga je dolgo vrsto let močno vplivala na razvoj slovstvene dejavnosti na našem področju, imela potemtakem poleg vsega tudi kulturni in celo narodnostni pomen. Zelo zanimivih in pomembnih v njej (v Predgovoru) je namreč kar precej misli, med drugimi npr. tista, kako potrebno je, da med Muro in Rabo »prebivajoči Slovenci« dobijo prevod svetega pisma, saj tudi njim »zapovedava Gospodin Boug šteti; da je moudre včinijo (namreč knjige njegove rojake — op. pisca), na zveličanje po vori vu Jezusi Kristuši«. Zanimivi v delu, ki je doživelo še štiri izdaje (knjižnica ima vseh pet), so tudi neke vrste komentarji k posameznim svetopisemskim knjigam.

Le nekoliko manj pomembna in obsežna od Kuzmičevega pa so dela drugih prekmurskih piscev preteklih stoletij, npr. tista Mikloša Kuzmiča, Mihaela Bakoša, Števana Sijarta, Aleksandra Terplana, Jožefa Borovnjaka in še nekaterih. Z njimi so vsi, čeprav vsak po svoje, prispevali — med drugim — tudi k temu, da se je naš v stoletjih preganjan, zaničevani in zapostavljeni jezik uspel obdržati, z njim in ob njem pa se je v pokrajini med rekma Muro in Rabo obdržal tudi naš človek.

Če naj se vsaj pri imenovanih kratko zadržimo, se moramo najprej pri Miklošu Kuzmiču — najpomembnejšem prekmurcem katoliškemu piscu. Soboška knjižnica namreč hrani dve njegovi deli. To sta molitvenik Kniga molitvena (Sopron 1783) in knjižica z naslovom Sztaroga, i novoga testamentoma szvete historie kratka summa (Szombotel 1796), ki prinaša odlomke iz svetega pisma. Prva je Prekmurcem kar nekaj desetletij služila kot edini katoliški molitvenik, druga pa kot učni pripomoček v šoli.

Redko ohranjenega knjiga starejših prekmurske književnosti, a z enim primerkom vseeno zastopana v naši knjižnici, je tudi Bako-

šev Novi Grăduval (Sopron 1789). Prinaša priredbe iz starejših prekmurskih pesmaric. Dolgo se je uporabljala pri bogoslužju, pa tudi po naših domovih, pomembna pa je predvsem zaradi tega, ker je prva tiskana evangeličanska prekmurska pesmarica.

Prvo mlrliško pesmarico pa smo Prekmurci dobili nekaj let za prej omenjeno. To so bile Mrtvečne pesmi (Szombotel 1796), ki jih je zbral in za tisk pripravil Stevan Sijarto. Zbirka vsebuje nekaj nad sedemdeset pesmi, ki so jih evangeličani najbrže peli ne le na pogrebih, temveč tudi ob čutju pri mrlju. — Sijarto pa je bil (tako vsaj domnevajo nekateri literarni zgodovinarji) tudi sestavljalec knjižice z naslovom Sztarisinsztvo in zvascsinsztvo (Sopron 1807), to je prve prekmurske knjige s povsem posvetno vsebino. Teksti v njej so v vsebinskem pogledu vsi vezani na svatbo in na kasnejše življenje v zakonu, predvsem njen prvi del (vabljenje na svatbo) pa pozvali v naši pokrajini več ali manj uporabljajo še danes. Knjižica, ki je res prava dragocenost murtkosoboske knjižnice, je doživela še precej ponatisov in prepisov.

Istega leta, ko so izšle Sijartove Mrtvečne pesmi, smo dobili tudi popravljeno izdajo Temlinovega Malega katekizma iz leta 1715 — prve ohranjene prekmurske tiskane knjige. Popravljen pripravi za tisk naj bi jo Mihael Bakoš (kot že rečeno, je izšla leta 1796 v Sopronu). V obeh izdajah je objavljen tudi Temlinov predgovor v knjigo, v katerem ta začetnik slovstvenega dela v prekmurščini svoje narečje kar dvakrat imenuje »naš slovenski jezik«, kar je pomembno, saj nam da s takim poimenovanjem materne jezika slutiti, da se zaveda svoje narodnostne pripadnosti. Izdaja iz leta 1715 je v svetu boja ohranjena v vsega treh primerkih, naša knjižnica pa, žal, ima le to kasnejšo, popravljeno izdajo.

Nadaljevalca slovstvenega dela v naši pokrajini v 19. stoletju pa sta med drugimi bila tudi evangeličanski duhovnik Aleksander Terplan in katoliški Jožef Borovnjak. Sama sicer nista ustvarila kaj dosti samostojnih del, zato pa sta za tisk prirejala dela svojih predhodnikov, predvsem tista obeh Kuzmičev. Knjižnica hrani dva njuna rokopisna zvezka: Terplanovo pridigo Na riszálköz Nedelo za odvecere iz leta 1854 in Borovnjakovo pesmarico, ki je ni moč točno datirati, najdemo pa v njej večino naših nabožne pesmi.

Med dragoceno gradivo soboške knjižnice sodi še nekaj prekmurskih rokopisnih pesmaric, med katerimi je vredno posebej omeniti vsaj eno, to je Peszen od stare babe (je najverjetneje iz 18. stoletja, prinaša pa osemindvajset posvetnih pesmi), potem dokaj obsežna cerkvena kronika (zajema dogodke od leta 1694 do 1860; je še neraziskana, pisana pa v nemškem jeziku), vizitacijska listina iz leta 1627 (nastala ob pregledu slovenskih protestantskih župnij na posesti Szechyjev in Bathianjev, popisana pa je deloma v madžarskem in deloma v latinskem jeziku), nekaj cesarskih uradnih listin avstroogrške monarhije, nekaj rokopisnih zvezkov z zapisi s predavanj, ki so jih naši študentje v prejšnjih časih poslušali na raznih evropskih univerzah, in posamezne tuje knjige, med katerimi velja posebej omeniti vsaj eno — češki tisk, ki prinaša opise življenja sv. Vincenca Ferrarskega in nekaj molitev k njemu

(Svaty Vincentius Ferrerius, 1728). Za to našo knjigo velja, da je ena od zelo redkih ohranjenih primerkov v svetu.

Najstarejši tisk, ki jih knjižnica hrani, pa datirajo v 16. stoletje. Ti tiski so: Valentinus curio lectorii iz leta 1523, Lutrovo zbrano delo v štirih obsežnih zvezkih, ki so izšli v latinščini med leti 1564 in 1570, potem Dalmatinova biblija iz leta 1584 — najboljše in najpomembnejše delo slovenskega protestantizma, in sveto pismo, pisano v nemškem jeziku, ki datira v leto 1600.

Od osrednjeslovenskih starejših tiskov, ki jih v knjižnici prav tako imamo precej, pa moramo omeniti — poleg seveda še prej navajanega Dalmatinovega prevoda svetega pisma — vsaj še tele: znamenito Valvasorjevo Slavo vojvodine Kranjske (Die Ehre Des Hertzogthums Crain, Nürnberg 1689), Japljevo in Kumerdejevo Svetu pismu noviga testamenta (Ljubljana 1786), za začetke slovenskega jezikoslovja izredno pomembno Kopitarjevo slovnico (Grammatik der Slavischen Sprache in Krain, Kärnten und Steyermark, Laibach 1808), almanah predstavnikov slovenske romantike Krajsko čbelico, ki je med leti 1830 in 1848 izšla v petih zvezkih, Illyrisches Blatt iz leta 1833, Prešernovo pesnitev Krst pri Savici iz leta 1836 ter poučne Bleiweisove Kmetijske in rokodelske novice iz leta 1843.

Nekatere starejše rokopise smo že omenjali, na kratko pa se moramo ustaviti še pri tistih mlajšega datuma. Le-teh ima knjižnica veliko, a vredni omembe so le nekateri, to je taki, ki izvirajo izpod peres priznanih slovenskih piscev, npr. Ivana Cankarja, Josipa Murna, Otona Župančiča in Ivana Potrča, ter pomembnejših pomurskih ustvarjalcev, npr. Cvetka Golarja, dr. Avgusta Pavla, Miška Kranjca, dr. Bratka Krefta, Ferda Godine, dr. Vaneke Šiftarja in dr. Antona Vratuše.

Od predstavnikov slovenske moderne knjižnice hrani štirinajst rokopisnih pesmi (večina njih je verjetno v prepisih), ki jih je dobila iz zapuščine Cvetka Golarja, in sicer dve Cankarjevi, devet Murnovih in tri Župančičeve. Poleg tega hranimo še Župančičevo pismo, ki ga je pesnik pisal svojemu prijatelju in sopotniku modernemu Golarju 16. januarja 1910. leta iz Bregence.

Od predstavnikov t. i. socialnega realizma v naši književnosti pa posedujemo: Potrčev spis Tesnoba, precej Kranjčevih rokopisov, Krestivo Nemot, to je rokopisni fragment iz njegovega romana Človek mrtvaških lobanj, in Godinov rokopis romana Človek živi in umira.

Od že dvakrat omenjenega Cvetka Golarja hranimo nekaj začetek njegove avtobiografije in dve pesmi v rokopisu, potem precej rokopisnega gradiva iz zapuščine Avgusta Pavla, velik del korespondence in drugega gradiva iz arhiva znanstvenega delavca Vaneke Šiftarja in štiri Vratuševe rokopise — predavanja.

To bi bil naš kratki in nepopolni pregled dragocenosti Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti. Ob koncu naj posebej poudarimo dejstvo, da murtkosoboska knjižnica hrani precej bogatega gradiva, ki pa ga v tako kratkem zapisu vsega še zdaleč ni mogoče naštet, kaj šele podrobneje prikazati. Posebej bogata je z gradivom iz domoznanske zbirke, ki pa jo bomo morali še naprej pridno dopolnjevati, urejati in raziskovati. Raziskovati predvsem zaradi tega, da bi mlajše, prihajajoče generacije Prekmurcev bolje spoznale duhovno bogastvo svojih prednikov in svoje pokrajine, v našem primeru v prekmurcem narečju tiskano ali z roko pisano besedo torej. Ta beseda je stara že več kot tri stoletja in je odigrala v svojem času pomembno vlogo pri verski in posvetni vzgoji naših prednikov, s tem in poleg tega pa — da to še enkrat poudarimo — pomagala ohranjati tudi slovenski jezik na območju, kjer je bila sicer še vse donedavna teptana in preganjana. Kljub temu zadnjemu je večidel svojih nalog dobro opravila, zato ji naj veljajo naša pozornost, spoštovanje in spomin.

Jože Vugrinec

kulturni koledar

PETEK, 10. OKTOBRA
LIJUTOMER — Pretekli teden napovedano srečanje z avtorjem knjižnega prvenca — Ljutomer-skim rojakom — Vladom Žabotom in njegovim delom BUKOVSKA MATI bo ta petek ob 19.00, so nam sporočili iz Matične knjižnice Ljutomer.

PONEDELJEK, 13. OKTOBRA
GORNJA RADGONA — V dvorani glasbene šole bo ob 19. uri VEČER BAROČNE IN RENESANČNE GLASBE V IZVEDBI ANSAMBLA PRO MUSICA TIBICINA iz Maribora. Omenjeni ansambel je v tem letu obiskal tudi vse naše osnovne šole in jim predstavil svojo zvrst glasbe.

SREDA, 15. OKTOBRA
SPODNJA ŠČAVNICA — Na proslavi praznika občine Gornja Radgona bodo ob 10. uri v kulturnem programu na slovesni seji skupščine občine in družbenopolitičnih organizacij nastopili oktet Avtoradgona in učenci podružnične osnovne šole.

Istega dne bo v Razstavem salonu hotela Radin otvoritveni ogled razstave del, nastalih na likovni koloniji Elrad-Avtoradgona.

razstave

MURSKA SOBOTA — V Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec sta na ogled dve razstavi. V prvi (mali dvorani soboške Galerije) je na ogled razstava Življenje in delo dr. Avgusta Pavla, ki so jo zaposleni v Pokrajinski in študijski knjižnici postavili v počastitev njegove 100-letnice rojstva.

V veliki dvorani pa so na ogled likovna dela akademskega slikarja Milovana Djokića-Mladjega. Naslov razstave, ki jo Galerija Kulturnega centra Miško Kranjec posreduje v sodelovanju z občinsko Zvezo kulturnih organizacij, je Plakat na temo Knjiga. Z njim zaznamuje mesec knjige, z razstavo pa tudi kulturno sodelovanje s Pokretom Goran iz Kruševca v Srbiji.

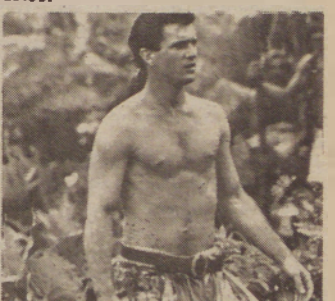
knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Ivan Skočič — MALO PRAKTIČNO VINOGRADNIŠTVO (Založba Obzorja), Ivan Cankar — POTEPU MARKO IN KRALJ MATJAŽ — MIHASOVA MARKO ES MATYAS KIRALY (Pomurska založba in založba Europa iz Budimpešte) in Petra Schurmann — NAJSTNICA (Državna založba Slovenije).

kino

V četrtek, 9. oktobra, ob 17.00 in 19.00 bo na sporedu kina Park v Murski Soboti ameriški film BOUNTY, nastal po literarni predlogi dela KAPTAN BLIGHT IN MR. CHRISTIAN RICHARD HOUGH. To je najnovejša verzija filma, v katerem briljirata Mel Gibson in Anthony Hopkins, režiral pa ga je Roger Donaldson. V spominu pa je tudi znana različica po isti literarni predlogi — to je film UPOR NA LADJI BOUNTY z Marlonom Brandom in drugimi odličnimi igralci v naslovni vlogah.

Film BOUNTY, ki ga posebej priložna Skupni programski svet za kinematografsko dejavnost v Socialistični republiki Sloveniji, bodo vrteli tudi v Lendavi. In sicer v soboto, 11. oktobra, ob 17.00 in v nedeljo, 12. oktobra, ob 19.00.

Mel Gibson v naslovni vlogi nove verzije filma BOUNTY.

BOBNI V NOCI

Prva predstava gledališkega abomaja Zveze kulturnih organizacij v Slovenskem narodnem gledališču Maribor bo v nedeljo, 12. oktobra, ob 15. uri. Posebni avtobus bo izpred skupščinske občine Murska Sobota odpeljal proti Mariboru ob 13.30. Bobne v noči, ki so delo enega največjih dramatikov 20. stoletja — Bertolda Brechta, smo v Murski Soboti videli v izvedbi Gledališča MI in bo tako zanimivo primerjati, kako so se ga lotili poklicni igralci.

POGOVOR Z GLAVNIM DIREKTORJEM INA-NAFTE JOŽETOM HAJDINJAKOM RAFINERIJE NE BODO UKINILI

V teh dneh v Lendavi strokovnjaki pregledujejo rafinerijsko opremo, ki jo je Ina-Nafta prodala na Kitajsko — Staro rafinerijo bodo obnovili — Naftne derivate bodo kar najbolj »izkoristili« — Nove vrtine

VESTNIK: V Lendavi ne boste gradili nove rafinerije, ampak ste opremo prodali Kitajcem. Kakšen bo pravzaprav končni izkupiček?

JOŽE HAJDINJAK: Izkupiček bo negativen, kar nam je bilo znano že od vsega začetka. Rafinerijo smo prodali, sedaj pa posebna ekipa strokovnjakov pripravlja opremo za prevoz na Kitajsko (pregleduje, čisti, konzerjira). V teh dneh so pri nas Kitajci, ki skupaj z našimi strokovnjaki in predstavniki izdelovalcev pregledujejo opremo, potem jo bodo zapakirali in odpeljali v pristanišče Reka, od koder jo bodo tri ladje prepelele na Kitajsko. Za opremo smo plačali 29 milijonov dolarjev, zanjo pa dobimo 19 milijonov, pa še to ne bo vse naše, saj bo treba poravnati številne stroške, tako nam ostane 11 milijonov dolarjev. Razlika med skupno in končno prodajno ceno pa seveda bremeni Ina-Nafto. Nekaj posojil, ki smo jih najeli za nakup opreme za rafinerijo, smo že odplačali, ostala pa bomo še morali. To pa seveda vpliva na naš nadaljnji razvoj, saj porabljamo sredstva za nekaj, kar ne daje nove vrednosti.

VESTNIK: Nova rafinerijska oprema torej »roma« na Kitajsko, ali to pomeni, da bo čez čas predelava nafte v Lendavi ukinjena?

JOŽE HAJDINJAK: To nikakor ne pomeni ukinitve rafinerijske dejavnosti v Lendavi, saj bomo sedanje stroje in naprave še naprej vzorno vzdrževali, kar nam bo omogočilo še nadaljnjo predelavo nafte, saj je dohodkovno zanimiva dejavnost. Z Ina-Naftaplino se celo dogovarjamo, da bi z njegovega plinskega polja v Kalinovu predelovali naftni kondenzat (zgoščena naftna snov), s čimer bi dobila naša rafinerija razvojno prihodnost. To snov že izdelujejo, v prihodnosti pa naj bi bilo letno 300 tisoč ton kondenzata, predvidoma pa ga bomo v Lendavi predelovali v prihodnjem letu.

VESTNIK: Medtem ko tozdi Rafinerija, Strojne delavnice in Raziskava in proizvodnja nafte in plina še kar dobro gospodarijo, se je letos v tozdu Petrokemija pojavila izguba. Kje so vzroki zanjo?

JOŽE HAJDINJAK: V tozdu Petrokemija imamo moderno tehnološko proizvodnjo, ki se lahko kosa s podobnimi svetovnimi industrijami, kljub temu pa ne daje gospodarskih učinkov, ker so surovine, ki jih uporabljamo, to sta predvsem zemeljski plin iz SZ in urea iz Kutine, predraga, zato z izdelkom tega tozda (metanol) ne moremo konkurirati na svetovnem tržišču. No, da bi probleme Petrokemije vsaj deloma odpravili, moramo iskati cenejšo surovino, s čimer bomo delno uspeli, saj bomo v teh dneh dobili prve kubike zemeljskega plina z medimurskega plinskega polja pri Zebancu, ki je od nas oddaljeno le 7 kilometrov. Gre za plin, ki vsebuje veliko ogljikovega dioksida, zato ni primeren za »mestni« plin oziroma za kurjavo ali pa drugje v industriji, pač pa je uporaben za izdelavo metanola. Ta domači plin bo cenejši od uvoženega in bomo z njim nekoliko omilili materialne stroške, vseh problemov pa ne bomo rešili, saj bomo iz Zebanca dobili letno le eno tretjino od skupnih potrebnih

količin plina. Če bi vključili celotne proizvodne zmogljivosti, bi letno potrebovali 150 milijonov kubičnih metrov plina, z bližnjega naftnega polja v Zebancu pa bomo dobili 50 milijonov kubičnih metrov plina.

VESTNIK: Doslej ste izdelovali predvsem surovino — metanol — zdaj pa boste menda izdelovali nekatere končne izdelke?

JOŽE HAJDINJAK: Da bi rešili gospodarske probleme v Petrokemiji, si v zadnjem obdobju prizadevamo, da ne bi prodajali le surovino, saj sta metanol in formalin surovini, iz katerih je mogoče marsikaj narediti. Odločili smo se za nadaljnjo predelavo in bomo tako prodajali končne izdelke, s čimer bomo dosegli tudi višjo ceno. Izdelovali bomo nekatere kemikalije. Projekti, ki jih pripravljamo, niso ne vem kako velike naložbe, vendar so gospodarsko zanimivi. Gre predvsem za plin metilamin in še nekatere druge kemikalije, ki bodo količinsko manjše, navrgle pa naj bi nekoliko več denarja.

VESTNIK: Boste za nove izdelke usposobili sedanje obrate, ali pa boste ustanovili nove? Morda pa bi kazalo naložbo ponuditi komu drugemu, ki ima več denarja?

JOŽE HAJDINJAK: Na območju naše industrije v Petišovcih že stoji Zlatorogov obrat za hidriranje maščob, sicer pa se s

to delovno organizacijo dogovarjamo o drugih programih. Dogovarjali smo se tudi s predstavniki ljubljanske Belinke, ki naj bi to postavila obrat, žal pa še ni padla odločitev o gradnji, ker je naložba le prevelika. Mi pa seveda svoje načrte moramo uresničiti. Za metilamine iščemo partnerja od zunaj, ki naj bi sovlagal. Tu naj bi nastajala vrsta izdelkov, dodatek živalski hrani, nekatera zdravila za živali, določene kemikalije in tako naprej. Seveda pa je vse odvisno od sredstev. Raziskave in proizvodnja gatazbeafridi Rafinerijatekv rožnatem položaju, saj plačuje velike obroke za rafinerijsko opremo... tako da sami finančno nismo sposobni večjih vlaganj. Upam, da bodo pomagali drugi, saj je med našimi kupci veliko zanimanje za nekatere izdelke. Pri izdelavi topil, to je rafinerijski del, je veliko zanimanje porabnikov, da izboljšamo kakovost, povečamo izbiro... Pripravili smo že samoupravni sporazum o združevanju sredstev za te naložbe.

VESTNIK: Ina-Nafta Lendava je vključena v dve sestavljeni organizaciji združenega dela — Ino Zagreb in Petrol Ljubljana? V čem so prednosti takega povezovanja?

JOŽE HAJDINJAK: Nekaterim se zdi to čudno, čeprav zakon o združenem delu dovoljuje vpljučitev v dva ali več združenj. V sozd Ina smo vključeni že 20 let in v njem združujemo vse naše dejavnosti, od letošnjega maja pa smo tudi v sozdu Petrol, predvsem zaradi našega najmlajšega tozda Raziskave in proizvodnja nafte in plina. Petrol je namreč nosilec razvoja naftno-plinskega gospodarstva Slovenije, kamor se vključuje seveda naš tozda s svojo raziskovalno dejavnostjo. Seveda raziskave obsegajo celotno Slovenijo. Pred kratkim smo v sodelovanju z Geološkim zavodom in Ina projektom Zagreb izdelali projekt, ki predvideva raziskave v celi republiki. Seveda pa smo se jih najprej lotili na območjih, kjer je največ verjetnosti, da lahko najdemo nafto in plin, to je pa v Pomurju. Po tem programu smo že postavili v Lipi vrtno garnituro Ina-Naftaplina, vrtni bodo 3200 metrov globoko, vrtna pa bo dala odgovore, ali na tem območju lahko pričakujemo nafto in plin. Potem bodo vrtni v Rakičanu, nato pa še pri Noršincih. Z Naftaplino pa smo se že dogovorili o postavitvi močnejše vrtnalne garniture v Petišovcih, kjer naj bi v vrtni PG-5 našli plin.

VESTNIK: Vaš tozda Raziskave in proizvodnja nafte in plina nima lastnih vrtnalnih garnitur?

JOŽE HAJDINJAK: Res je, nima jih! Toda samo ena vrtnalna garnitura še ni dovolj; potrebna je vrsta servisnih služb, ki pa ne bi bile dovolj izkoriščene, če bi uporabljali samo eno vrtno garnituro. Takole sklepamo: če bodo raziskovalci našli nafto in plin, potem bo treba narediti proizvodne vrtine in takrat bi bila odločitev o nakupu vrtnalnih garnitur gospodarsko upravičena.

Pogovarjal se je
Štefan Sobočan

Intervju z generalnim direktorjem Radenske Herbertom Šeferjem V PRIHODNJE ENOTNA IN KAKOVOSTNA RADENSKA

Kakšni so načrti Radenske za naslednjih deset, dvajset in več let? S tem osnovnim vprašanjem (in seveda vrsto podvprašanj) smo se napotili k novemu generalnemu direktorju delovne organizacije Radenske Herbertu Šeferju. Konkurenca na domačem in tujem trgu je velika, pa naj govorimo o tej ali oni dejavnosti Radenske. Zato mora biti delovna organizacija, kot je Radenska, pred časom.

Kako se bo Radenska razvijala do leta 1990, kako do leta 2000?

Radenska ima za obdobje do leta 1990 izdelan zelo natančen srednjeročni program razvoja. V njem je opredeljen razvoj vseh treh dejavnosti. To velja predvsem za turistični del programa, saj smo sprejeli osnovne usmeritve vseh treh središč: Radenec, Moravskih Toplic in Banovce. V tem obdobju bomo posebno pozornost namenili tudi Tovarni polnilne opreme. Za uresničitev ciljev srednjeročnega programa ustanovljamo razvojno skupino, ki bo pripravljala zahtevne programe za dve ali tri leta vnaprej. Naša osnovna dejavnost, to je polnjenje mineralne vode in brezalkoholnih pijač, se bo v novostmi poskušala prilagajati trgu. Ena izmed njih je vsekakor plastenka oziroma gazirana in negazirana voda v plastični embalaži. Verjetno pa bo v naslednjih letih prišlo še do kakega novega okusa pijač, nekaj več poudarka bomo dali tudi točenju v majhne steklenice.

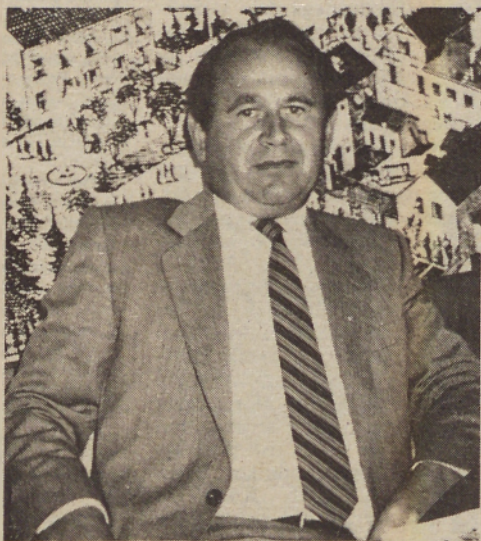
Vzporedno pa je potrebno skrbeti tudi za kakovost vseh dejavnosti?

Na osnovi natančnega srednjeročnega programa bomo izdelovali srednjeročne programe, na osnovi teh pa letne načrte. Seveda pa morajo temu slediti nekatere dejavnosti znotraj podjetja. Ena najpomembnejših je kakovost izdelkov, storitev in dela. Brez tega ni mogoče nastopati na trgu, zato bomo dali predvsem v letu 1987 temu ogromno poudarka. Druga taka pomembna zadeva je razvoj računalništva. Želimo priti do te etape, ko bomo celotno proizvodnjo obvladali prek računalnika — to velja predvsem za Tovarno polnilne opreme. Prav tako bi z računalniki radi obvladali trg, ker imamo veliko kupcev in dobaviteljev. Kot tretje, prav tako velikega pomena, je priprava naše celostne podobe. Ta bi dajala dejansko enoten ton Radenski, in to vse od najmanjše stvari pa do celotne zunanje podobe in katerega koli radenskega objekta. Skratka — kamorkoli bo gost, kupec ali dobavitelj stopil, bo moral dobiti občutek, da ima opraviti s firmo. Še ena pomembna naloga nas čaka v letu 1987, in sicer obnova energetskega porabnikov.

Energija predstavlja pri vas največji delež materialnih stroškov. Avtomatizacija in posodabljanje zahtevata tudi ustrezno izobražene kadre — ste pravočasno poskrbeli za njih?

Ta ugotovitev je točna, kajti lahko imamo še toliko denarja, vendar, če ne bomo imeli sposobnih ljudi, ki bodo s tem denarjem znali upravitelj, to čez nekaj časa ne bo pomenilo nič. Tukaj si moramo prizadevati v dve smeri. Pridobiti si strokovne

kadre predvsem za področja, v kateri se razvijamo — k temu naj bi pripomogli splošni razpisi, ki smo jih imeli pred kratkim. Drugo pa je motivirati vsakega posameznika, da bo čim bolj delal in čim več prispeval za srednjeročni razvoj delovne organizacije. Pri tem se je potrebno, mislim, čim bolj opreti na sindikalne skupine, skratka iti med ljudi in jih maksimalno angažirati za razvoj delovne organizacije.

Herbert Šefer, generalni direktor Radenske

Katere so večje naložbe v tem času in kaj načrtujete za prihodnje?

Letos obnovimo tri prednostne naložbe. V končni etapi je obnova Mineralne vode, stare značilne radenske terapije, obnovili smo hotel Diana in 1. septembra odprli novo gradbišče v Murski Soboti na Lendavski. Hkrati se že intenzivno pripravljamo na leto 1987. Prednost imata dva objekta, in sicer banovske toplice — tu bi radi obnovili in povečali prenočitvene objekte — ter Tovarno polnilne opreme, kjer bomo povečali prostore in jo opremili z računalniki. V končni etapi je tudi raziskava termalne vrtnine v Radencih, ki bo pokazala, če so možnosti za črpanje te vode ali ne. Če bodo rezultati ugodni, bomo leta 1987 naredili poskusno vrtno.

Kdaj bo obnovljeno Naravno zdravilišče in kaj je z Rimsko čardo?

Tudi zdravilišča imajo svoje programe natančno izdelane in usmerjene, vendar pa bodo dokončne odločitve o razvoju prinesli rezultati raziskave o termalni vodi. Vendar pa je tukaj še ena neizbežna

naloga — v Radencih bomo poskušali zdravstvo, ki ga imamo, dvigniti na višjo raven. Zato smo tudi vložili 120 milijonov dinarjev v novo medicinsko opremo, ki bo vsa delovala šele leta 1987. Torej hkrati z visoko strokovno opremo razvijati tudi osebje. V prihodnjih letih se bomo bolj usmerili v določene programe, da ne bomo imeli preveč programov, ampak nekaj in te dobre.

Kar se tiče Rimske čarde — prej je načrtno nism omenili, čeprav jo imamo zapisano v srednjeročnem programu, kajti tu naj bi združilo sredstva celotno pomursko združeno delo, saj bo potrebno zgraditi povsem novo infrastrukturo. Če izvzamemo Lendavo, bi tukaj nastal četrti pomurski zdraviliški center.

Kaj bo s črnogorsko vodo Rado in ali delate še kakšne načrte za jahte?

Kar se tiče Rade, mislim da smo mi svoja stališča natančno povedali. Sedaj so na potezi tovariši iz Črne gore. Sredi lanskega leta smo jim ponudili,

da prevzamemo Rado v svoje upravljanje. To ni naletelo na pozitiven odmev in sedaj še vedno čakamo na odgovor iz Črne gore. Polnilnica je bila predana, proizvodnja teče, problemi pa so pri prodaji Rade. Kot je rečeno — na vrsti so tovariši iz Črne gore. Tudi na zborih delavcev smo sprejeli sklepe o izdelavi jacht, in sicer, da jih tačas ne bomo izdelovali, kar je narejenega, pa poskušamo prodati. Dejstvo je, da za velikoserijsko izdelavo v Jugoslaviji ni kupca, v tujini pa je konkurenca prevelika.

Kar se tiče novih načrtov, bomo ostali v štirih pomurskih občinah, samo v turistični dejavnosti bomo poskušali poseči tudi v sosednje občine. Do leta 1990 bo verjetno spet prišlo do kakega novega programa, saj smo s Tovarno polnilne opreme dokazali, da smo sposobni izdelati tudi kaj, kar ne spada v našo osnovno dejavnost. Kaj pa naj bi to bilo, je verjetno še prezgodaj govoriti.

Bernarda Peček

Tudi mladi hočejo »živeti«

Člani predsedstva občinske konference ZSMS Gornja Radgona so konec septembra in v začetku oktobra obiskali večino od 58 osnovnih organizacij ZSMS v radgonski občini. V veliko primerih so prišli zaman, saj ni bilo ne duha ne sluha o kako mladini. Udeležili smo se sestanka treh mladinskih organizacij.

Odpovedala pošta, ne mladinci

Ceprav smo bili prepričani, da nas bo v Domu občanov v Spodnji Ščavnici pričakalo kar lepo število mladincev, je bilo ravno obratno — pred domom in v njem ni bilo nikogar. Predsednica, ki smo jo poiskali doma, ni imela pojma o kakem dogovorjenem obisku: »Že tri tedne ne dobivamo nobene pošte.«

Mladinci v Spodnji Ščavnici se drugače zberejo, kadar imajo probleme ali naloge, ki jih morajo rešiti in opraviti. Včasih so imeli mladinske sestanke vsak teden, vendar je preveč dela doma na kmetijah, ali pa v službi. Spodnja Ščavnica je ena redkih vasi, kjer je povprečna starost članov mladinske organizacije 20 let. Torej so aktivni tisti, ki končajo srednjo šolo, hodijo v službo ali kmetujejo doma. Zato se lahko zberejo le ob pozni uri. Vseh članov je okrog 80, aktivnih 20 ali 30. Mladinci iz Spodnje Ščavnice so že nekaj časa najbolj znani po svoji folklorni skupini,

ki je nastopila že na raznih prireditvah (nazadnje smo jo videli v skupni oddaji o Gornji in avstrijski Radgoni). »Najprej smo imeli plesne vaje. Mladinci so se navadili prihajati vsako soboto sem, in radi so plesali. Zato smo se pač spomnili, da bi lahko ti zagrežili ustanovili folklorno skupino,« pravi Tatjana Kampuš. To je tudi glavna aktivnost mladih, drugače radi pomagajo pri delovnih akcijah v krajevni skupnosti, skoraj vsi mladinci so člani gasilskega društva, zelo uspešen pa je tudi nogometni klub.

V Lomanošah kupili zemljo

Lomanoše so ena redkih vasi, ki nima prav nobenega skupnega prostora za sestanke. Tako smo tudi mladince (osem jih je bilo) našli v kletnem prostoru stanovalske hiše, kjer jim lastnik dovolil sestankovanje in igranje namiznega tenisa. Ubadali so se s problemom, kako dobiti denar za odplačilo svojega dela obveznosti pri nakupu zemlje (ta zcm-

lja naj bi bila last vseh, mogoče bo kdaj na njej tudi kakšna stavba z mladinsko sobo). Lomanoše so še pred letom dni spadale k OO ZSMS Spodnja Ščavnica. Kraj je bil preveč oddaljen, zato so ustanovili svojo mladinsko organizacijo, vendar se aktivnost večine ni kaj prida povečala.

Za koga Klub mladih v Gornji Radgoni

Presenečenje: v Gornji Radgoni, kjer ni čutiti nobene aktivnosti mladinske organizacije že nekaj let, se je zbralo največ mladincev! Razloga je enostaven — imajo namreč velike skrbi, kako rešiti Klub mladih, ki je pred časom zaživel, potem pa popolnoma prenehal delovati. Večina je to pripisovala neaktivnosti mladincev, zvedeli pa smo, da so vzroki tudi druge (npr. kje dobiti denar za ogrevanje). Položaj mladih v samem mestu Gornja Radgona je nezavidljiv. Edini prostor, kjer so se lahko zbirali, jim je odvzet (zaklenjen), čeprav so sami vložili veliko sredstev v njegovo obnovo. Prihodnje leto bodo ravno radgonski mladinci gostili okrog tisoč mladih iz vse Jugoslavije, saj bodo organizator Festivala bratstva in enotnosti. »Bodo vedeli odgovorni (krajevna skupnost, izvršni svet, skupščina občine in družbenopolitične organizacije) do takrat nadoknaditi zamujeno,« so vprašali med drugim mladinci iz Gornje Radgone predsednika OK ZSMS. bp

Z boljšim znanjem do več hrane

Setev ozimnih žit je bila v Pomurju na vrhuncu. Kot vse kaže, pa republiškega setvenega načrta pomurski kmetijski tudi tokrat ne bodo uresničili. Ta namreč določa, da bi moral družbeni sektor s pšenico zasejati okrog 2.400 hektarjev njiv, kmetije pa naj bi tržne presežke krušnih žit pridelovali na 6.700 hektarjih. Če bodo družbena kmetijska gospodarstva svoje obveznosti v glavnem izpolnila, pa to ne velja za združne organizacije, ki že nekaj let setvenih načrtov ne izpolnjujejo. Vzroki za to so največkrat objektivni, saj skušnje kažejo, da se v zadnjem času površine, zasejane s pšenico, zmanjšujejo, povečujejo pa se površine koruze, ki tako predstavlja pomembno krmo osnovo za razvito živinorejo. Če bi sprejeli obveznosti, ki jih določa republiški setveni načrt, bi se ob žetvi ponovila slika iz prejšnjih let in tudi načrta odkupa ne bi uresničili, pravijo v združnih organizacijah, zato so sprejeli takšne setvene načrte, ki so po njihovem mnenju realni. To pa seveda pomeni, da med kmeti ni zanimanja za setev pšenice. Ti namreč ozimnim žitom vsako leto namenijo okrog 15 tisoč hektarjev njivskih površin, žal pa z njih dobimo še vedno premalo tržnih presežkov.

Bolj kot določanju obveznosti in sklepanju pogodb o pridelovalci bi se zato morali osredotočiti na njej, posvečati nekaterim drugim vprašanjem. Praksa namreč potrjuje, da so pogodbe največkrat le formalnost, saj ob ugodnih pogojih odkupa in dobrem pridelku presežejo ne izostajajo, če ni pridelkov, pa jih tudi nobena pogodba ne more zagotoviti. To se je ponovno potrdilo

ob letošnjem odkupu krušnih žit, ko zaradi nizkih pridelkov združne organizacije načrta odkupa niso uresničile. Zvoniti po toči je seveda prepozno, pa tudi vsa prizadevanja pospeševalne službe, da bi zagotovili dodatni odkup, niso dala pomembnejših rezultatov.

Kmetijske površine so omejene, površin pšenice tudi v prihodnje ob vseh obveznostih, ki jih imajo pridelovalci še do dru-

gih poljščin, ne bo mogoče bistveno povečevati, zato je edina rešitev v povečanju hektarskih pridelkov. S teh 15 tisoč hektarjev, ki jih pomurski kmetije namenjajo ozimnim žitom, bi se dalo dobiti veliko več tržnih presežkov, saj to potrjujejo rezultati nekaterih posameznih pridelovalcev. Če ti lahko na hektarju pridelajo tudi do 6 ali več ton pšenice, je nesprejemljivo, da velika večina komaj presega 3 tone na

hektar. Ob takšnih pridelkih o gospodarnosti pridelave seveda ne moremo govoriti in dokler bo tako, bo držalo, da se pšenice ne splača pridelovati.

Povsem jasno je, da se v kratkem času razmer ne da spremeniti, saj so odvisne od posestne in starostne sestave pomurskih kmetij, vendar pa bo kljub vsemu potrebno v prihodnje s kmeti še več delati. Žal pa je pospeševalna služba v združenih številno prešibka in kljub volji in pripravljenosti položaja ne more obvladovati. To najbolj zgovorno potrjuje podatek da dela tačas v kmetijskih združenjih v Pomurju le 85 pospeševalcev, ki pa položaja seveda ne morejo obvladovati. Ker je v Pomurju okrog 35 tisoč kmetij, pomeni, da pride en pospeševalec na 5 ali 6 vasi, oz. bi moral strokovno skrbeti za 410 kmetij in 1.230 hektarjev kmetijske zemlje. In če ob tem upoštevamo še različnost proizvodnje, lahko pridemo do ugotovitve, da je to praktično nemogoče. In tako se običajno dogaja, da dobijo strokovno pomoč le najbolj prizadevni kmetije, preostali pa so v glavnem prepuščeni lastni iznajdljivosti in temu so primerni tudi rezultati.

Ker je osveščenost, seznanjenost in strokovnost vseh kmetijskih proizvajalcev ob prenosu najnovejših izsledkov v kmetijstvu glavno gibalno vseh predvidenih pričakovanj za večjo in kakovostnejšo pridelavo hrane, bo treba prav kmetijski razvoj in pospeševalni službi ter izobraževanju kmetov nameniti posebno skrb. Ob tem nam ne sme biti škoda denarja in časa, saj se nam bo vse to poplačalo z visokimi obrestmi.

KMEČKI TURIZEM SE PREVEČ OB ROBU TURISTIČNE PONUDBE

Na izlet na kmečki turizem

Veliko kmečkih turizmov se je »spreobrnilo« v navadne gostilne. Zato doslej še ni nihče odgovarjal. So pa tudi taki, ki jih je vredno obiskati

V Pomurju, kar se tiče turistične ponudbe, še zdaleč niso izrabili vseh naravnih in drugih prednosti. Številna akumulacijska jezera, ki jih nekateri v zadnjem času imenujejo kar biseri v blatu, in hribovito, s sadovnjaki, trto in gozdovi poraslo Goričko, bi lahko v marsičem dopolnili zdraviliški turizem v Radencih in Moravskih Toplicah.

Turizem pa, kot radi poudarjamo, niso le ljudje, čeprav tem v Prekmurju glede gostoljubnosti težko najdemo enake; so tudi objekti, oziroma ustrezna gostinska ponudba. V zadnjih letih so v Prekmurju veliko postorili tudi na področju tako imenovane ponudbe kmečkega turizma. Žal se je večina objektov, zgrajenih s sredstvi ugodnih kmetijskih kreditov, »sprevrgla« v navadne gostilne s to razliko, da plačujejo manj davka in so v ponudbi le za spoznanje cenejši od drugih gostinskih obratov. Nekateri kmečki turizmi so se specializirali le za ženitvena slavlja »gostovanja« in organiziranje sindikalnih in zborov lovcev, gasilcev in druge skupinske prireditve z velikim številom gostov. Prodajajo predvsem kupljeno vino in meso, dočim od domačih specialitet le tu in tam nudijo koline in zaseko, kar je moč dobiti v vsaki gostilni — celo v Ljubljani.

Prodajajo tudi pivo in cigarete, pač vse, kar nima nobene zveze z idejo o kmečkem turizmu.

Zvezo imajo le ugodni kmetijski krediti, s katerimi so postavili svoje »gostilne«. Res je, da so tudi med »kmečkimi turizmi« izjeme, kot je na primer Tremlov v Bokračih, kjer gost lahko pomaga tudi pri delu na polju in kjer je na voljo vrsta domačih izvrčnih prekmurskih jedi. Seveda ni moč reči, da je le Tremlov kmečki turizem pravi. Prav gotovo jih je še nekaj tudi na Goričkem in Stajerskem.

Eden takih, ki se še ni skomercializiral v navadno gostilno, je tudi kmečki turizem pri Mariču v Vadarcih med Bodonci in Cankovo.

Maričevi so zgradbo z dvema dvopostelnima in eno enoposteljno sobo in 60 sedeži za goste zgradili pred dvema letoma.

Nad obiskom se ravno ne pritožujejo, saj jih obiščejo tudi skupine izletnikov celo iz Maribora ali še od dlje.

Vseeno pa še zmeraj premalo domačinov kot tudi gostov iz Radenec in Moravskih Toplic ve za turizem v Vadarcih, ki je kot nalašč za krajše izlete.

Žal je nekaj kilometrov treba po makadamski cesti, pa tudi telefona nima, ker PTT nima prostih linij. Kot zanimivost pa le velja omeniti, da je v času našega obiska gostil francoske goste, ki so se pri Maričevih v Vadarcih nastanili za več dni.

Bralce bodo gotovo najbolj zanimale cene. Polni penzion do treh dni velja 2.900 dinarjev. Turizem šteje v gostinski objekt III. kategorije. Nad tri dni bivanja se cena pensiona zniža na 2.300 dinarjev, prenočišče z zajtrkom pa stane 1.900 dinarjev. Navedene cene veljajo za vse kmečke turizme v Prekmurju.

Boris Hegeduš

Nalijmo si čistega vina

Medtem ko so rane sorte grozdja že pobrane in iztisnjene v mošt, pomurski vinogradniki zdaj že obirajo tudi druge sorte. Čeprav je grozdje zdravo in se nabira sladkor, strokovnjaki pa priporočajo, da s trgatvijo ni potrebno hiteti, so jo mnogi opravili že ob koncu prejšnjega tedna, v goricah pa bo najbolj živahno ob koncu tega tedna. Če je nekaj veljalo pravilo, da pred 15. oktobrom grozdja ni priporočljivo trgati, se danes tega mnogi več ne držijo in kaže, da jim je vseeno, kakšno vino bodo imeli v sodih. Deloma je k temu prispevalo tudi tržišče, na katerem lahko najdemo najrazličnejša vina, ki so čisto tudi dvomljive kakovosti.

Na to so opozorili tudi vinogradniki ljutomersko-ormoških goric, ki so najbolj ogorčeni predvsem zaradi odkupnih cen grozdja, za katere so se dogovorili pridelovalci in trgovci, pri tem pa niso upoštevali mnenja pridelovalcev. V Sloveniji 75 odstotkov vseh vin pridelajo zasebni vinogradniki, zaradi nesprejemljivega odnosa do njih pa v zadnjih letih vinogradništvo stagnira. Obnova ne teče po načrtih, nove nasade pa ureja v glavnem le družbeni sektor. Tako je bilo v letu 1982 v Sloveniji obnovljenih le 48 odstotkov načrtovanih vinogradniških površin, podobno položaj pa je tudi na območju ljutomersko-ormoških goric. Tako je v ormoški občini v tem letu družbeni sektor uredil 36 hektarjev novih vinogradov, čeprav jih je načrtoval 20 medtem ko so jih zasebni vinogradniki od načrtovanih 20 hektarjev uredili le 6. Še slabše pa je v ljutomerski občini, kjer je Ljutomerčan uredil načrtovanih 35 hektarjev novih vinogradov, pri zasebnih vinogradnikih pa obnove niti niso načrtovali. Vse to se je odražalo seveda tudi pri pridelku, ki je bil v letu 1983 za četrtno manjši kot leto prej, če se bo takšno stanje nadaljevalo, pa bo na tržišču vse manj kakovostnega vina.

Ljutomersko-ormoške gorice so bile že od nekdaj znane in priznane po vrhunskih vinih, to potrjujejo številna priznanja, ki jih prejemale tudi zasebni vinogradniki, zato ne bi smeli dovoli, da bi izgubili ta sloves. Žal pa se dogaja, da v velikih slovenskih kletih iz komercialnih razlogov predelujejo vse več grozdja drugih jugoslovanskih republik in to vino se na tržišču pojavlja pod zaščitno znamko slovenskih vin.

Veliko kritik smo lahko slišali na račun uvoza španskega vina, zaradi katerega ostaja v kletih veliko domačega kakovostnega vina.

Kot smo zapisali že uvodoma, pa so vinogradniki najbolj ogorčeni nad letošnjo odkupno ceno grozdja. V ormoški kleti sicer trdijo, da so bili njihovi kooperanti s ceno seznanjeni in so jo tudi sprejeli, medtem ko jih v Ljutomeru k sodelovanju pri dogovoru o ceni sploh niso povabili. Kot je povedal predstavnik ormoške kleti, odkupno ceno grozdja vsako leto določijo na poslovni skupnosti, pri tem pa sodelujejo tako pridelovalci kot pridelovalci. Osnova za določitev letošnje cene grozdja je bil rulanec, ki je zelo kakovostna sorta, vendar daje nekoliko manjši pridelek. Cena tega grozdja pri pridelovalcu je letos 250 dinarjev za kilogram, ker pa med sortami prevladujeta laški rizling in šipon, ki dajeta višje pridelke, so za izhodiščno ceno določili 240 dinarjev. S takšno odločitvijo pa se vinogradniki ne morejo strinjati, saj so pridelovalni stroški na posameznih območjih različni, in zato enaka cena v vseh kletih ni sprejemljiva. Prav tako pa ne bi smelo biti tudi razlike med ceno grozdja iz zasebnih in družbenih vinogradov, saj so pridelovalni stroški pri zasebnih vinogradnikih največkrat višji kot v družbenem sektorju.

Da cena grozdja ni sprejemljiva, so utemljevali še z nekaterimi podatki. V primerjavi z letom prej je odkupna cena grozdja višja le za četrtno, medtem ko se je vino v tem času podražilo kar za blizu dvainpopkrat, znatno pa so se v tem času podražila tudi zaščitna sredstva, saj je za kilogram nekaterih treba dati kar 50 kilogramov grozdja. Nasploh pa

se dogaja, da ob trgatvi v kletih vedno ugotavljajo, da je v zalogi še veliko starega vina, da se bliža vinska kriza, ko je trgavec končana in grozdje odkupljeno, pa se cena vina dvigne. Od trgatve v letu 1983 pa do letošnje trgatve se je to podražilo kar za 623 odstotkov. Vinogradniki, ki grozdje prodajajo, pa prav tako nikoli nimajo pregleda nad obračunom, pravih poračunov ni, pa tudi na plačilo pridelka morajo največkrat čakati.

Čeprav je do zbora vinogradnikov ljutomersko-ormoških goric prišlo tako rekoč, ko se je trgavec že začela, so na njem vseeno sprejeli nekaj konkretnih predlogov, ki bi jih v prihodnje morali upoštevati. Ker je začelo vinogradništvo nazadovati, mu je potrebno v razvojnih programih nameniti več pozornosti in ga vsaj izenačiti z drugimi dejavnostmi v kmetijstvu, obravnavati pa ga je potrebno celostno ne glede na lastništvo. Prav tako so se zavzeli, da določanje odkupnih cen grozdja ne sme biti le domena trgovcev in kleti, pač pa morajo pri tem enakopravno sodelovati tudi pridelovalci. Zbor zahteva demokratično razpravo o vseh vprašanih vinogradništva, zahtevajo pa tudi popravke odkupnih cen grozdja tako za kooperante kot nekooperante. Opozorili so tudi na nepravilnosti pri razdeljevanju solidarnostnih sredstev po pozebi in zahtevali, da razdelitev teh sredstev poteka po načelu solidarnosti. In navsezadnje bi kazalo razmisliti tudi o predlogu, da odkupna cena grozdja znaša 53 odstotkov cene vina (to pravilo je nekoč že veljalo) in na tej osnovi naj so tudi poračuni.

Ludvik Kovač

UMETNO OSEMENJEVANJE

Živinorejsko-veterinarski zavod za Pomurje začne z uvajanjem umetnega osemenjanja plemenskih svinj. Prva osemenjavna progla bo zajela vasi Dokležovje, Bakovci, Krog, Satohovci, Murski Črnci, Gradišče, Tropovci, Tišina, Petanjci, Murski Petrovci, Sodišinci, Gederovci, Krajna, Skakovci, Cankova, Strukovci, Puževci, Lemerje, Brezovci, Predanovci, Polana, Črne-lavci, Veščica, Kupšinci, Boreci in Mursko Soboto, z umetnim osemenjenjem pa bodo začeli v ponedeljek, 13. oktobra. Rejci plemenskih svinj v kooperacijski in domači rejci dobijo vsa pojasnila na Živinorejsko-veterinarskem zavodu, kjer sprejemajo tudi naročila za osemenjevanje na domu. Naročila za osemenitve v tekočem dnevu bodo sprejemali od 7. do 9. ure, rejci pa naj prijavljajo le tiste svinje, ki so pokazale bukanje in ki »stojijo«. Vse pravilno bukajoče se plemenske svinje bodo osemenjene dvakrat v istem estrusu, cena tega osemenjanja pa je 4.000 dinarjev. Po-

leg dvakratne osemenitve je v to ceno v organizirani kooperacijski rejci pri KZ Panonka vključeno tudi ugotavljanje brejosti 40 dni po osemenitvi.

V POMURJU SO LETOS VZREDILI LE 105.269 PRAŠIČEV

Iz Pomurja manj prašičev

V PRIMERJAVI Z 8 MESECI LETA 1985 SO LETOS VZREDILI LE 82,4 Odstotka PRAŠIČEV

Živinorejci ABC Pomurke so zastavljene načrte reje za leto 1986 do konca septembra uresničili z 48,1 oziroma 94,6 odstotka v primerjavi z doseženo rejo v enakem obdobju v letu 1985. V osmih mesecih so v klavnice ABC Pomurke poslali 13.063 goved, kar je 60,7 odstotka letnega načrta, in 89 odstotkov števila zaklanih živali v enakem obdobju leta 1985. Doslej so vzredili 16.430 mladopitanih goved, redijo pa še 2.382 krav. Pri odkupu mleka so z 39,166 milijonov litrov do septembra letni načrt izpolnili z 69,4 odstotka, saj so odkupili za 1,6 odstotka več mleka kot v osmih mesecih leta 1985. Slabše rezultate so dosegli rejci prašičev, saj so jih vzredili 109.269, kar je 55,3 odstotka za letos načrtovane reje in le 82,4 odstotka števila vzrejenih v osmih mesecih leta 1985. Piščancev so vzredili 3,6 milijona oziroma 6.200 ton piščančjega mesa, kar pomeni, da so glede na število vzrejenih piščancev letni načrt izpolnili z 69,5 odstotka, glede na težo pa z 69,3 odstotka. Številčno so tako v osmih mesecih leta vzredili za 12,4 odstotka več brojlerjev, ker pa so tuji zahtevali lažje, je pri teži vzreja v primerjavi z enakim obdobjem lani večja le za 5,4 odstotka.

Boris Hegeduš

Občina Lenart veliko vlaga v razvoj kmetijstva

Začeli graditi hladilnico

Kmetijstvo predstavlja le tretjino družbene proizvodnje lenarske občine, dve tretjini pa industrija. Kljub temu pa že nekaj časa vlagajo veliko denarja prav v razvoj kmetijstva. Že nekaj let si prizadevajo dobiti čim več kmetijskih površin z melioracijami in odkupi in v zadnjih letih so jih dobili 1200 hektarjev, samo letos pa okrog 350 hektarjev.

Največja naložba letos pa je hladilnica za 400 vagonov sadja. Izvajalec Stavbar Maribor je že začel z deli na 60 tisoč kvadratnih metrih, zgrajena pa naj bi bila do drugega leta. Novi prostori (skladišča, sortirnice, hladilnica in upravni prostori) bi rabili Agrokombinat Lenart za potrebe domače občine, prav tako pa naj bi jih uporabljal Kmetijski kombinat Gornja Radgona (pogovori še potekajo), rabili pa bi jih tudi za republiške rezerve in Kmetijska zadruga Lenart.

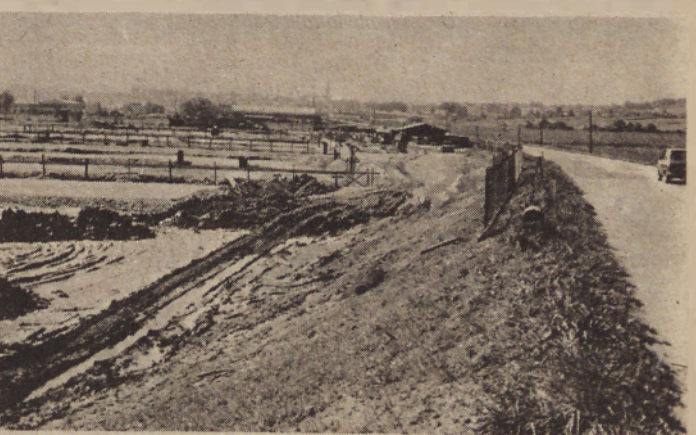
Predračunska vrednost te naložbe znaša 3,2 milijarde dinarjev. Pretežni del sredstev (40 odstotkov) bodo dobili iz sklada za lažje vračanje delavcev in njihovo zaposlitev na manj razvitih območjih Slovenije. Računajo tudi na delež republiških rezerv.

posojilo Kreditne banke Maribor in na sredstva, ki so namenjena za manj razvita in obmejna območja Slovenije.

V industriji načrtujejo v lenarski občini razširitev Klemosa z uvajanjem novega proizvodnega programa Tama na 5 tisoč kvadratnih metrih površin. Prav tako je nekaj načrtovanih naložb v

tovarni orodja Unior, Livarni in drugih obratih, vendar so to le manjše naložbe. Ena večjih prihodnje leto bo razširitev poslovne enote Peka v tozd v Beneditu. Tačas dela v poslovni enoti 110 ljudi, z dograditvijo in razširjenimi prostorom pa bo tam zaposlenih okrog 400 ljudi.

Bernarda Peček

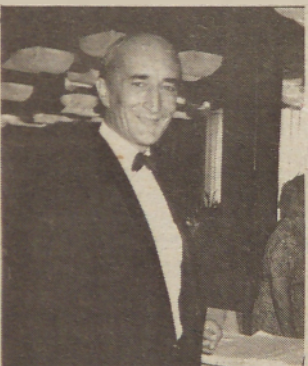

Največja naložba lenarske občine bo končana predvidoma prihodnje leto — hladilnica za 400 vagonov sadja.

15 let hotela Radin — potrebuje novo obleko, nove občudovalce RADIN — USPAVANA LEHOTICA

Hotel Radin spada v tozdr Naravno zdravilišče DO Radenska Radenci. Bil je eden prvih hotelov kategorije A v Sloveniji in je še vedno edini v severovzhodni Sloveniji. Petnajst let je kar dolga doba, predvsem za stavbo, ki mora biti ves čas brezhibna. V teh letih doživlja veliko lepega pa tudi slabega — jih je dejalo nekaj od 33 zaposlenih, kolikor jih je še ostalo vseh 15 let v Radinu.

170.706 gostov je prestopilo prag Radina, vseh nočitev pa je bilo 772.924. V prvih treh letih je bila izkoriščenost zmogljivosti okrog 45-odstotna, po letu 1974 je stalno naraščala, lani je bila 78-odstotna, v osmih mesecih letošnjega leta pa 80,2-odstotna.

IVAN ŠANTL, vodja strežbe hotela Radin:

»Teh petnajst let je bilo lepih, pa tudi slabih. Kakor je pač v gostinstvu — včasih zelo dobro, včasih slabše. Delo vodje strežbe je zelo pomembno. Gost ima največ stika ravno z nami, z natakarji in vodjo strežbe, ki razvršča in organizira. V moje delo spada restavracija, skrb za vse kar se dogaja, za prireditve, kongrese — vse to je povezano z mano in strežbo. Način strežbe se je v petnajstih letih precej spremenil. V prvih osmih ali devetih letih je bila strežba res taka, kot zahteva raven hotela kategorije A. Zdaj se je to malo poslabšalo. Tudi sam raje delam tam, kjer je strežba visoko kakovostna, saj smo bili tega navajeni.

V prihodnje se bo to verjetno spremenilo, ker bomo imeli goste deljene — v Veliki terapiji in Radinu. Delili se bodo tudi natakarji, glede na kakovost dela, ki ga opravljajo. To je sicer še vedno zelo cenjen hotel, toda fluktuacija gostinskih delavcev je zelo velika. Gostinstva se vsi izogibajo, kajti plače so bile včasih boljše.«

»Mislim, da je najvažnejše za gosta, ki pride v hotel, čista postelja, čista in skoraj sterilna kopalnica, dobra hrana in vlučen sprejem,« je dejala Elica Šandor, ki ima največ zaslug za sloves Radina kot čistega in urejenega hotela doma in na tujem.

Zato smo jo tudi izbrali za sogovornico ob 15-letnici otvoritve, kajti kot gospodinja hotela pozna vse njegove dobre in slabe strani, majhne in velike skrivnosti.

Kako bi vi ocenili pomen hotela Radin v minulih 15 letih za Radence in Slovenijo?

Radin je bil med prvimi hoteli kategorije A v Sloveniji, še vedno pa je edini v severovzhodni Sloveniji. Za Radence je pomenila otvoritev hotela pred 15 leti novo obdobje gostinske in turistične ponudbe. Povečali smo prenočitvene zmogljivosti in dobili dodatno število sedežev v gostinskem delu. Po dolgih letih smo lahko sprejeli v zdravilišče številnejše in zahtevnejše goste.

Kako ste vi doživeli teh petnajst let kot gospodinja hotela in kako pomembna je ta funkcija?

Moram reči, da zelo delavno in zelo lepo. V začetku smo se morali vsi učiti na novo. Vedeli smo sicer, kaj hočemo, da moramo vzgojiti svoje sodelavce in se prilagoditi zahtevnejšim nalogam. Funkcija hotelske gospodinjice je zelo pomembna, saj lahko veliko prispeva k ugledu hotela. Gostje so vse zahtevnejši, vsak dan je treba dodajati naši gostinski, turistični in hotelski ponudbi kaj novega.

Hotel Radin slovi kot eden najbolj čistih. Kako vam je uspelo uveljaviti »kulturo čistosti«?

Mislim, da je za gosta, ki pride v hotel, najpomembnejše čista postelja, čista, skoraj sterilna kopalnica, dobra hrana in vlučen sprejem. S čistočo hotelskih prostorov nisem bila nikoli povsem zadovoljna, to je pač v moji naravi. Zato sem

vedno iskala nova čistila, nove metode dela, da bi razbremenila sodelavke. Vedno sem bila zelo vesela, ko so gostje pohvalili moje sodelavce, čistočo in urejenost našega hotela in vseh drugih prostorov okrog Radina in okolice.

Vašim sobaricam in čistilkam pravi »rečica garda« — verjetno zaradi rdečih oblačil? Ja! Ja!

Kako pa ste zadovoljni z njo?

Zelo! Žal mi je samo, da jih je ostalo tako malo od tistih, ki so začele z menoj pred pravzaprav 18 in ne 15 leti. Jaz sem namreč tri leta pred otvoritvijo Radina delala kot gospodinja Zdraviliškega doma in si tako dekleta že prej vzgajala. Tudi sama sem se še učila. Povsod, kjer sem hodila, sem gledala, kaj delajo drugi hotelirji, nikoli me ni bilo sram vprašati.

Kje pa ste se naučili svojega poklica? Prej tega poklica tukaj ni bilo?

Tega poklica v glavnem v Sloveniji ni bilo. Jaz sem bila šele druga hotelska gospodinja — prvo so imeli v hotelu Golf

ANICA HORVAT, vodja recepcije hotela Radin:

»Službo v Radencih sem začela 1963. leta, ko o Radinu še ni bilo ne duha ne sluha. Takoj sem začela delati v recepciji, ki je bila takrat še v današnji upravni zgradbi. Vse hotelske sobe so bile takrat še v starih stavbah. Tudi Zdraviliški dom so odprli šele dve leti kasneje. Tam sem torej delala do leta 1971, dokler niso odprli Radina, ko se je vsa ekipa iz stare stavbe preselila v novo v Radinu, kjer smo še danes. To je bilo zares posebno doživetje. Vsi naši stari hoteli so bili takrat nizke kategorije, nobena soba v tistih zgradbah ni imela kopalnice ali stranišča, bile so le po etažah. Novi hotel je pomenil za nas in za vso Slovenijo veliko, saj je bil najboljši.

Delo receptorja se je v 15 letih spremenilo, ker so gostje zahtevnejši, receptor pa se mora prilagajati njihovim vedno zahtevnejšim željam. Gostje so tudi vedno bolj razvajeni, seveda smo jih malo razvadili tudi mi sami. Imamo veliko takih, ki se vračajo vsako leto.«

ELICA ŠANDOR, gospodinja hotela Radin

na Beldu. Pri tej tovarišici sem se ogromno naučila. Nato sem se učila v hotelu Intercontinental v Zagrebu, v Dubrovniku, na raznih seminarjih, iz knjig, ki so napisane za osebe hotelov Intercontinental.

Kam bi uvrstili hotel Radin? Torej — hotel Radin bi uvr-

stila med dobre hotele. Resda nam včasih kaj zaškripa, vedno mislim, da lahko rečem brez kakšne domišljavosti, da je hotel Radin dober hotel.

Kakovost hotelov verjetno najbolj potrjuje vrsta gostov. Kako je v Radinu? Vemo, da so tu v glavnem zdraviliški gostje?

Veste... zdraviliški gostje so potrebni posebne pozornosti tako zdravstvenih kot hotelskih delavcev. Do njih moramo biti posebej pazljivi, saj težje prenašajo ropot, glasbo ob večerih, vedo za vsako spremembo v hotelu in zelo težko jim je, če nismo vlučni z njimi. To so stalni gostje, ki hodijo k nam tudi po dvajset ali več let. Zato mislim, da je treba kakovost izboljševati, dodajati. Zato smo v tozdr Naravno zdravilišče soglasno sprejeli obnovo naše najstarejše hotelske stavbe Velika terapija, ki je v sruču zdravilišča. Do konca bo obnovljena novembra in verjetno bomo decembra že lahko vselili prvih 120 gostov.

Kaj pomeni to za hotel Radin? Bo takrat novo zaživel, bo imel pestrejšo ponudbo?

Ja, imel bo pestrejšo ponudbo, predvsem bo nujna obnova, dodatna ponudba. Seveda se bo morala močno potruditi tudi naša služba za prodajo hotelskih in gostinskih storitev, da bo priskrbel dovolj gostov za 164 sob kategorije A.

15 let je za hotelsko stavbo že kar visoka starost. Kaj bi bilo potrebno obnoviti in narediti?

Za petnajst let starosti je hotel Radin še vedno dobro negovan, vzdrževan. Včasih se mi še vedno zdi kot lepo negovana lepota. Toda potrebna bo obnova. Verjetno bi morali urediti restavracijo a la cart, na sploh bi morali obnoviti celo restavracijo, pohištvo, zavese. Tudi aperitiv bar bi morali preurediti. Hodnik skozi Radin je kakor cesta, ni dovolj intimnih prostorov, zato že dolgo razmišljamo, kako bi aperitiv bar in ožek del recepcije uredili malo intimneje. Preurediti bomo morali tudi dnevne prostore v prvem nadstropju, nato pa nadstropje za nadstropjem. Ker je pred Radinom parkirni prostor, ki je poleti zelo vroč in zaradi avtomobilov glasen, bomo morali goste Radina in Ve-

like Terapije, depandanse in Zdraviliškega doma preusmeriti na staro srečevališče gostov pre Veliko terapijo. V starem delu parka bi bila lahko nekakšna promenade od terapije do restavracije Vikend. Tudi stekleno dvorano bi morali spet preurediti v pitno dvorano, saj je primerno velika in tam bi se lahko srečevalo veliko gostov, si ogledalo razstavo. Zdravilišču moramo vrniti čar!

Bernarda Peček

PAVLA CAFUTA, sobarica hotela Radin:

»V petnajstih letih je bilo veliko težkega dela, slabega, pa tudi veliko lepega smo doživeli. Delo sobarice je zelo težko in ni tako enostavno kot si včasih katera mlada zamišlja. Delamo od šeste do trinajste ure, en mesec na leto popoldne. Naše delo ni le čiščenje sob, temveč tudi vseh skupnih prostorov. Te čistimo najprej do sedme ure, nato dobimo razpored in gremo čistiti sobe po nadstropjih. Prizadevamo si, pa tudi voljo še imamo. Kajti če imajo voljo, potem še gre. Vendar mislim, da ni več tako, kot je bilo. Odšlo je že tričetrt ljudi, s katerimi smo včasih skupaj delali. Prišli so novi, mladi, vendar tudi ti odhajajo. Grejo raje v tovarne, ker jim ne ustreja nedeljsko delo. Jaz raje ostam tu, ker sem blizu doma. Toda ne vem, če bom ostala tu do upokojitve. Preveč naporno je, jaz pa imam doma družino, tri otroke. To je tudi odgovorno delo, saj čistim po sobah, kjer so razni dragoceni predmeti — do sedaj ni bilo še nič narobe. Gostje so bili v prvih letih nekako bolj zadovoljni, tudi sam gostinski kader je sedaj drugačen — nima več volje. Seveda — osebni dohodek...«

RADENSKA

V OKTOBRU TUDI PETANJSKI OBRAT V BORAČEVI

S kar precejšnjim zaostankom naj bi v oktobru naredili kar dve veliki potezi — začeli bodo polniti plastenke (francoski strokovnjaki so ravno v teh dneh končali z delom, sedaj so na vrsti strokovnjaki TPO), hkrati pa bodo ustavili polnjenje mineralne vode v petanjskem obratu, ki ga bodo v celoti preselili v Boračevo, delavci pa bodo delali še naprej skupaj na novi liniji za izdelavo in polnjenje plastenk. To pa nikakor ne pomeni, da z ukinitvijo tega obrata ne bo več mineralne vode iz vrelca, ki je v Pomurju najbolj cenjena. Že nekaj časa je namreč voda iz tega vrelca speljana po cevovodih v Boračevo — to ni nemogoče, kot trdijo nekateri pesimisti, saj so nekateri drugi vrelci še bolj oddaljeni. V septembru bodo v starem petanjskem obratu napolnili zadostno količino polilitrskih in četrtilitrskih steklenic, nato pa bodo stavbe preuredili v delavnice za komunalne potrebe in vrečno dejavnost tozdr Mineralna voda. bp

Okrog 60 delavcev petanjskega obrata bo še naprej ostalo skupaj. Poslikana stavba bo le še spomin. bp

Jezera v turistični ponudbi radgonske občine

Kot vse kaže, bo končno narejen ureditveni načrt za Blaguško in Negovsko jezero. Ob jezerih naj bi bilo turistično-rekreacijsko območje, ki bi bilo zarisano tudi v prostorskem delu družbenega načrta občine. Ureditveni načrt pa bo moral za obe jezera najprej opredeliti koncept vključevanja le-teh v celotno turistično ponudbo. Ponudba ob jezerih se bo razvijala v taborništvu, delavski turizem, šole v naravi, ribolov in možnost piknikov.

Zato bi morali v čim krajšem času ob Negovskem in Blaguškem jezeru urediti manjše turistične objekte, kjer bi ponujali hrano in pijačo, sanitarije, prostor za kampiranje in hišice, primeren prostor za pečenje na žaru, bazen za otroke v jezeru, pomol, ki bo obenem skalalnica, prostor za privez čolnov, kajakov, kanujev ter prostor, ki bo namenjen športnim igram. bp

Gorenje Elrad — 30-letna tradicija anten in kablov, skupinskih antenskih naprav, kabelske televizije, profesionalne elektronike

SLEDITI SVETOVNEMU RAZVOJU

Delovna organizacija Gorenje Elrad je ne le vodilna izdelovalka anten, mehanskega in elektronskega pribora za njih, kanalnikov, kablov in številnih drugih izdelkov, temveč je tudi priznan in upoštevani zunanjetrgovinski partner. Delavci Gorenja Elrad iz leta v leto povečujejo izbiro izdelkov in fizični obseg proizvodnje. Za letos načrtujejo, da bodo ustvarili 10 milijard dinarjev celotnega prihodka, od tega četrtnino na tujih trgih. Dohodka bodo ustvarili približno za 4 milijarde, akumulacije pa za približno 500 milijonov dinarjev.

V DO Gorenje Elrad je zaposlenih čez 1400 ljudi, od tega jih ima čez 150 višjo ali visokošolsko izobrazbo. Kar 90 jih dela v razvojnih službah, ki sledijo razvoju v svetu. Tako so v zadnjih petih letih uspeli razviti celotno paleto elementov za kabelsko televizijo, pred kratkim pa tudi elemente za skupinski sprejem satelitskega televizijskega signala. Glavni razlogi nastanka kabelske televizije so odpraviti razlike pri sprejemanju televizijskega in radijskega signala. Sistem kabelske televizije omogoča priključitev velikega števila gospodinjstev, v novem času pa tudi dodaten servis in povratno komuniciranje. Razširil se je iz Združenih držav Amerike, kjer že obratujejo sistemi z nekaj deset tisoč priključki, v Evropo. V naši državi se je razširil po letu 1979, nameščati pa se je začel v novih stanovaljskih soseskah Zagreba, Splita, Sarajeva, Tuzle idr.

Kabelska televizija vsekakor ponuja široko okno v svet, pod tem pojmom pa v svetu razumejemo vse — od najbolj enostavnih sistemov, pri katerih se razširja veliko število televizijskih kanalov do uporabnikov, do računalniško vodenih sistemov, kjer odvisno od časa gledanja programa računalnik odmeri tudi plačilo programa. In če na kratko naštejemo prednosti kabelske televizi-

je danes: za celotno naselje, mesto, je potreben samo en sprejemni antenski sistem; enako kakovostni televizijski in radijski signali; kakovosten sprejem vseh programov tudi na zemljepisno neprimernih legah; odpadejo vzdrževalna dela na antenah; cenovno ugoden prenos satelitskih programov; možnost prenosa lokalnega informiranja in programov; obdelava programov v glavni postaji je takšna, da se ti pri uporabi ne motijo.

V naslednjih letih bo imel tudi Gorenje Elrad računalniško kontrolo delovanja ojačevalnikov, kar seveda zahteva dvosmerno komunikacijo po istem koaksialnem kablo.

Kabelsko omrežje je sestavljeno iz sprejemnega antenskega sistema, glavne postaje, glavnih koaksialnih in distribucijskih linij. V mariborskem omrežju

CAVT se danes prenaša 8 programov (ljublanski prvi in drugi program, zagrebški prvi in drugi program, avstrijski prvi in drugi program). Postavljena je linkovska zveza, ki je 13 kilometrov oddaljena od Mestnega vrha, od koder se sprejemajo drugi programi, za sprejem programa iz Kopra. Satelitska sprejemnika sta postavljena za sprejem programa Moskva I in za sprejem programa in komunikacijskega satelita ECS. Možno je gledati enega od naslednjih programov: MUSIC BOX, SAT I, FILM NET in TELECLUB. Možnosti so še večje, saj je mariborsko omrežje načrtovano za 12 televizijskih kanalov. Vendar pa naši tv sprejemniki še nimajo vgrajenih kanalnikov, ki bi lahko sprejemali kanale S, zato morajo te posebne kanale ponovno pretvoriti na proste UHF kanale.

Sedanji sistem CAVT Gorenja Elrad je skonstruiran tako, da lahko prenaša 12 tv in 24 UKV kanalov. Ker pa pričakujejo, da se bo kmalu pojavilo večje število satelitskih kanalov, že razvijajo nov sistem, ki bo lahko prenašal več kot 20 TV kanalov.

Karel Sapač

Tudi tisti, ki »živijo« od turizma

Turistična dejavnost je med najpomembnejšimi v radgonski občini, zato so z odobravanjem sprejeli pobudo o raziskovalno razvojnem programu oblikovanja turistične ponudbe in dolgoročnega razvoja turizma v Pomurju. Program bo narejen v petih etapah do leta 1988, predračunska vrednost pa znaša okrog 21 milijonov 300 tisoč dinarjev. Na občino Gornja Radgona bi odpadlo 2,5 odstotka cene, 15 odstotkov stroškov pa bi krije delovne organizacije s področja turizma in sorodnih dejavnosti. Na območju občine Gornja Radgona pa predlagajo, naj raziskavo financirajo tudi delovne organizacije, ki posredno »živijo« od turizma (Mercator Sloga, Kmetijska zadruga, Putnik, Emona Globtur) ter turistična društva Gornja Radgona, Radenci in Videm ob Ščavnici.

ISKRENE ČESTITKE OB
PRAZNIKU OBČINE
GORNJA
RADGONA!

AUTORADGONA

»TA MESEC DELAMO OD ZORE DO MRAKA!«

»V enem mesecu moramo porabiti sladkorno peso na 250 hektarjih, koruzo s skoraj tisoč hektarjev in posejati pšenico na 400 hektarjih. Torej je razumljivo, da bomo delali od zore do mraka, da bodo na strojih tudi upravniki in direktorji...« je dejal direktor tozda Kmetijstvo, Dimitrij Sino-kapčev.

Z letošnjim pridelkom pšenice in lucerne (iz nje izdelujejo bri-ke te za potrebe Kmetijskega kombi-nata, 20 odstotkov jih prodajo me-šalnicam v Murski Soboti in Len-

davi) so zadovoljni. Nekaj koruze so že silirali in napolnili silose v Lutvercih, glavčina del pa jih še čaka ta mesec. Skupno imajo posejano s koruzo 950 hektarjev. Pričakujejo pridelek 7,5 do 8 ton zrnja na hektar, tako da bi skupno letos porabili okrog 600 tisoč ton zrnja koruze.

Čeprav bo pridelek sladkorne pese količinsko letos zaradi suše v juliju in avgustu nekoliko manjši kot sicer, pa pričakujejo kako-vost. Že sedaj je sladkorna stop-nja 15—16-odstotna, tako da bo

povprečna verjetno čez 17-odstot-na (tako kot grozdje tudi sladkor-na pesa sladkobo nabira vsak dan).

Imajo dva kombajna za pobira-nje te poljščine, tako da bo okto-bra še preveč dela za vseh 165 za-poslenih.

Tozda Kmetijstvo Črnici je letos sprejel tudi obvezo, da bo organi-ziral prevoz vseh količin sladkor-ne pese v tovarno v Ormožu, tako z zasebnih kot družbenih njiv. Na-jeli so osem tovornjakov Avtorad-gone, s prevozom pa so začeli prejšnji četrtek. bp

»Pridite pozimi, pa boste videli, kako delamo,« pravi 46 delavcev tozda Žaga in zabojarja v Boračevi.

Razžagane plače z »gatra«

Vsak les ima svoj vonj. »Brentistu« lahko zavežete oči, pa bo vedel, kakšne vrste les je žagal. Iglavci prijetno osvežujoče dišijo, li-stavci nekoliko manj; njihov vonj je prav neprijeten našim čutilom. Les lahko ločimo glede na zvok pri žaganju na trdega in mehkega. Listavci imajo mehak les, zato hlodarka ali »brenta« razžaga več hlo dovov z mehkim lesom, ne da bi bilo potrebno menjati žago. Žaga za »brento« je dolga od 4 do 6 metrov, približno vsaki dve uri jo je potrebno zamenjati, če pa naleti »brentist« pri žaganju na kak tujek (žebelj ali kaj podobnega), se prej.

Včasih so ljudje prišli na »žago« in odšli z nje šele ta-krat, ko so se upokojili. Fluk-tuacije delavcev tukaj niso po-znali. Tako je bilo do leta 1977, ko se je upokojilo večje število delavcev, ki so delali še na stari žagi v Gornji Radgoni (stara žaga je stala sredi mesta, kjer je sedaj spomenik: 1957. leta so jo preselili v Boračevu, kjer je bila tudi žaga v zasebni lasti).

»Potem so prišli mladi, nevaje-ni fizičnega dela,« pravijo de-lavci, ki so kljub težkemu delu vztrajali in ostali. Mladi so pri-hajali in odhajali. Skladiščnik Franc Filipič, ki smo ga srečali

z udarniškim delom. Potem so se združili z Marlesom. Od 1960. leta je tukaj tudi zabojar-na (ime je nastalo zaradi lese-nih zabojev, ki so jih delali do 1969. leta, nato nekaj časa pa-lete). Še v začetku sedemdeset-ih let tu sploh ni bilo mogoče hoditi brez škornjev, kajti dvo-rišče je bilo podobno njivi; 1972. leta so asfaltirali nekaj dvorišča, 1978. pa celotne povr-šine, kjer so dvorišče zabojar-ne in žage ter skladišče. Prav presenečeni smo bili, ko smo zagledali med delavci tudi dve ženski. Ena je merilka, druga pa dela pri tračni žagi. To delo

namreč ni le težko, ampak tudi precej nevarno. V Boračevi so imeli v zadnjih letih tri nesreče, ko so si odrezali prste ali roko.

Vodja zabojarne Branko Hajdi-njak in tamkajšnji najstarejši delavec Franc Vrbnjak, ki dela pri tračni žagi, pa sta dejala: »Bolj kot tega se bojimo zi-me.« Drugi so pritrdili: »Pridi-te enkrat pozimi, ko je tukaj v stari zabojarji (ali decimirci) bolj mrzlo kot zunaj. Ni prijet-no stati osem ur za strojem, pri minus dvajset stopinj, na beto-nu...«

Vse bi pretrpeli, če bi dobili za to primerno plačilo, pravi predsednik sindikalne organi-zacije Ivan Lukaček. Tako pa dela isto število delavcev že petindvajset let isto, nič več in nič manj, pri strojih, ki so stari več deset let in v starih prostorih, kjer piha na vse strani — toda za delo dobijo vedno manjše plačilo! Njihova prva naloga je preskrbovati z žaganim lesom »bratske Marlesove tozde« po drugih občinah — seveda mora biti cena opravljenega dela pri-merna njihovim zmožnostim — torej morajo prodajati ceneje, kot je normalno. Enkrat na me-sec žagajo v Boračevi zasebno hlo dovino. Parketne desčice in lesene sestavne dele (polizdel-ke) iz decimircice izvažajo v Italijo. V osmih mesecih so iz-vozili 27 odstotkov celotne iz-delave teh polizdelkov. Lahko bi jih še več — toda obveze do

Krajevna skupnost Apače-Stogovci Ceste in telefonija

Dolgoletna želja prebivalcev Apaške doline se bo končno uresničila — začela so se namreč dela pri graditvi telefonskega omrežja na obmejnem in oddaljenem območju. Od 1. oktobra naprej de-lavci PTT polagajo glavni telefonski vod od Čr-nec do Stogovca, v drugi fazi pa naprej do Pod-gorja. Naslednje leto bodo začeli z gradnjo se-kundarnih vodov — torej bodo drugo leto kon-čno zabrnili težko pričakovani telefoni. Samo glavni vod je stal 32 milijonov (vštetu so samo strokovna dela in materialni stroški), veliko pa so prispevali občani sami s svojimi sredstvi in deli. Vsak od 169 naročnikov telefona bo moral odšteti 250 tisoč dinarjev. V Lutvercih je telefon-skih naročnikov 47, v Segovcih 28, v Apačah 51, v Črnicih 18, Mahovcih 6 in v Žepovcih 19.

Telefonska centrala bo 200-številčna, razširili pa naj bi jo 1988. leta.

Pred kratkim je varaždinsko cestno podjetje končalo z asfaltiranjem 2100 metrov dolge ceste od Segovca do Plitvice (Varaždinci delo opravl-jajo ceneje in kakovostneje, trdijo priče), za kar je potrebovalo slab mesec. Denar (25 milio-nov dinarjev) so zbrali s krajevnim samoprispev-kom in sredstvi krajanov Plitvice in Segovec. Ve-liko je z gramozom za podlago in prevozi poma-gal tudi tozda Kmetijstvo Črnici. V teh dneh bodo izkopali še jarke in utrdili bankine, tako da jo bodo slavnostno predali namenu 15. oktobra. Takrat naj bi bila končana tudi cesta Spodnja Ščavnica—Lešane, medtem ko bodo cesto v Že-povcih asfaltirali prihodnje leto. bp

Tozda Radgonske gorice KK Gornja Radgona

JABOLKA V PUCONCE ALI V LENART?

Čeprav je osnovna dejavnost tozda Radgonske gori-ce Kmetijskega kombinata Gornja Radgona pridelovanje in pre-deleva grozdja ter polnjenje ste-klenc s kakovostnimi in cenjeni-mi vini, pa se ukvarjajo tudi s sadjarstvom. Obdelujejo okrog 42 hektarjev nasadov jablan sort jonagold, gloster in nekaj starej-ših, kot je zlati delišes. To je bilo jabolko sedemdesetih let, vendar so v zadnjem času vse bolj iska-ne novejša sorte, zato bodo veli-ko nasadov obnovili.

V prihodnjih letih načrtujejo 70 hektarjev intenzivnih sadnih nasadov oziroma 150 vagonov sadja letno. Od tega bi jih bilo 50 namenjenih zunanjemu tržišču. Za takšno količino sadja pa po-trebujejo tudi primerno hladilni-co. Pred leti so v Radgonskih go-ricah želeli zgraditi lastno hladil-nico, vendar se gradnja za tolik-šno količino ne izplača. Zato so hranili sadje v raznih hladilnicah po Sloveniji. Že naslednje leto pa bosta v bližini kar dve veliki hladilnici sadja — Kmetijske za-

druge Ponanoka v Puconcih in Agrokombinata Lenart v Lenartu. Direktor tozda Radgonskih goric Franc Plavec je o tem de-jal: »Lokacija pri Lenartu je za nas zelo primerna. To možnost bomo izkoristili, kolikor bomo pač finančno sposobni, kajti po prvih predračunih naj bi prispe-vali 500 milijonov dinarjev.

Tu okrog ni druge hladilnice, razen v okviru sozda v Puconcih, ki pa je za nas odročna, saj je v nasprotni smeri kot prodajamo naše sadje.«

takoj pri vходу (celotna povr-šina tozda je več kot 2 hektar-ja), je eden tistih, ki je ostal v Boračevi vse do upokojitve. Na »žagi« je preživel 26 let, še le-to, potem jo bo zapustil tudi on.

Greva prek skladiščnega prostora proti stavbi z žago. »Prav žalostno zgleda vse sku-paj,« pravijo delavci, »včasih je bilo tukaj vse polno lesa, hlo dovine in desk. Imeli smo čez 2 tisoč kubikov zaloga za ne-kaj mesecev, sedaj le še za ne-kaj dni.« Skladiščnik potrošne-ga materiala Vinko Frida pravi, da do sedaj še niso bili brez de-la, toda če bo šlo tako naprej,

Janez Škrlec, Janko Šek in Alojz Rihtarič pri cepilni tračni žagi.

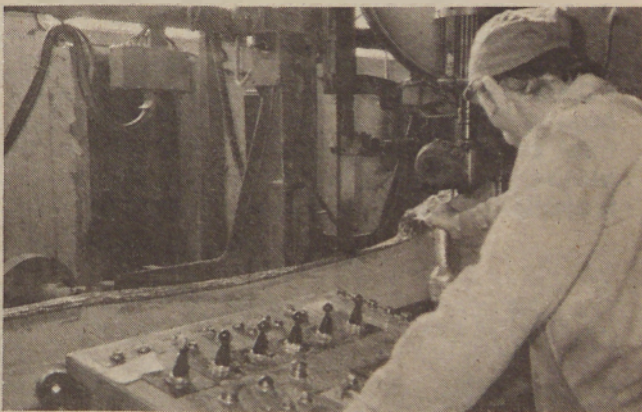

Franc Vrbnjak in Jože Mauko delata pri mizni tračni žagi v decimirci.

»domačih« jim tega ne dovo-ljujejo...

Tozda Žaga in zabojarja v Boračevi je v minulih mesecih izplačeval najnižje osebne do-hodke v radgonski občini. Pov-prečni osebni dohodek je bil nekaj čez 70, najmanjši pa 65 tisoč. Kakor smo slišali, bo Marles zaradi nezadovoljstva delavcev prekršil prepoved dvi-govanja osebnih dohodkov — kmalu jih bodo zvišali za 15 odstotkov.

Bernarda Peček

»Brentist« Franc Dokl opravlja zelo odgovorno delo. S to največjo žago hlo darko delata le dva.

POBIRANJU OSTANKOV KORUZE OB ROB

PREPOVED ZA VSE

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan je v 38. številki Vestnika (25. 9. 86) »obvestilo občane, da prepoveduje pobiranje ostankov koruze s tal na požeitih površinah, ne glede na to, ali je celotna parcela požeta ali ne...«

Vse lepo in prav. Prav zato, ker ži-vimo v času vse večjega in hujšega sti-skavanja pasov na vseh ravneh, je obve-stilo dvignilo veliko prahu predvsem med ljudmi, ki se s svojo bomo plači-co ali s še nižjo »pokojnino le stežka prebijajo skozi življenje. Zanje pa še en udarec — tudi pobiranje ostankov

koruze bo policijsko preganjano in seveda družbeno kaznovano. Zakaj?

Direktor Kmetijskega gospodar-stva Rakičan Franc Skledar je v zvezi s prepovedjo navedel povsem razum-ljiv in opravičljiv razlog. TO JE KRA-JA!

Kraj pa najbrž ne bo odpravilo niti svarilno obvestilo, ki bo, kot je reče-no, spet prizadelo človeka z najplit-vejšim žepom. Kajti, ste morda opazi-li, da bi ljudje z zadovoljivim življenj-skim standardom pobirali ostanke ko-ruze? Najbrž bi se jim to zdelo zama-

lo. Ne morem pa dati roke v ogenj in zanesljivo trditi, da se z avtomobilom ne bi odpravili med koruzna polja in družinsko napolnili prtljajnika. Ne-kajkrat zapovrstjo, hitro, in seveda ta-krat, ko se že dodobra zmrača. Polja pa ne morejo s prstom pokazati na krivca. Zato prepoved pobiranja neusmiljeno uska po vseh. Ljudje z naj-plitvejšimi žepi bodo morali še bolj zatisniti svoj pas in si morda od časa do časa ježno zažubudrati: NA RA-CUN NEPOŠTENIH POTEONE-MO KRATKO SE REVNI!

— MiSk —

ARCEOMURKA

KMETIJSKI KOMBINAT
RADGONA n.sol.o.

VRHUNSKA VINA IZ RADGONSKIH GORIC

NAGRADE S SEJMA VINO '86!
ŠAMPION
Zlata radgonska penina 1984
VELIKA ZLATA MEDALJA
traminec 1983, 1985
ZLATA MEDALJA
Zlata radgonska penina 1981,
1982, 1983
radgonska ranina 1985

Na zdravje kolektivu in trtici,
ki nam rodi tako žlahtno kapljico!

**PRIJETNO PRAZNOVANJE
OB PRAZNIKU OBČINE
GORNJA RADGONA!**

izolirka

industrija izolacijskih materialov

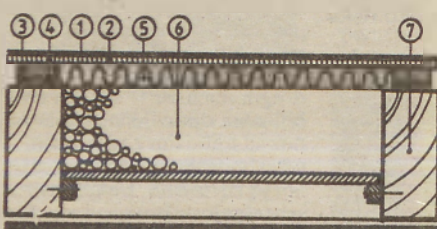
FENOTERM — MINERALNA VOLNA

Mineralna volna se zaradi anorganskega porekla in zelo dobrih fizikalnih in kemijskih lastnosti uvršča med najkakovostnejše materiale.

Najvažnejše lastnosti mineralne volne:

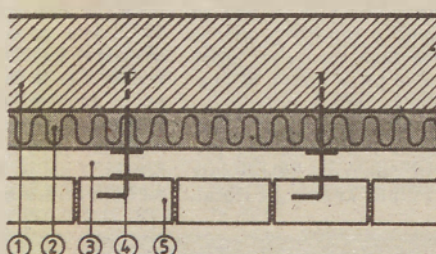
- zelo nizek koeficient toplotne prevodnosti,

IZOLACIJA LESENEGA STROPA

- 1 iglana talna obloga
- 2 panel
- 3 podložna letav
- 4 ALPENA trak
- 5 min. volna FENOTERM
- 6 naulje
- 7 stropni nosilec

IZOLACIJA ZUNANJEGA ZIDU ZAŠČITENA S FASADNO OPEKO

- 1 zid
- 2 min. volna FENOTERM
- 3 zračenje
- 4 distančnik
- 5 zid iz fasadne opeke

— obstojnost pri visokih temperaturah do 900° C,

- ne gori,
- dobra zvočna izolacija,
- odporna proti mikroorganizmom in mrčesom,
- kemično nevtralna,
- odporna proti kislinam in različnim kemikalijam,

— vgrajuje se z vsemi gradbenimi materiali,

- enostavna obdelava in montaža,
- gospodarnost,
- dobra elastičnost,
- odporna proti trhljivosti,

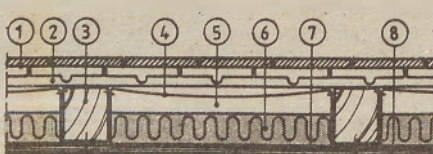
Mineralno volno moramo vgrajevati suho, zato jo skladiščimo v pokritem in suhem prostoru. Z navlažitvijo se mineralni volni zmanjšajo izolacijske sposobnosti.

Koeficient toplotne prevodnosti: 0,0465 — 0,0873 W/mK, za volumenske teže od 80 do 200 kg.

Povprečna debelina vlaken je 5,8 mikrona. Temperaturna obstojnost pa do 900° C.

IZOLACIJA STREHE

- 1 strešniki
- 2 letve
- 3 špirovce
- 4 bitumizirana strešna lepenka
- 5 prezračevanje d_{min} = 4 cm
- 6 mineralna volna FENOTERM
- 7 PVC folija
- 8 leseni opaž

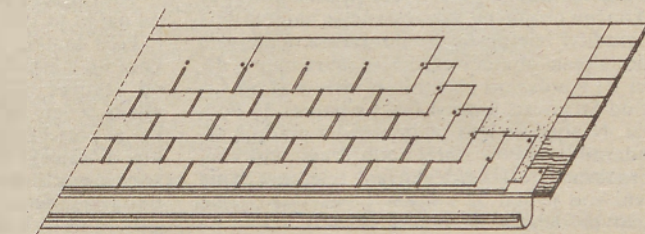
BITUMENSKA SKODLA

Bitumenska skodla za prekrivanje poševnih streh je strešnik posebne oblike, narejen iz bitumeniziranega steklenega voala, obojestransko zaščitene z ustreznim mineralnim zaščitnim posipom, oziroma z drobnim kremenčevim peskom.

Uporablja se za popolno prekrivanje poševnih streh različnih naklonov. Posebna oblika in sposobnost upogibanja mu povečata uporabnost za prekrivanje

- slemena strehe,
- žlote,
- raznih detajlov strehe z različnimi nakloni v prečni in vzdolžni smeri.

Bitumenska skodla je sestavljena iz vložka steklenega voala, popolnoma impregniranega in obloženega s kakovostno bitumensko maso, obstojno v različnih klimatskih razmerah. Dekorativni mineralni posip na vidni strani je zelo močno sprjet z bitumenskim slojem, je zelo odporen in naravno obarvan v temnejših in svetlejših niansah, ki so obstojne tudi na industrijskih območjih.

Površina spodnje strani je zaščitena s finim keramičnim peskom, ki je popolnoma sprjet z obloženo plastjo bitumenske mase.

Navodila za prekrivanje:

Za hitro prekrivanje potrebujemo povsem ravno podložno površino, ki je lahko iz ravnih desk (slepi opaž), plošč iz lahkega betona ali iveric. Za prekritje 1 m² strehe potrebujemo 7,55 komadov bitumenske skodle.

Minimalni naklon:

Od 6° do 10°. Bitumenska skodla se priporoča samo na območjih z ugodno klimo. Pri teh naklonih se priporoča prekriti predlogo pred polaganjem strešnikov še z bitumeniziranim papirjem ali bitumensko strešno lepenko.

Od 10° do 18°. Na območju z ugodno klimo ni potrebno položiti pod bitumensko skodlo bitumeniziranega papirja. Bitumenska skodla ima v primerjavi s trdimi strešniki iz gline, betona ali salomita prednost v tem, da je to lahek prekrivni material, da ga lahko po želji oblikujemo in upogibamo. Oblika in način prekrivanja izvirata iz Kanade, kjer se taki strešniki uporabljajo že več kot 50 let.

izolirka

INDUSTRIJA IZOLACIJSKIH MATERIALOV, n. sol. o., 61000 LJUBLJANA.
Ob Železnici 18, Jugoslavija
telefon: 061/443-096, 442-402,
telex: 31585 yu izo

gorenjevarstroj

Industrija in montaža, n. sol. o. Lendava
Industrijska cesta
Telefon: h. c. (069) 75 271

PURLEN-ALU IZOLACIJSKI PLAŠČI: STOODSTOTNI IZKORISTEK TOPLOTE PRI CENTRALNEM OGREVANJU

PURLEN-ALU IZOLACIJSKI PLAŠČI za vse vrste izolacij (hladilne ali toplotne) za temperaturni obseg od 243 do 403 K (–30° do 130° C) = 0,033 W/mK pri 293 K

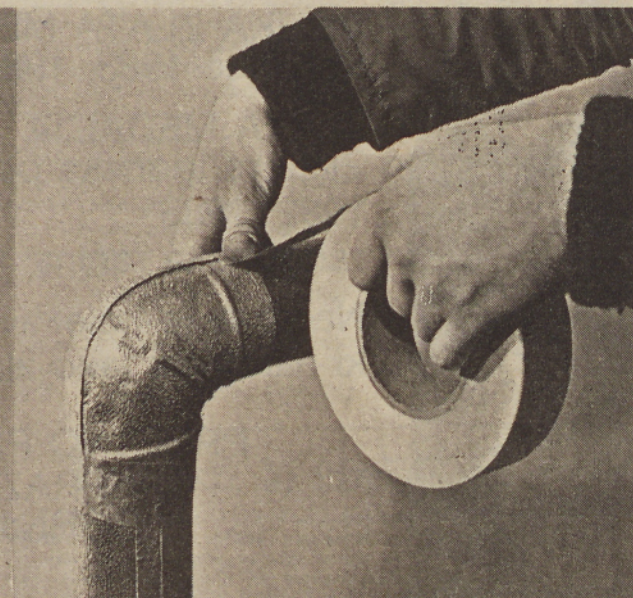
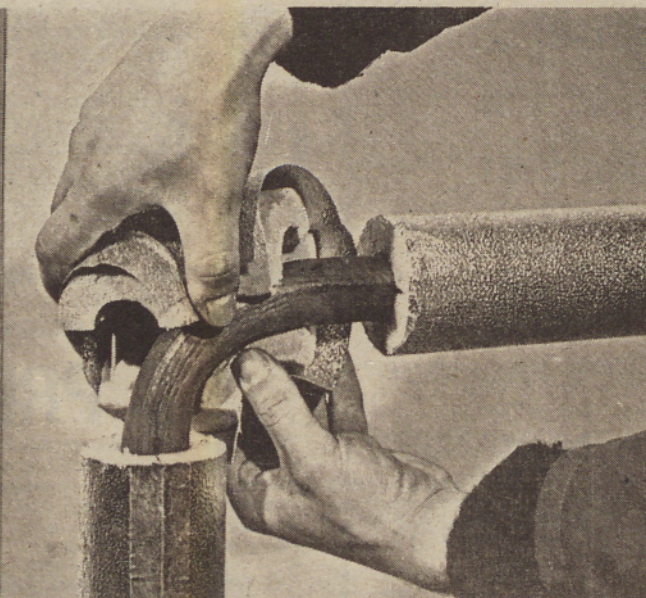
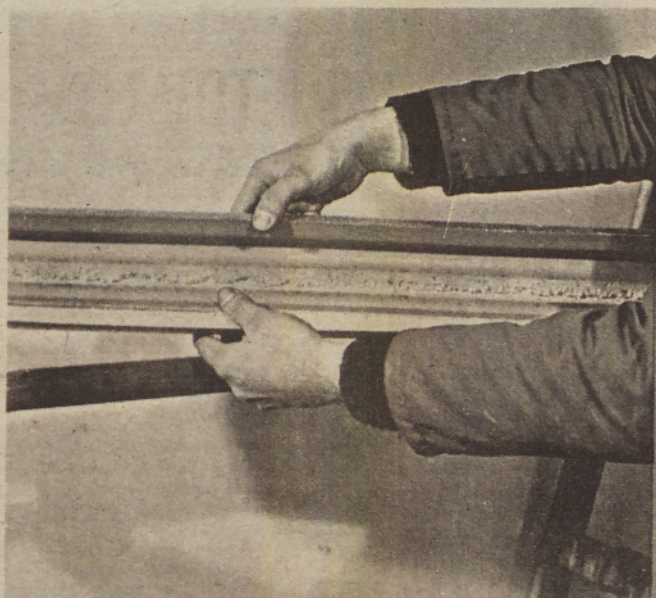
Zunanja plast IZOLACIJSKEGA PLAŠČA PURLEN je iz aluminijske folije. Ta preprečuje vdiranje vodne pare in povečuje odpornost proti ognju in daje estetski videz. Toplotna prevodnost je 0,033 W/mK pri 293 K. Izolacijsko jedro je iz poltrde do trde poliuretanske pene, ki ima zelo dobre izolacijske lastnosti.

Notranja plast je iz specialnega natranskega papirja, ki cev ščiti pred korozijo.

PREDNOSTI PURLEN-ALU zelo slabo prepuščanje toplote (poliuretan) hitra montaža izolacijskih plaščev

MONTAŽA izolacijski plašč razpremo in natakemo na cev; s samolepilnega traku odstranimo zaščitni sloj

konski papir, plašč stisnemo in stik prelepimo s samolepilnim trakom; če nimamo originalnih kolen in T kosov, jih lahko izrežemo iz ravnega plašča. Tako sestavljen element prelepimo s samolepilnim trakom; na koncu vse stike prelepimo s samolepilnim trakom; za zaključke uporabljamo pricevne manšete; vsakih 50 cm je treba plašč prelepiti s samolepilnim trakom. Priporočamo se s kakovostnimi izdelki in uslugami!

PRIPOROČAMO SE S KAKOVOSTNIMI IZDELKI IN USLUGAMI!

IZBRALI STE PRAVO OKNO!

okna LOGATEC

KLI okna LOGATEC
SLOVENIJA iz nadvse kakovostnega notranjskega lesa

- svetujemo
- izdelujemo po meri
- montiramo
- dostavljamo

KLI Logatec
61370 Logatec
Tovarniška 36
tel.: (061) 741-333

LIP Bled
poslovalnica
69000 MURSKA SOBOTA
Cvetkova ulica
tel.: (069) 22-941

lip bled
lesna industrija
64260 bled
ljubljska c. 32

LIP, lesna industrija Bled

izdeluje in prodaja:

- notranja vrata
- garažna vrata
- obloge
- vhodna vrata
- opazne plošče
- notranje pohištvo iz masivnega lesa

Prodajalna LIP Bled v Murski Soboti, Cvetkova 1 a

**STROKOVNO VAM BOMO SVETOVALI
IN LAŽE SE BOSTE ODLOČILI ZA NAKUP!**

*Priporoča se Lip Bled, prodajalna Murska Sobota,
Cvetkova 1 a Telefon: 22-941 in 22-942
Prodajalna je odprta vsak dan od 7.30 do 15.30
Ob sobotah od 7.30 do 12.00.*

**VSAKDO SI ŽELI V ŽIVLJENJU TOPEL, MIREN IN PRIJETEN DOM!
LIP BLED VAM SVETUJE: GRADITE HITREJE, CENEJE IN VARČNEJE!**

SMRT STARE GORILE

Carolyn, najstarejša gorila v kakem živalskem vrtu, je v 47. letu poginila naravne smrti. Leta 1943 so jo prinesli v osrednji živalski park v newyorški četrti Manhattan. Tu je bila do leta 1982, ko so jo zaradi preureditve parka »preselili« v živalski vrt v Bronxu. Čeprav je Carolyn preživela svoje življenje »za rešetkami«, je živela dlje, kot živijo njene vrstnice v pragozdu.

Drugje smo prebrali

Maria Ruoff, iz bavarskega Watersdorfa, se pri 83 letih še vedno vozi s svojim 500 kubičnim dekavejem, ki ga je kupila leta 1940.

× × ×

Prihodnji mesec bo v New Yorku 300 igralcev v eni sapi odigralo Shakespearova dela, denar, ki ga bodo s tem zaslužili, pa bodo dali za ustanovitev gledališke skupine. Vstopnina za prireditve, na kateri bodo uprizorili 37 del in ki bo trajala 100 ur, bo 37 dolarjev.

V bavarskem mestu München se je končal tako imenovani Oktoberfest — največje pirovanje na svetu. Organizatorji so napovedali, da bodo spravili v promet 7 milijard litrov piva, zvarjenega posebej za to praznovanje.

JAVNA SKRIVNOST

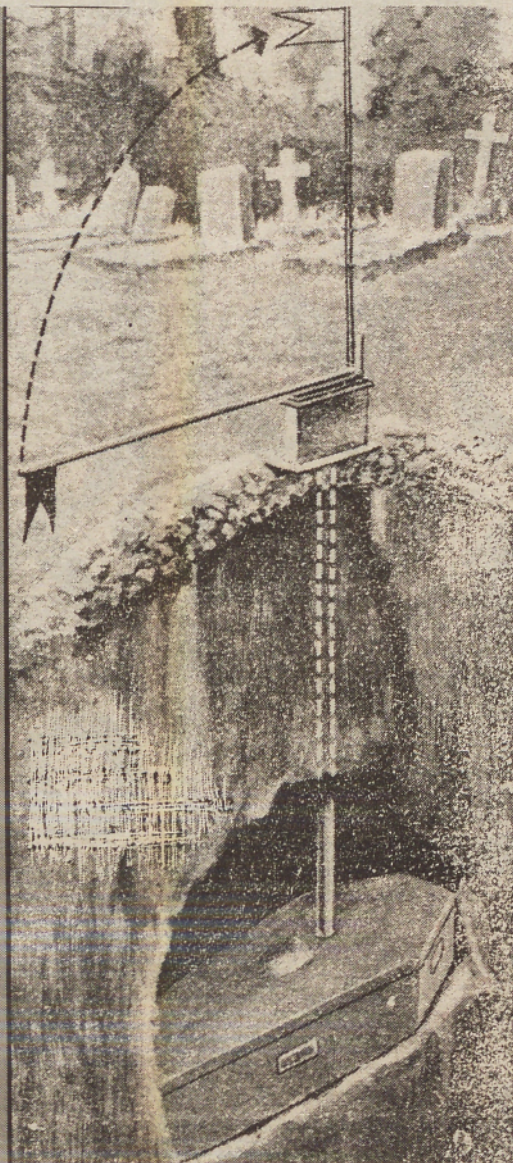
Svetovno časopisje se je že precej razpisalo o novem skrivnostnem super letalu Stealth F-19, ki menda nastaja v vojaških delavnicah in je nekajkrat celo poskusno poletelo, toda uradni Pentagon molči kot riba. Zanj takšnega letala ni, čeprav po svetu veselo krožijo najrazličnejši podatki o njem. Ve se, kakšne je oblike, kakšen razpon kril ima, s kakšno hitrostjo leti, ve se celo za njegovo najbolj skrivno lastnost, da je neopazen za radarske naprave. O stvari, ki ne obstaja, se presenetljivo veliko ve.

Piko na i skrivnicam okoli novega super letala pa so postavili izdelovalci letalskih modelov. Družba Testor je pred kratkim poslala na tržišče model tega skrivnostnega in neobstoječega letala. Le nekaj spretnosti, malo lepila in barve človek potrebuje, pa mu na domači mizi nastane pomanjšana podoba letala stealth.

Zatrjujejo, da je točnost modela od 80- do 90-odstotna, kar vsekakor močno presega. Tako Pentagon kot domnevne izdelovalce super skrivnostnega letala, to je tovarna Lockheed, mo-

čno zanima, kako so izdelovalci igrači prišli do podatkov, ki so jih potrebovali za izdelavo tako točnega modela. Predstavniki tovarne igrači Testor nočejo izdati vira podatkov, pravijo pa, da je njihov novi model narejen v slavni tradiciji njihove tovarne, ki doslej še ni naredila igrače, ki ne bi imela na nebu resničnega dvojnika.

Strokovnjaki sodijo, da je bilo v Evropi v tem stoletju pokopanih okoli 2000 živih. Ne-ki zdravnik trdi, da zaradi neznanja zdravnikov in iz nemarnosti v ZDA vsaki 24 ur pokopljejo človeka, ki je le navidezno mrtev. Leta 1905 je nekdo patentiral signalno napravo (na sliki), s katero bi pokopani lahko sporočili, da so živi.

LEPŠE HIŠE

Evropska mesta niso le hudo postarana, marveč tudi zelo umazana. Umazana proče-lja si kar enakopravno delijo tako stare stavbe kot nove. Ozračje je namreč že tako onesnaženo, da dež nanaša na pročelja stavb najrazličnejšo umazanijo, ki hitro spremeni blesteče sveže barve v umazano starino. Toda, kot obljublja strokovnjaki za fasadne barve, bo kaj kmalu drugače.

Dr. Maurice Wilkinson je izumil posebno fasadno barvo, ki ostaja sveža in čista tudi po več letih. Do izuma se je dokopal, ko je proučeval, zakaj se pročelja hiš tako hitro umažejo. Odkril je, da gre za naraven proces. Kapljice vlage z umazanijo se oprimejo površin stavb, voda čez čas izhlapi, umazanija pa ostane. Domislil se je, da bi bilo najbolj učinkovito, če bi deževnim kapljam lahko preprečil nabiranje na površini stavb. Bolj učeno se reče, da bi moral kako zmanjšati površinsko napetost dežja in tako preprečiti tvorbo kapljic.

**Mali oglas
v Vestniku
— uspeh!**

Slabi časi za tihotapce

Poplava bombnih napadov teroristov iz dneva v dan narašča in zahteva vedno nove, ponavadi nedolžne žrtve. Terorizem je bil tudi povod za vojno med ZDA in Libijo. Zaradi bombnih napadov, ugrabitev letal, kraj so v strahu še posebno delavci letališč, pa tudi

cariniki nimajo miru pred različni tihotapci. Vendar se je tudi zanje končno našel rešitelj, ki naj bi vse to preprečil. V eni izmed tovarn v Cambridgeu so se že pred leti specializirali za izdelovanje varnostne opreme, sedaj pa so razvili nov varnostni sistem, ki ne od-

kriva samo plastičnega orožja, temveč tudi narkotike, sadje, zelenjavo in celo meso.

Angleški raziskovalci so odkrili nov detektor za odkrivanje plastičnega orožja, kokaina ipd. Imenuje se sistem Z. Marca letos je eden od njihovih raziskovalcev potoval po Novi Angliji, se preselil iz letala v letalo, s sabo pa je nosil kovček s plastičnim orožjem in razstrelivom, kot ga uporabljajo teroristi. Na nobenem od letališč ga niso ustavili. Brez vsake težave je prišel mimo vseh letalskih varnostnih kontrol. Zakaj? Enostavno: vsa letališča imajo detektor, ki ob pomoči rentgenskih žarkov odkriva le kovinske predmete, vse drugo pa gre mimo.

Običajno letalske varnostne naprave pokažejo le predmete z visoko specifično težo. Novi sistem ne izpusti plastike in celo fizične bilke ne, torej predmetov z nizko specifično težo. To je glavna in najpomembnejša razlika med detektorjem. Sistem Z ustvari pri pregledu kovčkov dve različni sliki na dveh ekranih; prvi prikaže predmete z visoko specifično težo (obarva jih črno na zeleni podlagi), na drugem ekranu pa se prikazuje beli predmeti (z nizko specifično težo); čim nižja je specifična teža, tem svetlejši so predmeti na ekranu. Po ekranu potuje »črta« od točke do točke, pregleda celoten predmet, posname vzorec in do-foči sliko.

Za vse organske materiale, od kokaina, pomaranč, pa tja do bilk in mrčesa, ki pogosto najdejo prostor v kovčkih takšnih in drugačnih mednarodnih potnikov, biva zadnja ura. Vse to lahko odkrije in razkrinka tudi zle namere novi sistem Z. Kokain je »varen« pred novim sistemom le, če je v kovinski škatli, na ekranu se pokaže, pokaže se le škatla, ki pa jo ponavadi dočaka odpiranje in preverjanje vsebi-ne.

Že doberšen del evropskih letališč se je odločil za nakup sistema Z. Zanj so se odločili tudi ameriški cariniki, da bi naredili konec kraj in terorizmu.

Osumnjajljiva Maria Whitaker iz britanskega Leedsa je s svojimi razkosnimi obličnimi prilegali najprej pozornost fotograf, potem pa moškega dela javnosti...

Kako je nastal človek?

Ko so na nekem znanstvenem srečanju postavili enemu od izvedencev za prazgodovinske raziskave precej koščljivo vprašanje, kje na našem planetu je po njegovem mnenju nastal človek, se je moč elegantno izognil nastavljeni pasti z besedami: »Ce mi pokažete na zemeljski kroglji en sam predel, kjer človek zanesljivo ni nastal, vam bom na preostali zemeljski površini našel ravno tisto mesto, odkoder izhaja ta misleči dvonožec!« Omenjeni znanstvenik je le eden od tistih prazgodovinarjev, ki »ne vedov«, kje so človekovi začetki.

Nekateri so prepričani, da se je človeško bitje razvijalo postopno do sedanjih stopenj, drugi pa menijo, da je narava, potem ko je preizkusila celo vrsto bolj ali manj uspešnih osnutkov, nenadoma iz nič ustvarila dokončni vzorec našega neprednega prednika. Vse razvojne oblike pred njo naj bi zašle v slepo ulico razvoja in so zavoljo tega izumrle. Ena skupina znanstvenikov se rešuje iz zagate na ta način, da govori o biološkem in sociološkem vidiku učlovečenja, vsako naj bi potekalo na drugem zemljepisnem območju. Taka razmišljanja očitno nimajo prave teže, ker so si strokovnjaki enotni, da je biološko in družbeno v človeku združeno in se ne da razstaviti »kot vprežni voz na prvo in zadnjo premo«.

J. Girard pravi, da so se celine dolgo prepirale med seboj, katere se ima pravico imenovati zibelka človeštva. Najverjetneje pa je, da ena sama sploh ne obstaja. Po njenem je več središč razvoja. Zaradi tega naj bi bile tudi razlike znotraj človeške vrste. Potrebno bi bilo, meni, sestaviti tri rodovnike: za Afriko, Azijo in Evropo. Ni razloga, da bi bilo katero območje privilegirano. Tako prepiranje med razumniki ne rojeva samo nove modrosti o »goli opici«, ampak že kar preveč bega znanstvene duhove.

Spolno zlorabljanje in trpinčenje otrok

Trpinčenje otrok je bilo v Evropi dolgo časa temna skrivnost. Ni se ne govorilo ne pisalo o trpinčenju najmlajših, le najbolj v nebo vpjoci primeri so prišli na dan, medtem ko so vsakdanja trpinčenja ostala skrita za družinskim plotom. Družba se nekako ni smela vmešavati v to, kar so starši počeli s svojimi otroki. Toda z drugimi tabuji vred je padel tudi ta. O spolni zlorabi in trpinčenju otrok se vse pogostejše govori in razpravlja, na dan pa prihajajo grozljive številke o desetstotih

otrok, žrtvah svojih roditeljev, skrbnikov ali sorodnikov.

V Veliki Britaniji so se časopisi razpisali o otrocih, ki so jih starši pretepli do smrti, v Zahodni Nemčiji se je nabralo že obilo dokumentov o spolnem zlorabljanju otrok, tudi naše časopisje od časa do časa poroča o tem ali onem primeru trpinčenja ali zlorabe otrok.

Podatki kažejo, da zloraba otrok narašča. Podatki za Veliko Britanijo govorijo, da je porast od leta 1984 kar 90-odstoten. A kot trdijo poznavalci, bi moral biti še mnogo večji, saj kljub bolj odprtemu obravnavanju tega vprašanja mnogi primeri ostajajo nerazkriti.

Britanski oddelek za zdravje poroča, da vsako leto zaradi posledic trpinčenja napotijo v zdravstvene ustanove več kot 2.000 otrok, britansko združenje za preprečevanje okrutnosti do otrok pa tudi, da je trpinčenih otrok vsako leto okrog 50.000. Podobno velik razpon je med uradnimi številkami in oceno Združenja za preprečevanje okrutnosti do otrok v Italiji, kjer uradne številke govorijo o nekaj sto primerih. Združenje pa ocenjuje, da jih je vsako leto najmanj 15.000. V Zahodni Nemčiji so v letu dni zapisali 15.000 spolnih zlorab otrok, dejansko število pa naj bi bilo po oceni nekaterih strokovnjakov desetkrat do dvajsetkrat večje.

»Kako strašno vsakdanja stvar je to, kaže izračun, da pride do spolnega nadlegovanja otrok vsake dve do štiri minute,« pravi avtorica knjige o spolnem zlorabljanju otrok Ingrid Lohstoter, berlinska pravica.

Iz knjige Lohstoterjeve izhaja, da so žrtve spolnih zlorab predvsem deklice, nasilneži pa so v veliki večini moški člani družine. Najpogostejše prihaja do trpinčenja in zlorabljanja otrok v družini ločencev, najpogostejši nasilnež pa je krušni oče.

Po britanskih raziskavah prihaja do spolnih zlorab in trpinčenja otrok največkrat v nižjih družbenih plasteh, v družinah, ki se morajo ubadati s težkimi vsakdanjimi razmerami in kjer sta običajno redna gosta tudi alkoholizem in narkomanija. Še poseben problem pa so zelo mlade matere in očete, ki nimajo nikakršnih poprejšnjih izkušenj. Gilmore pravi, da je bil priča primerom, ko so morali mlado mamico naučiti, kako naj se igra z otrokom. Raziskave pa prav tako odkrivajo žalostno dejstvo, da zlorabljanje in trpinčenje otrok rojeva nove in nove zlorabe. Med povzročitelji okrutnosti do otrok so pogosto ljudje, ki so bili sami v otroštvu žrtve takšnih okrutnosti.

**PIŠTA
modrije**

Lepou teče življenje naše, delat odimo kak nam paše. Drseči mamo delovni čas, vso so najšli tou za nas.

Gyűzine so svoj problem, što kama ide tou ne vem. Nazaj ga nega že pár vör, s pajdaši cuka vino, šör.

Odimo od senja na senje, doma pri deli furt smo menje. Zagreb, Kranj, Maribor, Celje, tou nam v veliko je veselje.

Babca, dedek, oča, mati najte nikaj se bojati. Pri deli bilij ste samij, po krumple, mast, melo prijdemo mij.

NAREDI SAM

Če se doslej niste spuščali v mizarske »pustolovščine«, vam tokrat priporočamo prav to. Zagotavljamo vam, da police, ki jih vidite na fotografijah, ni niti malo težko sestaviti, poleg tega pa za to delo ne potrebujete nikakršnega posebnega predznanja, vse skupaj je relativno poceni, poleg funkcionalnosti pa sta oba naša predloga tudi v okras prostoru.

Prvo polico v obliki jabolka naredite iz 12 mm debele vezane plošče, velike 105 x 90 cm, potrebujete pa še šest plošč velikosti 90 x 15 cm. Police in jabolko skrbno obrusite in premažite z brez-

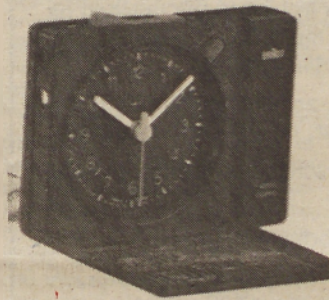
barvnim lakom, po želji pa tudi z barvo. Na polici imate lahko vrsto drobnarij, vse skupaj na pregleden in zanimiv način. Ob koncu vaše mizarske »umetnosti« napravite na jabolku štiri luknjice in prav toliko v zidu.

Druga polica je primerna za vašo kopalnico, saj ji vlaga in škropljenje z vodo ne moreta do živga. Je iz plastike, zato na vodo ni občutljiva in jo je lahko čistiti. Praktični sta tudi pregradi iz vezane plošče: na koncu zgornje so luknjice za zobne ščetke (toliko luknjic, kolikor je članov družine), na zunanem robu spodnje plošče pa so obojalsniki za brisače. Razdaljo med ploščama si določite sami, pač glede na velikost in množino predmetov, ki jih boste hranili na polici.

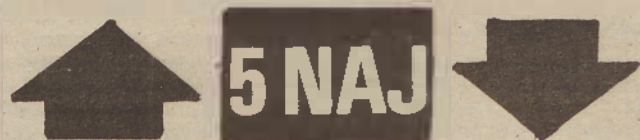
Nežna budilka

Mnogokrat se jezimo, ko nas zjutraj budilka zbudi s svojim neznosnim glasom, ki kar noče utihniti. Eno leto po tistem, ko je trdka Braun izdelala budilko, ki

reagira na človeški glas in neha s svojim »poslanstvom«, brž ko »zasliši« nejevoljnega zaspanca, so v isti tovarni izdelali novo različico — minibudilko AB 312 vsi. Ne samo, da bo na poziv prebujenega nehala zvoniti, pač pa bo za nekaj sekund tudi osvetljena številčnica, da bi lahko pogledali, koliko je ura — in nato po možnosti, če je čas, še malo poležali. Pozneje se bo ura spet oglasila s tristopenjskim prijetnim zvokom. Majhna budilka lahko vabi tudi kot žepna svetilka. Če vas zanima še (konvertibilna) cena: 79 nemških mark.

RADIO MURSKA SOBOTA

v oddaji 21 232. Lestvica tega tedna:

1. Papa don't preach — Madonna
 2. Jasmina — Agropop
 3. Sledgehammer — Peter Gabriel
 4. Ljubil bi se — Gugu
 5. Dancing on the ceiling — Lionel Richie
- Predlagamo:
Press — Paul McCartney
Spirit in the sky — Doctor & The Medics

Lestvica nastaja s sodelovanjem HI-FI Videostudio na Kidričevi 21 (telefon 25-577), 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — za 5 naj prihodnjega tedna pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: 5 NAJ.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite do četrtka, 16. oktobra na naslov: Vestnik, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota. Objavljene pripise honoriramo.

- Spet so nas troji prehiteli, ostalo je le kislo grozdje. (P. Srečković)
- Glej, glej, letos bo milica imela veliko dela. (B. Roškar)
- Vesela bo samo čebelica Maja, med tem pa bo bedake bolela glava. (M. Mertük)
- Vidiš kolegica, te drobcene jagode so inflacija. (K. Krancbinder)

ANEKDOTE

John Davison Rockefeller (1839—1937), ameriški industrialec, ki je ustanovil petrolejski trust in bil eden najbogatejših ljudi sveta, si je nekoč sposodil od tajnika deset centov za avtobus.

»Spomnite me, da vam jih vrnem,« je rekel.

»Ni vredno besed, gospod Rockefeller,« je odgovoril tajnik.

»Kaj!« je vzkliknil premožnej. »Saj to so dveletne obresti od enega dolarja!«

Nestor Roqueplan (1804—1870), francoski književnik in gledališki direktor, je nekemu posodil denar. Čas je tekel, dolžnika pa od nikoder. Nekoč ga je šel Roqueplan obiskat in je zagledal, kako sedi na vrtu za mizo, v skledi pa se cedi prekrasen puran z gomoljčkami.

»Torej?« je vprašal Roqueplan.

»Niti prebite pare nimam,« je odgovoril dolжник.

»Kdor je brez denarja, ne je purana,« je suho pripomnil upnik.

»Saj ga ne jem zato, ker bi mi posebej teknil, temveč zato, ker ga ne morem več rediti.«

Sončni kalčki

Vsi poznamo sončnično olje, mnogi tudi vedo, da so semena sončnice zelo hranljiva, toda le redki so tisti, ki se zavedajo, da so ta semena prave energetske pižule, saj je 25 odstotkov njihove vsebine čistih beljakovin, poleg tega pa so zelo bogata z vitamini A, D, E in člani družine B, vsebujejo pa še veliko kalija, kalcija, magnezija in železa. In ker kaljenje sproži vso energijo, nakopičeno v rastlini, je razumljivo, da so v kalčkih sončničnih semen prav vsi ti vitamini in rudninske snovi. Še dodatna prednost pred semen: število kalorij je zanemarljivo.

V nasprotju z večino kalčkov pa semena sončnice ne vzkali v navadni stekleni posodi, ki smo jo prekrili s prozorno folijo, posaditi ga moramo v prst. Nič hudega: pomagali si bomo s starim odsluženim predalom. V dno bomo zvrtili nekaj lukenj, da bo voda po zalivanju odtekala, in imeli bomo idealen zabojček za gojenje kalčkov. Tak zabojček lahko seveda tudi zbijemo iz deščic. V vsakem primeru je povsem dovolj, da je globok kakih deset centimetrov.

Zvrtno luknje posujemo s kamenčki, nato pa v zabojček nasujemo za kakih pet centimetrov prsti (prinesemo jo kar z vrta ali

pa kupimo prst, kakršno prodajajo za gnojenje lončnic). Zabojček postavimo na sončen kraj — idealna bi bila topla greda, toda primerna je tudi okenska polica na južni strani. V sedmih oziroma desetih dneh boste kosilo ali večerjo popestrili z obiljem hrustljavih, svežih rastlinic, če boste upoštevali naslednja navodila:

1. Štiri skodelice neluščenih semen sončnice namakajte osem do dvanajst ur. Potem semena raztresite po prsti v zabojčku in jih potlačite v prst (ne po prst!).

2. Zalijte prst z vodo in jo pokrijte s časopisom.

3. Enkrat na dan, vse dokler semena ne začno kaliti, zalivajte prst skozi časopis (to bo trajalo od dva do štiri dni, odvisno od temperature). Nato odstranite papir in kalčke seme vsak dan zalivajte. Luščine semen odstranite z listov šele takrat, ko se rastlinice zravnajo.

4. »Zanjite« s škarkami, ko se prva dva lista razpreta. Kalčke sperite z vodo in jih stresite, da se osušijo. Neuporabljene kalčke lahko spravite v plastično vrečko in jih zamrznete.

Kalčki semena sončnice so lahko zanimiv zelenjavni dodatek k siru in solatam, predvsem pa so okusno, hranljivo in zdravo živilo. (Po Zdravju)

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

V Gorenju Elradu načrtno opremljajo enote

V delovni organizaciji Gorenje Elrad v Gornji Radgoni namenjajo posebno skrb SLO in DS. Vse samoupravne akte imajo usklajene z zakonskimi določili, ki urejajo naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozastite. Te tudi občasno pregledajo in jih dopolnijo. V okviru delovne organizacije Gorenje Elrad imajo civilno zaščito, v katero je vključenih blizu petnajst odstotkov delavcev, narodno zaščito in industrijsko gasilsko enoto, medtem ko nimajo več enote teritorialne obrambe, ki so jo imeli včasih, ker za to ni potrebe. V Gorenju

Na nedavni povorki ob 7. gasilskem občinskem dnevu v Gornji Radgoni so sodelovali tudi pripadniki industrijskega gasilskega društva in civilne zaščite iz delovne organizacije Gorenje Elrad.

Elrad imajo urejeno načrtno usposabljanje pripadnih obrambnih in samozastitnih struktur, zlasti operativnih enot, torej v tednu pa je določen za razne vaje. Poleg usposabljanja pa tudi načrtno skrbijo za opremljanje enot. Tako so tačas splošne in posebne enote civilne zaščite opremljene z materialnimi sredstvi okrog 75-odstotno. Pri tem dajejo prednost potrebnemu orodju in materialnim sredstvom za konkretne naloge, manjka pa jim še nekaj oblik. V programu pa imajo, da bodo enote letos in v prihodnjem letu v celoti oblekli. To velja tudi za pripadnike narodne zaščite. Dobro je opremljena tudi industrijska gasilska enota, ki ima najnunejšo opremo in gasilski avtomobil. V delovni organizaciji Gorenje Elrad v Gornji Radgoni so se tudi dogovorili, da bodo prihodnje leto v celoti zagotovili komplekte za kolektivno in osebno zaščito delavcev, ki jim pripada po zakonskih predpisih, nam je povedal Martin Biček, referent za SLO in DS ter notranjo kontrolo. Doslej so izvedli tudi več preizkusnih vaj, s katerimi so želeli preveriti usposobljenost posameznih enot v delovni organizaciji. Te so pokazale, da so pripadniki dobro usposobljeni, vendar so ugotovili pomanjkljivosti pri poveljevanju, nekateri pa tudi ne poznajo dovolj podrobnosti izvajanja nalog, kar bodo morali v prihodnje utrditi. Obrambne in samozastitne strukture v delovni organizaciji Gorenje Elrad dobro sodelujejo z odgovornimi dejavniki v krajevni skupnosti pri usklajevanju kadrov v civilni in narodni zaščiti, premalo pa je bilo doslej konkretnih dogovorov o izvajanju posameznih nalog v splošni ljudski obrambi in družbeni samozastiti.

Feri Maučec

DOPISUJTE V VESTNIK

SESTAVIL MARKO NAFAST	ANGLEŠKI SLIKAR (THOMAS, 18. STOL.)	EDEN OD KONTINEN- TOV	GEOME- TRUSKO TELO	GLAS ZVOK	AMONIA- KOV DERIVAT	ČLENO- NOŽEC, KI PLETE MREŽE	TRAVA DRUGE KOŠNJE
HITLER- JEVA TAJNA POLICIJA							
BRZO- STREKA							
PRIKRITO NORČEVA- NJE PODSMEH							
DEL JEDIL- NEGA PRIBORA				SLOVENSKI PESNIK CITROE- NOV AYTO			
ARJIA					KARLOVAC		
					LESKOVAC		
PALIČASTA BAKTERIJA						KOS KRUHA S KONCA STRUCE ALI HLEBA	VRSTA BRUSENE- GA TLAKA
KISIK		NAŠ NAJVEČI POLOTOK	PENINA TANTALOVA HČI V GR. MITOLOGIJ				
FILMSKI PRIMEK IDE KRAVANJE					RENJ ELEMENT ŠIVANJA		
SREDIŠČA VRTENJ				PLANINA V MAKEDONIJI JADRANSKI OTOK			
NEUREŠNIČ LJVI NACRT							
ČLOVEK S TELESNO HIBO							
GLAVNO MESTO NIZOZEM- SKE						KOBALT	

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: nosnost, enkalon, Italija, zaliv, I, kravica, ui, Ni, šoje, Ra, E, Ervin, margila, osa, rin, silnica, trak, as.

Odkrili smo spomenik Avgustu Pavlu

V nedeljo, 28. septembra, je bila na Cankovi velika proslava — ob 100. obletnici rojstva dr. Avgusta Pavla, ki se je rodil v naši vasi, živel in ustvarjal pa je na Madžarskem.

Na prireditvi so se zbrali številni domačini in gostje. Po govoru Cirila Zlobca so odkrili spomenik z doprskim kipom Avgusta Pavla. V kulturnem programu so se izkazali pionirska folklorna skupina, člani kulturnega društva in cimbani s Cankove ter mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika.

Vsa vas je bila praznična. Upam, da bodo spomenik obiskali še mnogi.

Vida Varga
OŠ Cankova

Naše pionirske akcije

Pionirji že vrsto let opravljamo naše stalne pionirske naloge. Sodelujemo v akcijah pri pospravljanju pridelkov na družbenih posestvih in tudi na kmetijah, kjer je to potrebno.

Tesno sodelujemo s krajevno skupnostjo; raznašamo vabila, na proslavah in prireditvah, ki jih pripravlja KS, pa sodelujemo v kulturnem programu. Sedaj, ko se v naši vasi gradi obrat, smo pionirji že pomagali pri čiščenju okolice, potrebno pa bo sodelovati tudi pri končnem urejanju okolice.

Zanemarili pa smo navezavo stikov s sosednjimi šolami, vendar upamo, da bomo v tem šolskem letu to uspeli nadoknaditi, saj se bomo lahko spoznali z našimi vrstniki (pri družabnih igrah, na kulturnem in športnem področju). Ker je vedno več starejših ljudi v naši vasi, smo se pionirji odločili, da jih bomo obiskovali in jim pomagali pri delu, če bo potrebno.

Gorazd Sajko, 7. raz.
OŠ Kobilje

NA MORJU

Med počitnicami mi je bilo najlepše na morju. Učila sem se plavati, iskala sem školjke. Z očetom sva našla malo in veliko morsko zvezdo. Videla sem tudi morske rake in sipo. Spoznala sem dosti prijateljev. Skupaj smo se igrali. Drugo leto bom šla spet na morje.

Aleksandra Brunec, 3. b
OŠ Črenšovci

Letos že v 5. razred

Še na misel mi ob koncu 4. razreda ni prišlo, kako bom jeseni stopila v 5. razred. To je prehod iz nižje v višjo stopnjo na šoli, iz celodnevne šole v poldnevno.

1. septembra smo se zbrali v šoli. Srečali smo se vsi sošolci. Toda ko so nas razporedili po razredih, nas je malo ostalo skupaj v istem oddelku. Mene je poklicala tov. Uranova in jasno mi je bilo, da bom v 5. b razredu. Tudi nekaj mojih prijateljic je prišlo z

menoj v ta odderek. Sedaj se že poznamo. Želimo biti dobra razredna skupnost. Upoštovati moramo nasvete tovarišic, saj nam vse želijo samo dobro.

Trudila se bom, da bom pridna in vestna učenka, da si bom pridobila čim več znanja — saj star pregovor pravi: »Več znaš, več veljaš!«

BARBARA KURNIK
OŠ JOŽE KERENČIČ, GOR.
RADGONA

O KAJENJU

Kajenje je zdravju škodljivo. Posebno otroci ne smejo kaditi, ker imajo še nežna pljuča. Nočem, da bi kdo pri nas kadil. Jaz nikoli v življenju ne bom kadil in še drugim bom svetoval, da naj ne kadijo.

Boris Kolar, 3. b
OŠ Črenšovci

Moj dedek je rad kadil. Potem pa je zbolel. Bil je hudo bolan. Zdravnik mu je prepovedal kaditi. Sklenil je, da ne bo več kadil. Zdaj je bolj zdrav, kot je bil prej.

Mirko Reček, 3. b
OŠ Črenšovci

Začela se je trgatve — Narisala Andreja Novak, 4. raz. OŠ Šafarsko

Skrb za okolje

Vsi učenci naše majhne šole smo člani zelene straže. Skrbimo za naše bližnje in širše okolje. Pobiramo smeti, sadimo in zalivamo lončnice, urejamo cvetlične grede. Te imamo razdeljene po razredih in jih urejamo in zasajamo po potrebi.

Vsako leto tudi pogozdujemo. Ker nas je malo, gremo na to delo vsi učenci predmetne stopnje, na samo učenci osmih razredov kot drugje. Tudi zaščita sadik pred divjadjo je naše delo, in to že v prihodnjem tednu. Pri tehničnem krožku izdelujemo pitje valilnice, ki jih potem pribijemo v gozdu na drevesa. Učenci nižje stopnje pa pozimi skrbijo za ptice. V učnem načrtu imamo učno gozdno pot na Bukovico. Tu se bomo še bolj seznanili z našimi gozdovi.

Skozi vas teče precej umazan potok. Onesnaževati se začne že v Motvarjevcih, pri nas pa s tem nadaljujejo vaščani. Lani smo začeli z akcijo proti onesnaževanju potoka, letos jo bomo izpeljali. Imeli smo naravoslovni dan na to temo in zapisali hišne številke vaščanov, kjer je potok najbolj onesnažen. Vaščani pa odlagajo smeti tudi na prepovedanih mestih (na primer v gozdu). Tega pa mi učenci žel ne moremo preprečiti.

Monika Bukovec, 6. raz.
OŠ Kobilje

Občina Murska Sobota na podlagi 8. člena Zakona o prometu z nepremičninami (Ur. list SRS, št. 19/76) ponovno razpisuje 27. 10. 1986 ob 9. uri v Mačkovcih na kraju samem

JAVNO DRAŽBO

za prodajo stare osnovne šole v Mačkovcih 35 s pripadajočim funkcionalnim zemljiščem 5758 m², za izključno ceno 7.148.634,- din (z besedo: sedem milijonov stooseminštrideset tisoč šest štirinštrideset din). Splošni pogoji dražbe so:

1. Varščina znaša 750.000,- din in jo je treba vplačati na žiro račun občine Murska Sobota št. 51900—697—45015 do začetka dražbe.

2. Izdražena cena za zgradbo z zemljiščem mora biti plačana v 15 dneh od dražbe oz. od sklenitve pogodbe.

3. Prevzem predmetne nepremičnine oz. nastop posesti je možen takoj.

Možen je tudi ogled po-predhodnem dogovoru.

Vse informacije lahko dobite pri premoženjsko-pravni službi občine Murska Sobota, soba 15/II.

Miroslav Slana-Miros VIDEMSKA DRUŽNOST OD GUBCA DO VUKA

12

Jakob se je bil usidral v Ptuj. Starša pa sta na starost ostala sama. Nekje globoko v sebi sta bila skorajda zadovoljna s sinovoma, ki sta posvetila svoje življenje naprednemu gibanju. Naposled pa sta bila le samo kmeta, ki nista povsem prodrla v tedanje burna dogajanja.

Na starost sta prodala posestvo in se odselila v Ptuj k mlajšemu sinu Jakobu.

VUKOVA LOČITEV

Ko je bila njegova kupa gorja do vrha polna in ni bilo več izhoda, sta se Ivan in Štefanija ločila. To ga je bilo še bolj zlomilo, čeprav sta se pred njegovo smrtjo vnovič poročila. In v času ločitve je vzel vsak enega otroka.

V hudih časih so bili Vuku opora hčerka Jelka in starša, ki sta se bila preselila iz Ptuja od Jakoba v Ljubljano.

Vuk je bil v odnosu do žene mučenik svojega časa. Bil je preveč obziren, popustljiv, pri čemer je imel razumevanje za človeške vzgibe. Kasneje si je priznal, da se je bil kot zakonski mož zaradi preobilice dela premo posvečal družini in ženi. Morda med njima ni bilo nikoli prave skladnosti, ker je ona to skladnost že vnaprej razbila v svoji imaginarnosti.

Zdaj že plešast Vukov oče je v Ljubljani zelo vzljubil vnukinjo Jelko. Ta se je igrala z njegovimi ostanki srebrnkastih las, medtem ko je njej oče hiral in to prikrival. Resnost njegovega stanja so domači spoznali šele malo pred njegovo smrtjo.

»DELU ČAST IN OBLAST«

Jelka je zmerom tekla očetu naproti, ko je prihajal z dela. Zakadila se je vanj in nato bi bila najraje, da jo do noči vodi naokoli. Rada je sedela z njim v kavarni ali slaščičarni pri sladkarijah. Nekoč, ko sta šla iz kavarne na pokopališče, jima je prišel naproti neki znanec.

Prišel je, dvignil roko in glasno pozdravil: »Delu čast in oblast!« Oče Ivan je strumno dvignil pest desnice in resno ozdravil: »Delu čast in oblast!«

Hčerka je vpijala besedo za besedo, a je ni dojela, saj je bila še šolarka. Začela je v igri glasno vsepovsod ponavljati »Delu čast in oblast!«

Oče jo je posvaril, naj vendar molči, ker je ta pozdrav prepovedan. Ne sme ga v javnosti glasno izgovoriti. Hčerki pa ni šlo v glavo, zakaj naj bi bil prepovedan tako lep pozdrav.

Pozdrav je bil tisti čas zares nevaren. Z njim so se pozdravljali komunisti. Znano je, da je bil tak pozdrav sodno prepovedan, vendar pa težko dokazljiv. Celjsko upravno sodišče na primer je moralo od policije izrečene kazni v največ primerih razveljaviti. Neinkriminiran pozdrav pa je bil: »Družnost!« Zaradi njega ni bil nihče kaznovan in klican na odgovornost. Tako so se bili v glavnem pozdravljali aktivni člani kulturno-prosvetnega delavskega društva Svoboda, med katerimi so bili zvečine komunisti.

V neposrednih pogovorih je oče vcepljal revolucionarno misel tudi v hčerko. Nekoč ji je bil pokazal nekega stanovanca, češ, to je fašist. Jelka je brž vprašala: »Kaj je to?« In pojasnil ji je: »Psssst! Fašisti so ljudje, ki preganjajo narod.« Smisel očetovih besed je hčerka dojela šele v NOV.

JAGODE

Kot oče je bil Vuk docela drugačen kot v vlogi revolucionarja. Če je le imel čas, se je rad polgiral s hčerko in sinom Lucijem. Včasih ju je popeljal v restavracijo na vrtno jagode, ki sta jih otroka zelo ljubila. Običajno se je zadovoljno smehljalo, ko so servirali otrokoma veliki skodeli lepih rdečih jagod.

Nekoč se deklica ni dotaknila jagod, da jo je oče začudeno povabil: »Jelica, jej, jej!«

Deklica je zajokala: »Mama pa nima jagood ...!« To je privrelo iz nje nagonsko, čeprav jo je mati nekako zapostavljala in je ni najbolj cenila. Za Vuka pa je bil ta preblik dovolj, da so mu jagode zagrenile sprehod in je videl namesto njih velike kaplje krvi.

»ODSEKANI FANTJE«

Z otrokoma je rad zavil v Tivoli in na Rožnik. K Cankarju, je rad rekel. Na takšnih pohodih se je Cankarja s spoštovanjem spominjal. Žal mu je bilo, da je moral Cankar umreti preden se je vrnil iz Rusije — že leta 1918.

Na teh sprehodih, ko se je oče prek otrok spominjal otroštva, sta otroka spoznala, da je lahko tudi veseljak, da je pravzaprav po naravi velik veseljak, samo življenje ga je zgnetlo med pelinaste in trpke zasede. Tolikanj je vplival na hčerko, da je jela pisati otroške pesmice in zgodbe, ki jih je kasneje objavljala v radijskih oddajah.

Na sprehodu po Miklošičevi so priokrali naproti Orli, imenovani FANTOVSKI ODDELEK. Našopirjenih drznežev so se ljudje izogibali. Vuk jih ni nikoli jemal zares. Spotoma mu je znanec polglasno dejal: »Ti, pogljej, že spet odsekani fantje!« Tedaj je Vuk na Miklošičevi planil v tako krčevit smeh, da se je zvijal. Še otroka je spravil v smeh in dobro voljo. Tudi mimoidoči so smehu pritegnili; bili so po naključju naprednjaki in so sicer mrko zrl v »odsekane fante«. Znanec pa je med tem smehom stal ob strani smrtno resen in ni vedel, ali naj jo ucvre v stransko ulico, ali naj čaka, da se pojavi izza ogla orožnik in jih aretira.

»Odsekani fantje« so odkorakali mimo ponosno, kar se je dalo, s klovnovskim strunnim korakom, ki je bil vreden smeha. Nevarnost je prešla brez posledic. Morda so se prav zaradi tega dogodka zdeli kasneje hčerki obrzi Orlov nesimpatični, v Sokolih pa je videla prijatelje.

NEULOVLJIVA ŽENSKOST

Prepojen s KOMINTERNO in oktobrsko revolucijo je Vuk bržčas verjel, da je sveto vse, kar je srečal in spoznal v Rusiji. To je bila, bi rekli, politična zmeta v primeru Štefanije. Ženska je ženska, najsi je Eskimka, Kitajka, Indijanka ali Slovenka. Morda ženska privlači moške prav zaradi svoje večne nerazumljivosti.

Morda je bila napaka tudi to, da je bila Štefanija 14 let mlajša od njega. Najprej je pričakovala od njega očeta, šele nato ljubimca, ki ga je kasneje zamenjala z mladim pianistom.

Spočetka je vzela na zmenek z ljubimcem hčerko Jelko. Mati je, Jelki zabijala, da mora molčati in ničesar izdati očetu. Vuk pa je za vse vedel — tudi to, da je žena uporabila hčerko za prenašalko ljubezenskih pisem. Na dan prenašanja pošte je bila mati vselej s hčerko zelo ljubezniva in jo je celo pobožala, česar sicer ni storila pogostoma.

Klasičen zakonski trikotnik se je končal na sodišču z ločitvijo. Ločitev je zahteval Vuk, žena pa se je bila spočetka upirala. Na sodišču pa je s spretnostjo dokazala krivdo možu.

Štefanijina neuravnotežena narava se je kaj kmalu pokazala, saj se je s pianistom skregala in se vrnila k možu, ki ji je na neki način vse odpustil, ker je bil dobronamern. Žena je potem nihala med pianistom in možem. To vračanje in odhajanje je Vuka še huje uničevalo, a pomagati si ni mogel.

Zgodilo se je, da sta pripeljala domov dva moža vsega pobledelega, ker je dobil živčni zlom zaradi Štefanijinih vragolij. Hčerki je bil tedaj dejal: »Živce imam zlomljene.« Dolgo je trajalo, da je prišel k sebi. A opomogel si ni nikdar več. V najtežjih trenutkih ga je popadalo, da bi končal z življenjem. Vztrajal je samo zaradi hčerke in sina.

»Česar vrag ne more, baba zmore«, pravi star pregovor. To pomeni, kolikor niso Vuka zlomile okoliščine revolucionarnega dela, je z rušenjem čustvenega sveta pripomogla žena.

VUKOV USTVARJALNI OPUS

Kljub političnim in družinskim pritiskom je bila med obema vojnama Vukova izvirna in prevodna književniška bera plodovita. Če je z ustanovitvijo Proletarske knjižnice leta 1923 izdal svoje PRAVLJICE IZ-TOKA, so bili to začetki. Kasneje je pri Cankarjevi družbi izšla knjiga njegovih povesti ZLATO TELE IN DRUGE ZGODBE. To knjigo z 20 črticami je izdal pod psevdonimom Janez Samojov leta 1934, ko je bil že hudo bolan in je romal po zdraviliščih. Istega leta je izdal potopis PO VALOVIH DONAVE ŠIROKE. Dve leti pred njegovo smrtjo je list Delavec izdal njegovo nemara najcelovitejšo delo V ZNAMENJU HALLEYJEVE REPATICE s podnaslovom: Iz najdenih zapisov vojnega ujetnika. Pripravljali je tudi knjigo ZGODBE OBČINE TRIOGLOVE Z ODKRINKI IZ MLADOSTNIH ČASOV. Nekateri teh zgodb so bile izšle v Mladiki, družinskem mesečniku Mohorjeve družbe. Sočasno je napisal veliko člankov, reportaž z različnimi temami, tudi sentimentalno obarvanimi in ljubezenskimi zgodbami; urednikoval in si dopisoval s številnimi osebnostmi, se uveljavljal v časopisih Pod lipo, Razori, Svoboda, Vzajemnost, pa v listih slovenskih izseljencev, v ameriškem družinskem kolektaru, v beograjskih, sarajevskih in zagrebških časopisih, v Prosveti, Proletarcu, Cankarjevem glasniku, pa tudi v Majskem glasu v Chicagu.

Ta bežen pregled razodeva njegovo vsestransko nadarjenost, pa tudi to, da je življenje resnično zagrabil iz preštevanih koncev. Nesreča je bila, da tedaj zlasti tako imenovana leva fronta objavljenih del ni honorirala. V takšnem ustvarjalnem bruhanju Vuk seveda ni mogel ustrezno psihološko poglobiti svojih del, pa je zato ostal na trenutke v literarnem oziru nemara preveč parolarski, tendenčen, z izumetničenimi dialogi. Kljub vsemu je ustvarjalnosti progresivnega proletarca podredil sebe in ostal vseskozi v prvih bojnih vrstah. Ni se umaknil niti tedaj, ko so padale glave in se niso umikali samo nekateri »salonski« komunisti.

(Dalje prihodnjič)

UTAPLJANJE V ŽLICI VODE

Kaj pomagajo in komu koristijo podatki, da pride v Prekmurju ena raziskovalna vrtna na 15,8, v Pomurju pa na 19,4 kvadratnega kilometra, ko smo še vedno brez inventure, ki bi nam približala energetske slike podzemlja na območju 134.025 (Pomurje) oziroma 94.776 (Prekmurje) kvadratnih kilometrov? Z energetiko se v tem delu severovzhodne Slovenije ukvarjajo tako rekoč vsi in nihče, pri čemer sta podjetništvo in občinsko zapletništvo ter manira posameznih (ne)strokovnjakov, da bi drug drugega malone »utopili v žlici vode«, največji trn v peti. Čas kot najbolj pičel energetski vir pa nam neustavljivo polzi med prsti, in če že kaj privarčujemo, hkrati še več zapravimo. Iskanje možnosti, da bi ob klasičnih (nafta, zemeljski plin, premog, drva, vodna energija, uran) s pridom izkoriščali tudi alternativne energetske vire (bioplin, geotermalna in sončna energija, veter), večkrat naleti na podcenjujoč posmeh ali se kvečjemu konča s prosjačjem denarja za to, da bi vsaj temeljito preučili, če se morebiti le ne bi splačalo kje kaj izkoriščati.

»SMETIŠČNE« ELEKTRARNE — STARNOST ALI DOMIŠLJJA?

V tej zvezi je najprej poučen primer izkoriščanja bioplina iz biomase, ki je danes sicer še redkokdaj gospodarno, a vse bolj pridobiva na pomenu. (Pri tem kajpak ne želimo pogrevati ponesrečenega poskusa zasebnika pred nekaj leti v Apaški dolini). Zanj navijajo ne le varuhi okolja in pristaši alternativnih možnosti, ampak zelo resni in ugledni strokovnjaki mednarodnega slovesa. Če bi verjeli analizi komisije Evropske gospodarske skupnosti iz leta 1982, bi že konec 80. let izkoriščanje rastlinskih in živalskih proizvodov ali odpadkov lahko pokrivalo okoli 2,5 odstotka porabe primarne energije v državah EGS. Še novejša je študija Nemškega inštituta za go-

lje. Poleg tega pomeni smiselno možnost nadomeščanja za druge energetske nosilce. Tako je nemško zvezno notranje ministrstvo izračunalo, da je teoretično mogoče iz odpadkov enega prebivalca države pridobiti dnevno od 30 do 35 litrov bioplina, s čimer bi nadomestili 600 milijonov litrov kurilnega olja, najdemo v literaturi. (Glej: Tehnične in tehnološke informacije, Gospodarski vestnik, Ljubljana december 1985).

Čeprav so primerjave tvegane in nevhvaležne zadeve, se nam zdi ob tem smiselno opozoriti na pomurske razmere. Na farmi v Nemščaku z okrog 40 tisoč prašiči bi lahko pridobili toliko bioplina, da bi bil energetsko enakovreden 8700 tonam kurilnega olja letno. Na farmi v Cvenu pri Ljutomeru, kjer redijo 12 tisoč

vrne. Že s ceno energije. Na osnovi stalaže živine in presoje, da se je lahko 60 odstotkov rentabilno vključiti v pridobivanje bioplina, dobimo čez 125 gigavatnih ur, kar pomeni prek 17 odstotkov energije hidroelektrarn na reki Muri. Kot rečemo lahko bioplin uporabljamo za pridobivanje toplotne in električne energije ter pogon traktorjev, kar je za kmetijstvo posebnega pomena. Kljub temu je zamudništvo za energetskimi dosežki drugje v razvitih državah očitno. Po že navedeni literaturi gradi berlinsko podjetje za oskrbo z električno energijo Bewag majhno elektrarno s štirimi megavati moči, ki naj bi že konec tega leta na nekdanjem odlagališču vsako uro izkoristila 3500 kubičnih metrov smeti za proizvodnjo električnega toka. Sicer pa se ni treba sklicevati na ZRN, če imamo nekaj podobnega takoj čez mejo v Halbenreinu (Obrajni) na avstrijskem Štajerskem.

MRZLA PRHA OB TOPLI VODI

»Geotermalna energija velja za prvega izmed nekonvencionalnih energetskih virov, ki bi ga lahko izkoriščali pri nas,« je zapisano v gradivu Strategija dolgoročnega razvoja energije Jugoslavije, v Posebnem separatu dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, ki ga je izdelala komisija zveznih družbenih svetov za probleme gospodarske stabilizacije, objavili pa so ga marca 1983. Ravno takrat sta Medobčinska gospodarska zbornica Pomurja in delovna organizacija Radenska v Moravskih Toplicah sklicali posvet o raziskovalnih in eksploatacijskih vrtinah geotermalnih voda na območju severovzhodne Slovenije in je rojak, dipl. inženir rudarstva Koloman Cigut v sodelovanju s strokovnjaki iz Inine organizacije Naftaplina v Zagrebu pripravil izčrpn gradivo o tej problematiki. Hkrati je izdelal študijo o možnostih koriščenja termalne vode v Pomurju za energetske namene na temelju podatkov raziskovalnih vrtin nafte in plina. Slednja bi pravzaprav morala biti še danes pripomoček pomurkim energetikom oz. vsem tistim, ki se zaradi okoliščin z energetiko ukvarjajo. Najprej namreč daje temeljit vpogled, kje so na tem področju druge v svetu, nato pa, kako je s tem pri nas. Omenja, da je bilo v tem delu Slovenije dotlej izviranih 187 vrtin, od tega 70 raziskovalnih, 117 pa za pridobivanje zlasti v Petišovcih in Dolini, kjer so stara naftna in plinska polja. Sledijo opis raziskovalnih vrtin, okviren prikaz možnosti izkoriščanja toplih zemeljskih voda in dotedanje sodelovanje med Radensko in zagrebškim Ina-Naftaplino. Posebej zanimive se zdijo izkušnje naših vzhodnih sosedov Madžarov. Pri slednjem se inž. Cigut v zadnjem delu svoje študije opira na podatke znanega madžarskega hidrologa dr. Kalmana Korima. Na Madžarskem je kakih 600 izkoriščenih vrelcev s toplo vodo, od tega jih ima 180 višjo temperaturo od 60 stopinj Celzija. Te vroče vrelce izrabljajo v 83 primerih za kmetijske namene, v 54 primerih v balneologiji, 10 za gretje poslopij in sanitarne vode in tako naprej. Inž. Cigut dodaja: »Tabela naj bi prikazala številne možnosti uporabe termalne vode, zlasti v kmetijstvu in za ogrevanje poslopij ter sanitarne vode. Pri nas jo izrabljamo le v balneološke in turistične namene, medtem ko je energetska izkoriščanje šele v povojih.« Kdor bi se želel temeljiteje poučiti o tovrstnem energetskem viru, bi nujno moral seči dobro desetletje nazaj. Prav tako v Moravskih Toplicah je bilo 2. in 3. aprila 1975 posvetovanje Radenske, Viatorja in tedanjega soboškega Zavoda za zdravstveno varstvo o izkoriščanju termomineralnih voda v Pomurju. Med številnimi razpravljalci — referate v 11. številki septembra 1975 objavil Radenski vestnik — je bil tudi sedanji direktor Sobotinega tozda Vrtnarstvo dr. Aleksander Šifrar in govoril o koriščenju termalnih voda za ogrevanje, predvsem rastlinjakov. Razčlenil je sposobnosti posameznih vrtin v Moravskih Toplicah, Majtincih, Petišovcih in Banovcih ter opozoril na vprašanja, ki so odločilna, če naj se vlaganje splača: 1. zagotoviti vsaj 3 milijone kalorij na uro na enem

mestu in 2. najti odgovor na vprašanje odlaganja sige v ceveh, posebej če upoštevamo, da bi bilo v takem rastlinjaku od 26 do 50 tisoč metrov cevi, odvisno od njihove debeline in poprečne temperature vode. Če bi te probleme zadovoljivo rešili, bi lahko pričakovali pri takratnih cenah bruto dohodek od 6 do 7,5 milijona dinarjev. S tem bi bil zagotovljen čisti dohodek od 20 do 40 odstotkov na račun prihranjenih stroškov za gorivo (diferencialna renta). »Termalno vodo lahko uspešno rabimo za ogrevanje stanovanj. Prej ko bi to našo vodo uporabljali za te namene, bi prav tako morali rešiti vprašanje odlaganja soli, saj bi ta kaj kmalu zamašila vse radiatorje,« je razmišljal dr. Šifrar.

Kar milo se nam stori ob dejstvu, da se pri nas nič ne more zgoditi čez leto ali dve, pač pa mora miniti najmanj desetletje ali še raje več desetletij, preden pride do končne odločitve. Torej zamudništvo in razišipništvo hkrati! Bolj ali manj znano pa je, da znanje zastari v petih letih, da se vsaki dve leti pojavi nova tehnologija in da se poklici menjajo vsaki sedem let: spoznanja, ki tudi energetike in energetikov ne morejo zaobiti. Sicer pa naj ponovimo, da so najbogatejša nahajališča tople vode na območju Moravskih Toplic, Radenec, Murske Sobotice, Veržej, Lendave in dela Goričkega. Raziskovalni nalogi — soboškega Zavoda za ekonomiko in urbanizem Geotermalna energija kot možen vir toplotne energije za Mursko Sobotico in okolico in ljubljanskega Geološkega zavoda Hidrološka ocena možnosti koriščenja termalnih voda v Pomurju — nas ob številnih, že izvedenih študijah, raziskavah, posvetih in simpozijih vedno znova utrjujejo v prepričanju, da je omenjeni obnovljivi alternativni energetski vir priložnost, ki bi jo morali začeti čimprej izkoristiti.

Med najobetavnejšimi raziskovalnimi vrtinami je zadnja, šesta

v Moravskih Toplicah pri Murski Soboti, izvirana leta 1982. Na uro daje, oz. je dajala 208 kubičnih metrov vode s temperaturo 63 stopinj Celzija. S toplotno energijo iz te vrtnice bi lahko brez toplotnih črpalk ogrevali 2170 oz. 2465 stanovanj in prihranili letno 3150 ton kurilnega olja. S toplotnimi črpalkami pa bi bilo mogoče ogrevati 5100 oz. 5470 stanovanj z letnim prihrankom 5660 ton kurilnega olja. V obeh primerih je odšeta potrebna energija za pogon toplotnih črpalk in upoštevano tudi ogrevanje sanitarne vode. Seveda pa se postavlja vprašanje, če bi se splačalo. Poznavalci zagotavljajo, da bi se, čeprav se bere 160 milijonov dinarjev, kolikor bi bilo potrebno na osnovi sedaj veljavnih cen vložiti v eno samo vrtnico za izko-

Pomurje spomladi naglo segreje, še prav posebno ravnine ob Muri in Dravi... Da se sončna pripeka nadaljuje še krepko iz poletja v jesen, v tem so posebno ugodne osnove za uspešajoče vinogradništvo v našem predelu. Sončno obsevanje pride še prav posebno do veljave in nagnjenih legah po gorah na prisojnih vzhodnih ter južnih pobočjih, kjer se segrevanje še stopnjuje, posebno, kjer so tla peskovita ali lapornata... Velika poletna vročina kaže učinke tudi preostali vegetaciji, saj je na našem območju obilo hrasta pa akacije, murve, ki jo vidimo zlasti ob prekmurskih cestah, pravega kostanja itd. Vročina se tod v poletnih mesecih jako stopnjuje... Velika poletna toplota je v vročni zvezi tudi z izrazito prevlado jasnih dni v tukajšnjem predelu, kjer smo daleč od gora, ki v osrednjih de-

Zmogljivost tehnologije bioplina se (do)kaže v kmetijstvu. Energetska vsebina razpoložljivih živalskih in rastlinskih odpadkov presega skupne energetske potrebe kmetov, ki bi lahko pridobili več energije, kot je potrebujejo sami zase. V spodnjem sklopu Quickbomu imajo že od leta 1983 prvi vaški povezovalni sistem za bioplin. Sestoji iz petih decentraliziranih naprav za bioplin, na katere je navezanih sedem kmetijskih obratov, ki so z dovodnim sistemom povezani z osrednjim skladiščem za plin. To skladišče omogoča, da se s plinom oskrbujejo še drugi porabniki. V začetku je pri napravah pogosto prihajalo do motenj, vendar znaša zdaj prihranek povprečno od 80 do 85 litrov kurilnega olja dnevno. Na Kitajskem je že več kot 5 milijonov, v Indiji pa okrog 70 tisoč naprav za bioplin, s katerimi v glavnem poganjajo majhne generatorje.

riščanje tople vode, zelo veliko, preveč. Primerjava s ceno kurilnega olja in ceno uvožene nafte zbujajo vtis, da bi se moralo splačati. Vseeno pa račun le ni tako preprost, saj moramo upoštevati ne tako majhna vlaganja v »pripravo terena«, torej v tehnično-tehnološko opremljenost gretje stanovanjskih in poslovnih prostorov, ogrevanje sanitarne vode v gospodarstvu, transport in razpečevanje v povezavi z obstoječimi načini proizvodnje in porabe toplotne energije.

Treba je samo zavrtati, pravijo energetiki in dodajajo, da je izdatnost zalag geotermalne energije na območju Murske Sobotice in bližnje okolice tolikšna, da bi se splačalo tveganje. Dovolj je zamujanja in zavlačevanja z odzivanjem na energetske izzive iz zemeljskih globin.

ŠE NEKAJ ALTERNATIV

»Kakor je značilno za panonsko območje, se naše Spodnje Podravje in

lih Slovenije tako zelo pospešujejo oblačenje... Ker vlada tu velika pripeka z obilico vžarevanja in ker pada dež v poletnih mesecih po veliki večini v obliki kratkih, a hudih nalivov, je izhlapevanje zelo krepko in nevarnost za sušo jako velika... V takih razmerah (sušnih — op. pis.) so morali v gorah na mnogih krajih poseči po uporabi vetra v pogonske namene; mlini na veter so tu nastali poglavito iz pomanjkanja potoške vode. Povzetek je iz knjige Antona Melika Štajerska s Prekmurjem in Meziško dolino, ki jo je izdala Slovenska matica v Ljubljani leta 1957. Dva alternativni se nam ponujata sami od sebe: sonce in veter, čeprav so tisti, ki imajo moč in vpliv, za njuno izkoriščanje bolj malo ogreti. Svet okrog nas v tej zvezi napreduje, mi pa se dogovarjamo in negotujemo. Ali pa »utapljammo drug drugega v žlici vode«!

Branko ŽUNEC

V pogovoru z Jožetom Janom, direktorjem Centra za tehnološke inovacije, bolj znanem kot Novum v Ljubljani, smo zvedeli, da bi dosledno izvedena kompenzacija jalove moči v energetiki prinašala Sloveniji 8 odstotkov ali več energije. Ta moč predstavlja eno dimenzije, ki jo ima termoelektrarna Trbovlje II, plačana pa je v dveh letih. »Tehnološko paro prek protitlačnih turbin in hkrati z elektroenergijsko proizvodnjo samo v nekaterih velikih papirnih obratih in tekstilnih tovarnah. Stotine tovarn pridobivajo paro v majhnih napravah in po naših ugotovitvah je najmanj 15 lokacij v Sloveniji, kjer je možno združiti pridobivanje pare v večjem kotlu z višjim pritiskom, postaviti protitlačno turbino in uporabljati tehnološko paro v proizvodnji. Na vsaki 10 ton pare s tem pridobivamo od 1200 do 1500 kilovatnih ur z istim gorivom, ki ga hkrati pridobivamo na mestu porabe,« je pojasnjeval Jan. Po njegovem je poglaviti vir energije — VARČEVANJE.

spodarske raziskave (DIW) in Fraunhofer-Instituta za sistemsko tehniko in raziskovanje inovacij. Po njej je biomasa tisti regenerativni (obnovljiv) energetski vir, ki bi utegnil dati v letu 2000 omembe vreden prispevek k energetski preskrbi ZRN. Inštituta napovedujeta največjo zmogljivost izrabe na 6,2 milijona ton premogovnih enot. »Naečelo izkoriščanja tehnologije bioplina je prav tako preprosto kot učinkovito. Organski materiali kot mulji, hlevski gnoj, gnojnica ali rastlinski odpadki se skladiščijo pod kisikom. Ob pomoči drobnih bakterij nastaja pri gnitju plin, ki ga sestavlja od 50 do 70 odstotkov metan, od 30 do 50 odstotkov pa ogljikov dioksid. Ta bioplin se lahko uporablja za ogrevanje ali pogon motorjev ali za pridelovanje električnega toka. Še dve metodi sta za pridobivanje energije iz biomase. Lahko izkoriščamo kmetijske presežke ali posebej zasadiamo energetske bogate rastline za pridobivanje bioalkohola. Možna pa je tudi večja izraba naravne vegetacije, tako da se na primer ogreva z lesom z energetskih plantaž oz. da se z njimi kurl v elektrarnah. Vendar so prednosti tehnologije bioplina zelo očitne: ovrednoti odpadke, ki so sicer komaj uporabni, in s tem razbremeniti oko-

prašičev, bi lahko letno pridobili 2600 ton energetske vrednosti kurilnega olja. Na farmi v Podgradu pri Gornji Radgoni, kjer je stalež prašičev 25 tisoč glav, pa bi lahko proizvedli še 5500 ton. Tako bi torej lahko v Pomurju samo na družbenih farmah letno pridobili bioplina v energetski vrednosti 16.800 ton kurilnega olja.

Na osnovi temeljitih raziskav so se v pokrajini ob Muri dokopali do izračuna, da bi mogli pridobiti iz gnojevke najmanj 125 gigavatnih ur električne energije letno. Izdelana je študija — njen nosilec je inž. Stanko Juršič s soboškega Zavoda za ekonomiko in urbanizem — ki vsebuje vse prvine, potrebne za naložbene odločitve za pridobivanje bioplina, predvsem iz gnojevke, ki je znaten ekološki problem. (V programu občinske raziskovalne skupnosti najdemo med letošnjimi raziskovalnimi nalogami — kdo bi vedel katerikrat že! — izdelavo predinvesticijske dokumentacije za gradnjo testne postaje za pridobivanje bioplina na Živinorejskem veterinarskem zavodu v Murski Soboti.) Iz nje izhaja, da se vlaganje v proizvodnjo bioplina za 50 glav goveje živine s sodobno tehnologijo povrne v šestih letih, čim večja pa je naprava, tem prej se vlaganje po-

KDO ALI KAJ JE PO-KO-RA?

Zahodnoevropski razviti svet se resno zaveda zaostajanja v tehnološkem razvoju za Japonsko in ZDA, kar je bilo spodbuda za ustanovitev evropskega usklajevanja razvoja, ali na kratko EURECA. Kratica izhaja iz stare grščine in pomeni našel sem. V Pomurju že več let pišemo v planske dokumente pokrajine, da bomo organizirali Pomurski razvojni center ali na kratko PO-KO-RA. Sprašujemo se, ali EURECO ni POKORA za razviti zahodnoevropski svet, Pomurci pa bomo še naprej hodili neorganizirano, brez skupno pripravljenih razvojnih konceptov spravevat predvsem v Ljubljano, kaj in kako naj razvijamo gospodarstvo.

Gotovo večino moti beseda center, saj se pri večini konča center s »prestolnico« občine. So pa težave v tem, da Pomurje sestavljajo štiri občine, tako da tudi tromeje ni mogoče uporabiti kot mesto sedeža Pomurskega razvojnega centra. Sodimo pa lahko, da s sedežem Pomurske organizacije razvoja (POKORA) ne bo posebnih težav. Tako razmišljanja, ki jih lahko imenujemo z različnimi izrazi, so rezultat hotenja, da Pomurci začnemo ceniti lastno pamet in organiziramo razmišljanje, kako se bomo gospodarsko razvijali na naravnih danostih pokrajine in kako bomo napake preteklega razvoja preusmerili k skupnim ciljem interdisciplinarnega tehnološkega razvoja. Ob tem pa bomo iskali pomoč pri drugih za tisto, česar sami nismo sposobni narediti in smo spoznali, da je za nas življenjskega pomena. Ob vsem tem ni pomembna kratka asociacije — ali bo to POKORA, POTERA, PORA ali kaj podobnega — pomembno je le to, da bomo šli naprej s kakovostnim razvojem in organizirano lastno pametjo. Stanko Juršič

Radenska

OBČANOM
IN DELOVNIM
LUDEM
RADGONSKE
OBČINE

CESTITAMO OB
PRAZNIKU!

ČESTITAMO OBČANOM OB PRAZNIKU OBČINE

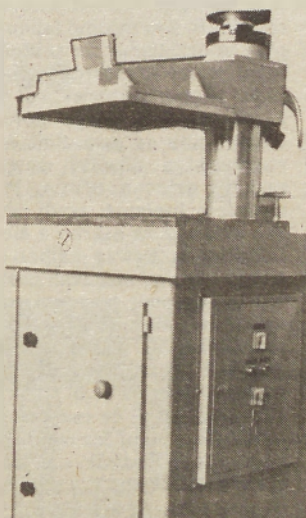
*SO Gornja Radgona
OK SZDL Gornja Radgona
OK ZKS Gornja Radgona
OSS Gornja Radgona
OK ZSMS Gornja Radgona
OO ZZB NOV Gornja Radgona*

ELKOM LINA

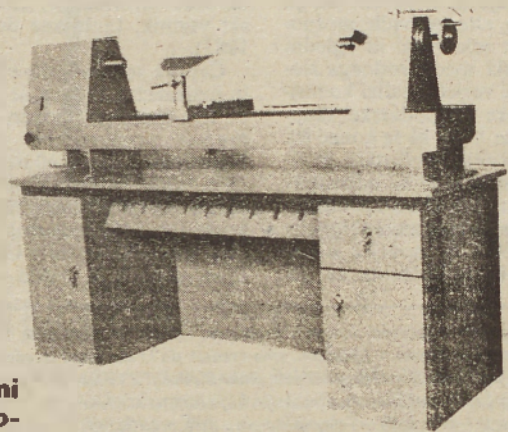
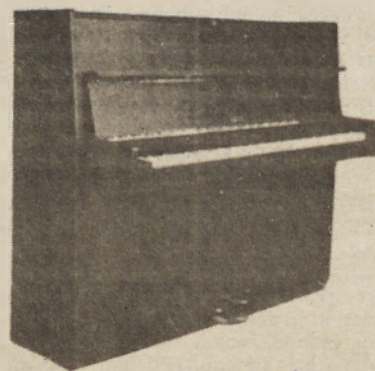
SOZO — združena elektrokovinska lesna industrija
podjetja Maribor, n. sub. o. Apače, n. sol. o.

pošta: 69253 Apače
telefon: (069) 79-007, 79-017, 79-020, 79-021
telegram: LINA Apače

**UNIVERZALNA STISKALNI-
CA US 120.** Primerna za sti-
skanje praškastih materia-
lov in za sekanje usnja, pa-
pirja... Stroj izvira iz dru-
žine programa hobby, v ka-
terem je tudi ŽAGICA LINA-
TRAK in STRUŽNICA s ko-
pirno napravo.

**PIANINO kro-
nenberg izde-
lujemo v sklo-
pu poslovno-
tehničnega
sodelovanja s
firmo SOLTON
iz ZRN.**

**STRUŽNICA, razvita v Lini
Apače — delo domačih stro-
kovnjakov.**

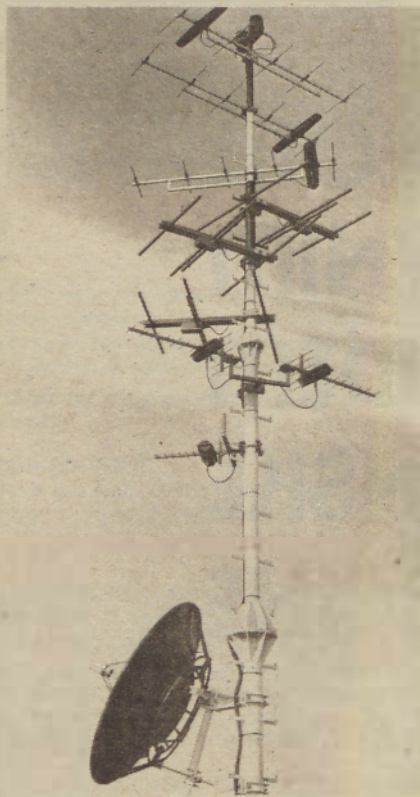
Poleg predstavljenega programa LINA iz Apač izdelujemo še notra-
njo opremo za hotele, dijaške domove, šole, vrtce ter vso notranjo
opremo po naročilu.

Tozd Kovinska proizvodnja pa izdeluje stroje iz programa hobby in
mehansko obdeluje kovine.

**Ob prazniku gornjeradgonske občine
najiskreneje čestitamo!.**

gorenje elrad

Tovarna elektronike, elektromehanike, anten in kablov
n. sol. o. Gornja Radgona
Partizanska 3 — Mele
69250 Gornja Radgona

SISTEM KABEL- SKE TELEVIZIJE — CATV

Uporaba kabelskega
namesto brezžične-
ga prenosa nam
omogoča prenos ve-
likega števila tv pro-
gramov. Pri brezžič-
nem prenosu smo
omejeni pri prenosu
sosednjih kanalov
zaradi medsebojnih
vplivov, medtem ko
pri CATV teh omeji-
tev ni. Z razširitvijo
komunikacijskih
funkcij v takem
omrežju lahko uve-
demo dvosmerno
komuniciranje, vklju-
čimo interni pro-
gram, interni tele-
tekst, satelitski spre-
jem itd. Na fotografiji
— sprejemni anten-
ski sistem CATV Ma-
ribor.

LASTNA TRGOVINA

Trgovina je v starem delu Elrada v Gornji Radgoni. Poleg
prodaje lastnih izdelkov načrtujejo tudi popravila oziroma
zamenjavo izdelkov in polizdelkov.

Še letos pa bo Gorenje Elrad odprl novo trgovino tudi v Lju-
bljani.

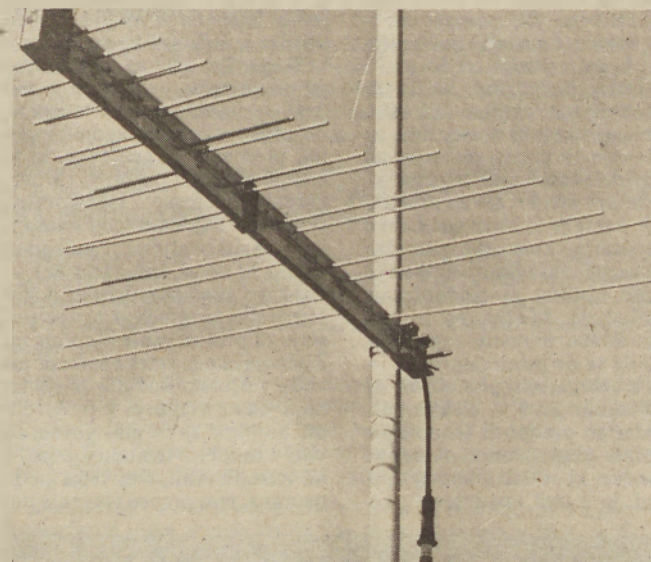
V KORAK Z RAZVOJEM ELEKTRONSKE TEHNIKE

Programi, katere je tačas mogoče spremljati ob po-
moči opreme Gorenja Elrad s satelitov:

programi	država	programska vsebina	jezik
ECS I — F I zahodni snop			
RAI	I	1. ter. program RAI	ital.
EURO TV	NL	film, zabavni program	razni
TV 5	F	pr. iz TF 1, SSR, FR3, A2, RTBF	franc.
NEW WORLD CHANNEL		religiozni pr.	
WORLD NET		poročila, novice	
SKY CHANNEL	GB	film, zabavni program	angl.
TELECLUB	CH	film, zabavni program	nem.
FILM NET	B, S		
WORLD PUBLIC NEWS		film, poročila, novice,	
SAT 1	D	zabavni program	nem.
MUSIC BOX	GB	pop-disco	angl.
ECS I — F I vzhodni snop			
3 — SAT	A, D, CH	mešani pr. ZDF, ORF, SRG	nem.
RTL — PLUS	L	film, zabavni program	nem.
INTELSAT VA-F II zahodni snop			
PREMIERE	GB	film, zabavni program	angl.
CHILDRENS CHANNEL		otroški, mladinski pr.	angl.
SCREEN SPORT	GB	šport	angl.
MIRRON VISION	GB	zabavni program	angl.
INTELSAT VA — F II vzhodni snop			
CABLE NEWS NETWORK	USA	poročila, novice	angl.
INTELSAT VA — F 12			
WDF	D	zapadnonem. region. pr.	nem.
MUSIC BOX	D	glasbeni program	nem.
BR 3	D	3. pr. TV Bavarske	nem.
ARD 1 PLUS	D		nem.
IMPULS-TV	D		nem.

V PRIPRAVI:

- elementi za glavno postajo SATV,
- izdelava logaritemskih pasovnih anten,
- izdelava priključnih vrvic za gospodinjstve aparate,
- štedilniški seti — kabelska povezava v štedilnikih s po-
sebno termo odporno izolacijo,
- nova družina odcepnikov za belgijski SIEMENS,
- izdelava dveh napajalnikov za 12 in 24 V za potrebe indi-
vidualnih antenskih instalacij.

NOVO — NOVO — NOVO!

Logaritmično periodična antena TLP 0205 H coax — CATV
Namenjena je zunanemu sprejemu RA signalov na II. področju, to
je na vseh RA kanalih pri frekvencah od 87 do 108 MHz. Konstruk-
cijsko je prirejena za montažo na sprejemni stolp CATV. TLP
0106 H coax — antena CATV za F I, kanale 2, 3, 4.

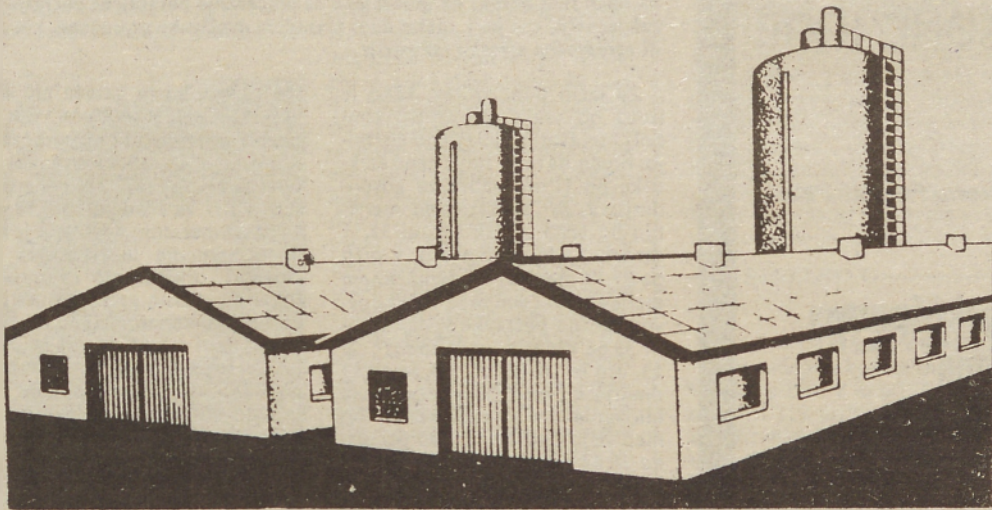
Izdelava kanalni- kov

Četrtna celotne pro-
izvodnje ali 500.000
kosov letno izvozijo
v ZSSR. Elrad si obe-
ta poslovno-tehnično
sodelovanje s Sov-
jetsko zvezo. To naj
bi se zgodilo že na-
slednje leto pri izde-
lavi kanalnikov.

Ob občinskem prazniku iskreno čestitamo!

za končno obdelavo pri gradnji hlevov, silosov in drugih objektov

NIVEDUR

je proti vodi odporno cementno lepilo za lepljenje keramičnih ploščic, klinkerja, steklenega mozaike, salonita, plinobetona (siporex), itd.

NIVEDUR VIRGO EXTRA

belo cementno lepilo za lepljenje in zapiranje reg (fugiranje) keramičnih ploščic in mozaika iz porcelana, stekla ali keramike.

NIVELAN ZR

za zaribavne fasadnih sten zidov v vlažnih prostorih ali notranjih površin. Dobro se prime na omet, beton, opeko in druge gradbene materiale, na strop ali na steno.

VIADUR UNIVERZAL

je proti vodi odporna lepilna, reparaturna in izravnalna cementna masa za glajenje, polnjenje, niveliranje, lepljenje, zalivanje reg in oslojevanje.

VILAPLAN

izravnalna masa za pripravo gladkih sten in stropov pred polaganjem tapet, nanašanjem plastičnih premazov, stenskih plošč ali folij in pleskanjem.

EPOKTIT — DES

trajni zaščitni premaz notranjih sten silosov in bazenov za kisanje zelja, repe in sl.

NIVELAN N

tankoslojni omet za notranje prostore na umetne smole, za strojno ali ročno ometavanje.

NIVELAN NR

masa za zaribavanje in izravnavo sten in stropov notranjih prostorov

NIVELAN Z

zunani tankoslojni omet na osnovi umetne smole za strojno ali ročno ometavanje fasad

VEZUR

montažni hitrovezni cement za vstavljanje konzol, slider, plastičnih vložkov, železnih lestev, stopniških ograj itd.

HIDROZAN

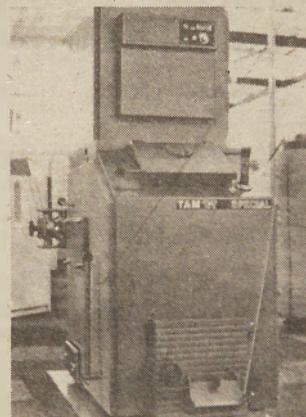
masa za vodotesnost, za hidroizolacijo različnih betonskih ali zidnih površin, kletnih prostorov, vlažnih zidov, rezervoarjev za pitno vodo itd.

TOVARNA VOZIL
IN TOPLOTNE TEHNIKE
BORIS KIDRIČ n. sol. o.
MARIBOR 1863

62101 MARIBOR, Leningrajska 27
telefon 062/302 321, 302 011

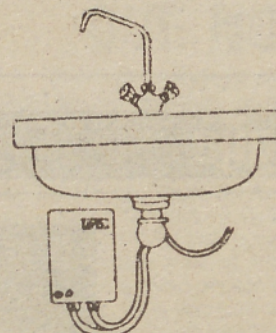
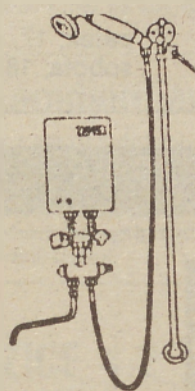
VEČ TOPLOTE V VAŠ DOM

TRAJNO ŽARNI KOTEL za centralno ogrevanje TVT SPECIAL je že uveljavljen izdelek tovarne toplotne tehnike iz Maribora, razvit na podlagi dolgoletnih izkušenj pri konstruiranju in izdelavi kotlov.

SOLARNI BOJLER SAT
Solarni boiler SAT TVT je namenjen ogrevanju sanitarne vode. Vsi tipi SAT imajo vgrajen električni grelnik. Veliki prednosti tega izdelka sta vakuumsko emajliranje in dobra izolacija, ki zagotavlja minimalne toplotne izgube.

PRETOČNI BOJLER PGV 3,5/7

- svežo hladno vodo sproti segreva do željene temperature in v željenih količinah,
- deluje brez izgub, ker se električna energija porablja samo za segrevanje vode željene količine,
- v vsakem trenutku daje svežo segreto vodo, ki se lahko uporablja za kuhanje,
- je nizkotlačni boiler in deluje neodvisno od vodnega tlaka,
- pretočni boiler se lahko namesti na steno nad umivalnikom, pod umivalnikom ali v kopalnici kot priključek na prho in umivalnik.

KLIČITE
(062) 302 321
(062) 302 011

MERX

TEKO CELJE

PRODAJALNA
YU BOUTIQUE
V HOTELU RADIN RADENCI

PRODAJA KAKOVOSTNE IN
MODNE IZDELKE:

- modna oblačila
- usnjeno galanterijo
- izdelke iz kristalnega stekla
- okrasne predmete — unikate
- zlat in srebrn nakit

PRODAJALNA JE ODPRTA:

Vsak dan od 9. do 12. ure
od 16. do 21. ure

Prodajalna je odprta tudi ob sobotah. Ob nedeljah in praznikih pa od 14. do 19. ure.

ČESTITAMO OB PRAZNIKU
RADGONSKE OBČINE!

Zahtevajte prospekte
proizvajalca:

CINKARNA

CELJE

17.—19. OKTOBER

Zima

REKREACIJSKI CENTER SCHWARZL

(ob avtocesti na desni strani pred Gradcem!)

ŠPORT
MODA NAGRADNE IGRE
TURIZEM SHOW

GOSTJE:

Rok Petrovič, Mateja Svet, Andreas Felder, Peter Müller, Hans Enn. . .

**KASTNER
& ÖHLER**

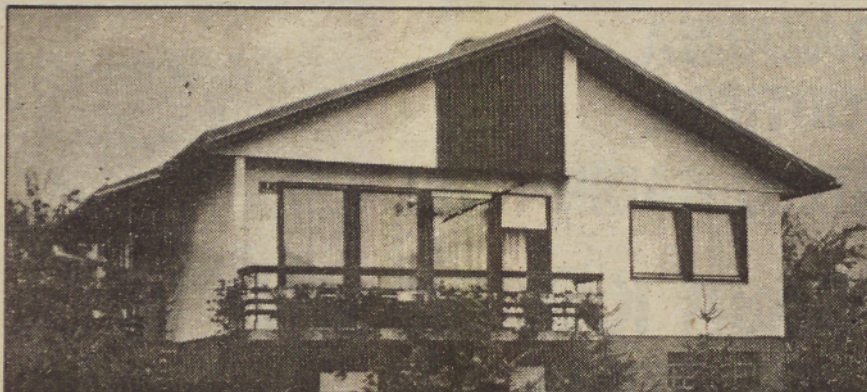
Zimskošportna
modna
revija

petek, 17. oktober, ob 19.00
sobota, 18. oktober, ob 15.00 in 19.00

Varčujemo z energijo

GRADITI Z MARLESOM JE LAŽJE, HITREJE, CENEJE ...

KRATEK ČAS GRADNJE

in s tem hiter rok vsehitev, kar je gotovo vroča želja vsakega graditelja. Ugotovljeno pomembno dejstvo je namreč, da višja stopnja prelambrikacije bistveno skrajšuje čas gradnje. Glede na finančne možnosti se večina graditeljev odloči za nakup konstrukcijskih delov hiše. Samo montažne hiše traja 4 do 12 dni. Če ste gradbeni strokovnjak, boste naprej gradili sami s svojimi obrtniki. Drugače pa si v skladu z zakonom poiščete gradbenega strokovnjaka, ki vam bo v pomoč predvsem pri nadziranju.

ZNANA CENA

V ponudbi boste zvedeli ceno za vseljno hišo, torej ceno za celotne stroške gradnje. To vam bo dobrodošla orientacija tudi tedaj, če se (kot večina kupcev) odločite le za nakup montažnih elementov in strokovno montažo.

MONTAŽNA HIŠA JE V PRIMERJAVI S KLASIČNO CENEJŠA

Serijska proizvodnja vsekakor prinaša prihranke, saj je že krajši čas gradnje prihranek denarja. Dodatni prihranek je v fiksnem času gradnje in fiksnih končnih cen. Kvadratni meter stanovanjske površine je danes drag. Pri zazidavi 100 kv. m pridobimo z montažno gradnjo kar 6,5 kv. m stanovanjske površine na račun tanjših zidov kot pri klasični gradnji.

ODLIČNE IZOLACIJSKE LASTNOSTI PROTI MRazu, VROČINI, VLAGI IN HRUPU
Še vedno živimo z zmotno predstavo, da zagotavljajo dobro toplotno in zvočno izolacijo le debeli zidovi. Letalo na višini 10.000 m in ob vetru s hitrostjo okrog 1000

km na uro je golovo izpostavljeno mrazu in hrupu motorjev — pa vendar je vsemu kos čisto lahka, tanka konstrukcija sten letala. Ta primerjava pojasnjuje dobro izolacijo montažne hiše ob sorazmerno lahki in tanki konstrukciji — a sodobnih materialih. Ob izbiri varčnega, ekonomičnega sistema ogrevanja prihranijo Marlesove hiše v primerjavi s klasičnimi kar 40 % kurjave.

LIČNA ZUNANJOST IN VELIKA STANOVANJSKA UPORABNOST

Ob snovanju projektov posvečajo Marlesovi arhitekti vso pozornost zlasti stanovanjski uporabnosti, legi prostorov glede na strani neba in seveda lični zunanosti hiše. Z njimi sodelujejo staliki, projektanti instalacij, strokovnjaki za montažo in konstrukcijo.

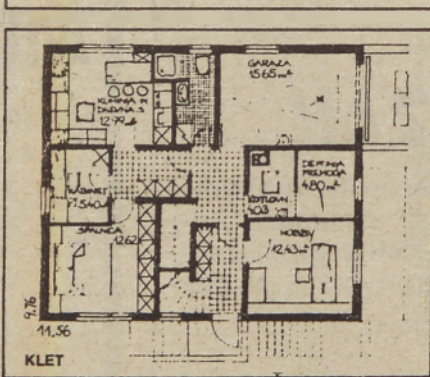
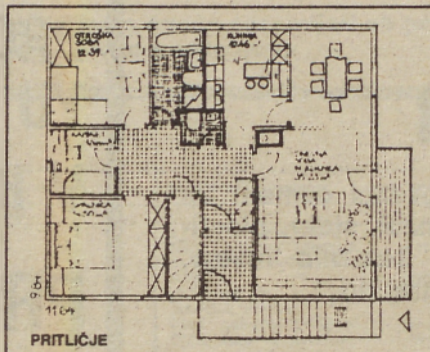
DOLGA ŽIVLJENJSKA DOBA MONTAŽNE HIŠE

Trajnost montažne hiše je brez dvoma od 80 do 100 let. Prevladujoči konstrukcijski material je les, to je topel in trajen gradbeni material. Saj so lesene stavbe v preteklosti preživele stoletja.

Ves les je impregniran s potapljanjem v sredstvo, ki ga uspešno in trajno ščiti proti gnilobi, insektom in glivicam. Vsa železna vezna sredstva so antikorozijsko zaščitena.

POTRESNA VARNOST

Pri uporabi vrednosti montažne hiše je pomembna tudi potresna varnost njene konstrukcije, ki preizkušeno dosega 9. stopnjo po Mercallijevi lestvici.

POŽARNA VARNOST

Je lesirana ter zagotovljena z uporabo specifičnih materialov in ustreznih premazov lesenih sestavnih delov.

ENOSTAVNO VZDRŽEVANJE

Vzdrževanje celotnega objekta je enostavno in se v ničemer ne razlikuje od običajnih tovrstnih opravil.

Varčevanje z električno energijo

Morda se bo komu zdelo pozivanje k varčevanju z električno energijo, ki se je letos že štirikrat podražila, peta podražitve pa je že na poti — s 1. novembrom namreč — v zdajšnjih časih jalova zadeva. Slovensko elektrogospodarstvo je podražilo električno energijo že 22. februarja letos za 15,6 odstotka, aprila, ko je podaljšalo cene iz zimske sezone v leto, 15. julija za 23,6 odstotka in ob vstopu v zimsko tarifo s 1. oktobrom za 50 odstotkov. Višina predlagane podražitve od 1. novembra dalje pa naj bi znašala 39,5 odstotka. Tako bomo v primerjavi z začetkom leta plačevali kar za 100 odstotkov dražjo električno energijo. To dokazuje, da bodo tudi obroki na položnicah za plačevanje porabljene energije za enkrat višji, kar bo v znatni meri prizadelo družinske proračune, kot tudi proizvodne stroške industrije.

Za lažjo ponazoritev, kako je treba ob vsaki priložnosti čim bolj varčevati z električno energijo, bomo navedli nove cene elektrike po 1. novembru za gospodinjstva. Pri enotarifnem merjenju bo cena v višji sezoni 31,71 dinarja za kilovatno uro, v nižji pa 21,14 dinarja. Pri dvotarifnem merjenju bo cena med večjo dnevno tarifno postavko v višji sezoni 39,66 dinarja, to je med 7. in 13. uro in 16. in 22. uro, in 19,83 dinarja v preostalem času. Cena kilovatne ure v nižji sezoni bo med višjo dnevno tarifno postavko 26,44 dinarja od 8. do 14. ure in od 17. do 23. ure, v preostalem času pa bo kilovatna ura stala 13,22 dinarja. K temu je treba prišteti še t. i. obračunsko moč, za vsak mesec posebej. V višji sezoni bo nova cena zanjo 309,10 dinarja, v nižji sezoni pa 206,05 dinarja. Moč je treba pomnožiti s t. i. nazivno jakostjo glavne varovalke. Primer: pri 16-amperski varovalki bo treba po novem odšteti za enofazni priključek v višji sezoni 927,30 dinarja in v nižji 618,15 dinarja.

šče 10 stopinj in garaža nič stopinj. Če je temperatura višja le za eno stopinjo nad priporočano, se po ugotovitvah strokovnjakov poveča poraba toplotnih energetskih virov za 6 odstotkov. Previsoka temperatura zraka pa je tudi neprimerna in nezdruživa za človeški organizem. Pozimi je treba električna grela postavljati ob hladno zunanjo steno ali pod okno, kajti takrat dosežemo najboljše širjenje toplote. Ni odveč povedati, da za eno kopanje porabimo štirikrat več elektrike in vode kot za tuširanje.

In kako je s štedilniki? Priporočilo je, da se grelna plošča vkloplja šele, ko postavimo posodo na ploščo. Ko izkličemo ploščo, le-ta še oddaja toploto.

Nakopičeno toplotno energijo lahko izkoristimo še za kuhanje, ko že izklopimo ploščo na štedilniku. Izključimo pa jo 3 do 5 minut pred koncem kuhanja. S tem zmanjšamo porabo elektrike za kuhanje za 10 do 15 odstotkov.

Zelo pomembno je tudi pravilno ravnanje z razsvetljavo. Luči naj za o svetlobo samo v tistih prostorih, ki jih uporabljamo. Tudi z izbirom svetle barve za strop, tla in stene lahko v večji meri izkoristimo svetlobne vire in svetlobo. Podobno je z javno razsvetljavo, zato, denimo v Murski Soboti, sveti le vsaka druga svetilka, razen na vpadnicah.

Ob vseh teh podatkih, ki smo jih navedli, se pozivanje k varčevanju z električno energijo vendarle ne zdi tako jalovo, kot smo pomislili sprva. Zato je pomembno, da vsak plačnik natanko ve, koliko plačuje za tekoče stroške elektrogospodarstva in koliko za razne napake v preteklosti, kot so nižja produktivnost, znatno višji stroški za pridobivanje elektrike, s čimer je povezana neprimerno dražja gradnja elektrarn, in podobno. Vsi pa se moramo zavedati, da električne energije ne moremo trošiti tja v en dan.

Ogrevalni tehniki in zdravniki priporočajo v stanovanjih naslednje temperature: dnevna soba 18 do 20 stopinj, otroška soba 20 stopinj, kuhinja 18 stopinj, spalnica 16 do 18 stopinj, kopalnica 22 do 24 stopinj, predsoba oziroma veža 15 stopinj, strani-

Zdajšnje energetske razmere terjajo od vseh nas, da po svojih najboljših močeh varčujemo z električno energijo. V prid vseh!

Milan JERŠE

Grel jih bo plin

Po nekajletnih pripravah so v začetku letošnjega leta stekla tudi dela pri gradnji osnovnega plinskega omrežja v soboški in radgonski občini. Med pobudniki v radgonski občini je bila delovna organizacija Radenska, ki je tudi največji porabnik energije v občini, saj je porabi kar polovico. Osnovni vir toplotne energije je bil doslej za Radensko mazut, ki so ga letno porabili okrog 4.500 ton. Zaradi neredne dobave le-tega so se često srečevali s težavami, zaloge pa so tudi bremenile obratna sredstva delovne organizacije.

Ker bo predvidoma do novembra končana gradnja osnovnega plinskega omrežja, so se v Radenski odločili, da zgradijo tudi sekundarno omrežje in uredijo kotlovnico v Radenskih in Boračevih, da bi tako čim prej prešli na novi vir energije. V Radenski pravijo, da bo poraba na dosežani ravni, mazut pa bo še naprej ostal alternativni vir energije. V prvi etapi bodo plin napeljali do obeh kotlovnice, razmišljajo pa že tudi o tem, da bi uredili manjše kurilne enote pri posameznih porabnikih, s čimer bi se izognili izgubam toplote energije pri distribuciji le-te.

Predračunska vrednost gradnje sekundarnega plinskega omrežja v Radenski je 108 milijonov dinarjev. Ker iz tekočih sredstev tega zneska ne bodo mogli zagotoviti, so zaprosili tudi za posojilo v Pomurski banki. Poleg zagotovitve cenejšega in stalnejšega vira energije bodo s tem v Radenski bistveno prispevali k varovanju naravnega okolja.

L. Kovač

GLOSA O MESU IN DENARJU

Smrdi — brez dovoljenja

Ste morda že slišali, da ima med osmimi največjimi slovenskimi svinjskimi farmami le tista na Cvenu pri Ljutomeru uporabno dovoljenje? Ne farma v Podgradu pri Gornji Radgoni ne farma v Nemščaku in na Jezerju pri Murski Soboti ga nimata. Pa vseno že več let obratujeta. Svinje imajo očitno prednost. Za meso drži kot za denar: nikomur ne smrdi. Smrdi pa nam brez dovoljenja. Povem vam — to ni prav!

-brž-

**KUPON
VESTNIK**

2. Prosim, pošljite mi:

☐ prospekt — brezplačno

☐ katalog Montažna gradnja

zaščitena vrednost 200 din. • plačljivo po povzetju • v tajno kataloga ne pošiljamo

Naslov:

marles
Limbuška c. 2
62000 MARIBOR

ŠPORTNI OBRAZI

HARI STERŽAJ
REPUBLIŠKI PRVAK

S kegljanjem se je začel resneje ukvarjati pred osmimi leti, bolj iz radovednosti o svojih sposobnostih, navdušen pa ga je oče Miro, legenda kegljaškega športa pri nas. Čeprav začetni rezultati niso bili takšni, da bi lahko kar tako zamenjal odbojko za

kegljanje, saj je bila šport številka ena, se je vendar sam odločil za kegljanje, se nekaj časa preskušal in nasprotno dokazal vrhunsko kakovost. Beseda je o Hariju Steržaju iz Ljutomer, članu KK Radenska, zaposlenem v Mesni industriji v Murski Soboti.

Hari Steržaj se je začel uveljavljati že leta 1981, ko je postal republiški mladinski prvak. Ta naslov je ubranil tudi naslednje leto, hkrati pa skupaj z Dušanom Grofom postal še državni mladinski prvak v dvojicah. Leta 1983 je kot član državne mladinske reprezentance sodeloval na svetovnem prvenstvu, kjer je ekipa Jugoslavije zasedla drugo mesto, v tekmovalni dvojici pa je skupaj s Hočevarjem zasedel peto mesto. V članski konkurenci je skupaj z očetom osvojil naslov republiškega prvaka v dvojicah, enkrat pa sta bila druga. Nastopal je tudi v ekipi Radenske Čarde, ki je osvojila naslov republiškega ekipnega prvaka. Letos pa je postal republiški članski prvak med posamezniki, kar je njegov največji uspeh. Kot nam je povedal, je v ta dosežek vložil veliko truda, na vseh štirih kegljiščih je metal zanesljivo, nasmehnila pa se mu je tudi sreča, da je zmagal s kegljem razlike. Žal pa Hari Steržaj skupaj z Urbancem, Bizjakom — to so trije najbolje uvrščeni iz republiškega prvenstva — in drugimi ni mogel sodelovati na državnem prvenstvu v Skopju, ker so v Zagrebu zaman čakali na letalo JAT, tako da so iz Slovenije na državno prvenstvo pripotovali le tisti tekmovalci, ki so potovali z letalom Inexa. To je gotovo velika škoda tudi za Harija Steržaja, ki je prav sedaj v odlični formi. Tako tudi ni mogel uresničiti vseh svojih želja v letošnji sezoni. Sicer pa je zelo zadovoljen z osvojitvijo republiškega članskega naslova. Njegovi nadaljnji cilji in želje pa so priti v državno člansko reprezentanco in nastopati na svetovnem prvenstvu. Upajmo, da se mu bodo tudi te želje uresničile.

Feri Maučec

HOKEJ NA TRAVI

ABC Pomurka premagala Zagreb

V drugem kolu tekmovalja medrepubliške lige v hokeju na travi je ABC Pomurka v Zagrebu premagala istoimensko moštvo s 5:2. Gol sta dosegla: Časar 4 in Čerpnjak. Igralci ABC Pomurke so brez težav premagali domačo ekipo.

V pokalnem tekmovalju pa je ekipa Marathona iz Zagreba premagala pokalnega prvaka Slovenije, Lipovce, z 2:1. Kljub dobri igri so Lipovčani morali priznati zmago Zagrebčanom. Gol za Lipovce je dal Forjan.

L. Z.

— NOGOMET —

PRVA IZGUBLJENA TOČKA MURE

V tekmovalju slovenske nogometne lige je soboška Mura, ki je letos odlično štartala, gostila moštvo mariborskega Železničarja. Srečanje se je presenetljivo končalo z delitvijo točk 1:1. Gol za Muro je dosegel Ildić. Sobočani so nastopili oslabiljeni brez Jančarja, Škaperja in D. Jaušovca, kar se je poznalo pri igri. V naslednjem kolu igra Mura v Ljubljani z istoimenskim moštvom.

V tekmovalju območne slovenske nogometne lige — vzhod pa je lendavska Nafta gostovala v Slovenskih Konjicah in nepričakovano visoko izgubila z 1:5. Častni zadetek za Nafto je dal Nagy.

— STRELSTVO —

NORŠINCI TRETJI

V zadnjem kolu tekmovalja v republiški ligi z malokalibrsko puško, ki je bilo v Škofji Loki, so se odlično odrezali strelci Noršinec, saj so s 719 krogi zasedli tretje mesto. Posamezno: Štefan Balaško 242, Branko Bukovec 239 in Karel Turner 238 krogov. V skupni uvrstitvi pa je ekipa Noršinec med 15 ekipami zasedla osmo mesto s 5.547 krogi in 44 točkami. Med posamezniki je Karel Turner s 1689 krogi na sedmem, Branko Bukovec pa s 1620 krogi na enajstem mestu.

— KONJSKI ŠPORT —

Rebeka zmagala v Karadjordjevu

V Karadjordjevu je bila tradicionalna kasaška dirka JLA, ki se je udeležil tudi Branko Puhar iz Veržaja z Rebeko ter dosegel lep uspeh. V osrednji dirki je namreč zmagala Rebeka na 2.100 m dolgi progi z dodatkom 40 metrov in s časom 1:23,2, kar je dober kilometerski čas. Rebeka je na tem tekmovalju zmagala tudi lani, vendar je bila zaradi nečistega teka diskvalificirana.

ŠAH

LENDAVA : BREŽICE 4:2

V prvem kolu tekmovalja v drugi republiški šahovski ligi — vzhod je Lendava premagala Brežice s 4:2. V drugem kolu pa sta Lendava in Velenje igrali 3:3. Zmaga za Lendavo sta dosegla: Božič in Vičič, remizirala pa Žilavec in Strbad.

— KOŠARKA —

Kadeti prvi,
mladinci drugi

V zadnjem kolu tekmovalja slovenske mladinske košarkarske lige — vzhod je Pomurje premagalo ekipo Cometa z visokim izidom 140:75. Strelci: Gomboc 37, Andrejek 36, Tinec 19, Banič 22, Tušar 13, Stornik 8, Hanžekovič 3 in Gregor 2. Mladinci Pomurja so zasedli drugo mesto in se uvrstili v sklepni del republiškega tekmovalja.

Kadeti	
POMURJE	109:1 1018:521 19
Branik	109:1 960:510 19
Miklavž	106:4 783:739 16
Bistrica	104:6 586:816 14
Ruše	102:8 491:895 11
Ptuj	100:10 438:892 9

PNL

Rezultati — 6. kolo	
Veržej : Hotiza	2:2
Renkovec : Rakičan	3:0
Bakovci : Tišina	1:2
Turnišče : Črenšovci	3:4
Polana : Beltinka	0:3
Dobrovnik : Odranci	3:2
Tišina	6 6 0 0 16:7 12
Beltinka	6 5 1 0 20:6 11
Veržej	6 3 3 0 13:7 9
Dobrovnik	6 4 1 1 13:8 9
Črenšovci	6 2 2 2 15:15 6
Odranci	6 2 1 3 14:16 5
Polana	6 2 1 3 5:8 5
Hotiza	6 1 2 3 11:12 4
Bakovci	6 2 0 4 10:16 4
Rakičan	6 1 1 4 11:17 3
Renkovec	6 1 0 5 8:15 2
Turnišče	6 1 0 5 13:22 2

ONL Lendava

Rezultati — 9. kolo	
Bistrica : Mladost	2:3
Petiševci : Mostje	0:2
Zvezda : Kobilje	2:9
Nafta : Žitkovci	8:1
Kapca : Nedelica	0:1
Graničar : Panonija	4:1
Lakoš : Olimpija	7:1
Nedelica	9 7 2 1 22:6 16
Nafta	9 5 3 1 34:20 13
Mostje	9 6 1 2 18:12 13
Petiševci	9 6 0 3 21:8 12
Mladost	9 4 3 2 22:12 11
Bistrica	9 4 3 2 18:12 11
Kobilje	9 4 2 3 22:13 10
Kapca	9 4 1 4 25:19 9
Lakoš	9 2 4 3 16:13 8
Graničar	9 3 1 5 22:25 7
Olimpija	9 2 2 5 20:40 6
Žitkovci	9 2 1 6 17:30 5
Panonija	9 2 0 7 9:18 4
Zvezda	9 0 1 8 7:41 1

I. MNL MS

Rezultati — 6. kolo	
Prosenjakovič:Šalovci	2:4
Romah:Selo	2:5
Vrelec:Puconci	0:2
Hodoš:Bogojina	neodig.
Grad:Križevci	3:0 prek.
Serdca:Bratanci	2:2
Puconci	6 5 0 1 18:6 10
Hodoš	4 4 0 0 20:5 8
Prosenjak.	6 3 2 1 16:11 8
Vrelec	6 3 1 2 15:10 7
Romah	6 3 1 2 16:15 7
Rogašovci	5 3 0 2 14:9 6
Šalovci	5 3 0 2 9:8 6
Bogojina	5 2 1 2 11:12 5
Serdica	5 1 2 2 8:9 4
Selo	5 1 1 3 9:14 3
Bratanci	6 1 1 4 11:25 3
Grad	5 1 0 4 8:18 2
Križevci	6 0 1 5 9:22 1

II. MNL MS

Rezultati — 6. kolo	
Radgona:Čarda	2:3
Gančani:Ižakovci	neodig.
Apače:Tromejnik	1:0
Cankova:Dokležovje	2:4
Tešanovci:Filiovi	2:2
Lipa:Ljutomer	1:2
Ljutomer:Tešanovci	3:0

Judo — 20. memorial Štefana Kovača

Zmagala Mladost,
Murska Sobotna druga

V Murski Soboti je bil v počastitev letošnjega praznika občine 20. jubilejni turnir v judu za memorial Štefana Kovača, ki ga je pripravil Partizan Murska Sobotna. Na tekmovalju je sodelovalo 261 judoistov in judoistk iz vse države in Avstrije. Največ uspeha so imeli tekmovalci Mladosti iz Zagreba in postali skupni zmagovalci, lep uspeh so dosegli tudi domačini, ki so bili drugi. Zahtevno tekmovalje so dobro izvedli domači telesnovzgojni delavci.

V pionirski konkurenci so se od pomurskih igralcev najboljše odrezali: Vrbančič iz Ljutomer, ki je zmagal v kat. do 46 kg, Čikajlo, Stotl in Kos, ki so bili v svojih kategorijah drugi, Pavlič, Kavčič, Šbül, Brozovič in Breznik, ki so bili tretji. V pionirski konkurenci, kjer je bilo tekmovalje izredno zanimivo, je sodelovalo 109 tekmovalcev iz 20 klubov.

V mladinski konkurenci so bili od Pomurcev najuspešnejši Duh iz Murske Sobotne in Kulčar iz Lendave, ki sta zmagala v kategorijah do 57 in 62 kg, ter Meničanin iz Murske Sobotne, ki je bil prvi v kategoriji do 71 kg. Čerpnjak pa je bil v svoji kategoriji tretji.

V tekmovalju mladink so Sobočanke Verbanova, Erjavčeva in Fufsova zasedle druga mesta, Mazourijeva pa je bila tretja. V konkurenci članov pa so se odrezali: Fajtinger in Kisilak iz Murske Sobotne, ki sta zmagala v kategorijah do 60 in 65 kg, Slak je bil drugi, Duh, Magdič, Sooš in Horvat pa tretji. Ekipno je zmagala Mladost iz Zagreba z 58 točkami pred Mursko Sobotno, 52, Samoborjem, 24, Titovim Vrbasom, 18, Ivo Rejo iz Celja in Slovenj Gradcem, po 17, Branikom in Gorišnico, po 10 točk.

T. K.

Ob letošnjem prazniku občine Gornja Radgona

DVE NOVI STRELIŠČI

V okviru letošnjega, 33. praznika občine Gornja Radgona se bo izvrstilo več športnih prireditev. Ta se bodo začela že v petek (10. t. m.) s šahovskim tekmovaljem pionirjev in članov. V soboto (11. t. m.) bo na stadionu Bratstva in enotnosti teniški turnir za posameznike in dvojice. V torek (14. t. m.) bo povratno športno srečanje med društvoma Partizan Radenci in Radgona. V četrtek (16. t. m.) bodo v domu Partizana v Gornji Radgoni odprli 10-stezno avtomatsko strelišče za zračno puško, zatem pa bo tekmovalje. V petek (17. t. m.) bo v letovadnici osnovne šole v Radencih odbojkaški turnir. V soboto (18. t. m.) pa bodo organizirali pohod na kostonjeh piknik na Janžev Vrh, odprli novo strelišče za malokalibrsko in vojaško puško ter glanste golobe v Hercegovščaku, kjer bodo tudi izvedli tekmovalja, ki bodo v soboto in nedeljo. V soboto pa bodo pripravili tudi orientacijski pohod ZRVS.

— NAMIZNI TENIS —

Beltinčani se zavzeto
pripravljajo

NTK Beltinci se zavzeto pripravljajo za sodelovanje v tekmovalju prve B slovenske namiznoteniške lige — vzhod, ki se bo začelo 25. tega meseca. Od 28. julija so se mladi igralci iz Beltincev (12 pionirjev in 3 pionirke) dvakrat dnevno pripravljali v Beltincih, od 5. avgusta pa v sodelovanju z NTK Sobotna izmenoma v Murski Soboti in Beltincih vsak dan, razen nedelje. V tem času so odigrali tudi prijateljske tekme s pionirji in mladinci naših delavcev na začasnem delu v Berlinu v ZR Nemčiji, ko so bili ti doma na počitnicah. Beltinčani so uspešno tekmovali na odprtem pionirskem prvenstvu Ljubljane, kjer so pri mlajših pionirjih ekipno zasedli drugo mesto, pri mlajših pionirkah peto in starejših pionirjih deveto mesto. Širje pionirji in ena pionirka iz Beltincev pa so se uvrstili tudi na republiške selekcijske turnirje. Tako upajo, da bodo dobro pripravljene štartali v novi tekmovalni sezoni.

Filip Matko

FERI MAUČEC

40 LET POMURSKO KOŠARKE

Mladinke Sobote prvak Slovenije

V Pomurju so se poleg košarkarjev soboškega Partizana, ki so osvajali naslov pomurskega prvaka, začeli vse bolj uveljavljati tudi košarkarji Partizana iz Radenec. Ob ekipi sta se leta 1967 uvrstili v štajersko košarkarsko ligo, ki je bila sporažumno ustanovljena med košarkarskima podvezama Maribora in Pomurja. Ekipi Murske Sobotne in Radenec sta bili precej izenačeni, kar kaže na njuni medsebojni srečanjih. Prvega, v Radencih, so dobili domačini s 75:71, medtem ko je bil v Murski Soboti rezultat 65:62 za Sobočane. Sicer pa je bila v tekmovalju uspešnejša ekipa soboškega Partizana, ki je zamu-

dila lepo priložnost, da osvoji naslov prvaka, vendar je izgubila odločilno srečanje doma z ekipo Slovenske Bistrice, ki je postala prvak z 20 točkami pred Mursko Sobotno, 18, Slovenskimi Konjicami, 16, Rušami, 14, Radenci, 10, Dravo, 6, in Muto brez točke. Tudi v letu 1968 sta ekipi soboškega in radenskega Partizana nastopili v štajerski ligi. Tudi tokrat so bili nekoliko boljši Sobočani, ki so zasedli tretje, Radenci pa peto mesto. Vrstni red ekip pa je bil naslednji: Branik 26, Konus 16, Sobotna 14, Ruše 12, Radenci 12, Konjice 6 in Drava 2 točki, medtem ko je druga ekipa Maribora tekmovala izven konkurence.

V tekmovalni sezoni 1969/70 je bilo organizirano tudi tekmovalje v štajerski zimski košarkarski ligi za moške in ženske, kjer so sodelovale ekipe iz štajerske in druge republiške lige. Zelo uspešno sta tekmovali pomurski ekipi, Radenci in Sobotna, ki sta zasedli prvi dve mesti s po 16 točkami pred Torpedom, 10, Konusom, 8, Rušami, 4, in Rogoško Slatino, 2 točki. V ženski konkurenci pa je mlada ekipa Sobotne na prvem turnirju v Murski Soboti zasedla prvo mesto pred ŽKK Maribor II in I, Konusom, Mariborom 66 in Celjem. Leta 1970 je bilo v Murski Soboti republiško prvenstvo za mladinke, kjer je sodelovalo sedem ekip. Tekmovalje je kot delegat Košarkarske zveze Slovenije odprl Tone Camplj iz Murske Sobotne. Presenetljivo, a zaslužno je naslov prvaka Slovenije osvojila ekipa Sobotne, ki jo je treniral Karel Glažar. Za ekipo Sobotne so igrali: Bjedova, Sormazova, Jelka in Cvetka Roganovi, Kuzmičeva, Kuharjeva, Černjavičeva in Kaljevičeva. Končni vrstni red ekip pa je bil: 1. Sobotna, 2. Maribor 66, 3. Ilirija, 4. Ježica, 5. ŽKK Maribor, 6. Logatec in 7. Olimpija.

Mlade košarkarice Sobotne so se kot prvake Slovenije udeležile državnega prvenstva za mladinke v Splitu.

(nadaljevanje)

Mladinke Sobote, ki so leta 1970 postale prvakinje Slovenije.

KOLESARSTVO

Za konec sezone
solidni rezultati

Ob koncu tedna so se kolesarji Pomurja udeležili treh pomembnih dirk. Sodelovali so na državnem gorskem prvenstvu, na dirki v Modincih (Mogersdorfu) v Avstriji in na spominski dirki Josipa Kraša v Varaždinu ter dosegli nekaj solidnih uvrstitev. S tem pa so tudi končali letošnjo kolesarsko sezono, ki je bila kljub nekaterim težavam zelo uspešna.

Na državnem gorskem prvenstvu, ki ga je organiziral celjski kolesarski klub na 14 km dolgi progi na Roglo, je najboljši letošnji pomurski kolesar Cigut zasedel štirinajsto mesto. To je sicer nekoliko slabše, kot je bilo pričakovati. Več uspeha so imeli pomurski kolesarji na dirki v Avstriji, kjer so v močni konkurenci, saj so sodelovali vsi najboljši avstrijski kolesarji, dosegli nekaj dobrih rezultatov. To še posebej drži za Kopuna, ki je pri mlajših mladincih zasedel četrto mesto. Pri pionirjih se je najbolje odrezal Hajdinjak, ki je zasedel šesto mesto. Najbližji velikemu uspehu je bil Škraban, ki je v konkurenci mladincev pobegnil glavni, vendar je moral zaradi močnega krča v nogi odstopiti. Na tradicionalni spominski dirki narodnega heroja Josipa Kraša v Varaždinu, kjer konkurenca ni bila najboljša, so premočno zmagali pomurski kolesarji. V tekmovalju mladincev sta Cigut in Škraban z veliko prednostjo zasedla prvo in drugo mesto. Pri mlajših mladincih je zmagal Kopun, prav tako s precejšnjo prednostjo. Pri pionirjih pa so Pomurci zasedli prvih šest mest. Zmagal je R. Sooš pred Štajnerjem, Hajdinjakom, Ferčakom, Ratnikom in S. Šoošem. S pripravi na novo sezono bodo pomurski kolesarji začeli prvega novembra.

— Namizni tenis —

Najboljši niso zadovoljni

Prvi republiški selekcijski turnir za člane, ki je bil v Mariboru, je zbral vse najboljše slovenske igralce, ki so odločali o četverici za zvezni pozivni turnir. Z nastopom šestih Sobočanov smo lahko le delno zadovoljni, saj so nekateri igrali slabo, pa tudi: precej nezainteresirano.

V prvi skupini so sicer nastopili kar trije Sobočani, vendar so prikazali bore malo in je Benko z 2:6 osvojil sedmo, Kuzma in Benkovič pa z 1:7 osmo oziroma deveto mesto. Še najbolj je zadovoljil Mirko Unger, ki je v drugi skupini z rezultatom 6:3 zasedel zanj zelo dobro tretje mesto, uspešen je bil tudi Žitek v tretji skupini z rezultatom 5:2 in drugim mestom, Fridrih pa je z 1:6 zasedel osmo mesto. Zelo uspešna je bila na turnirju članic v Hrastniku Tanja Sinić, ki je v drugi skupini z rezultatom 5:3 zasedla tretje mesto, kar je njena najboljša uvrstitev na članskih turnirjih.

M. U.

— ROKOMET —

Prva zmaga Polane

V četrtem kolu tekmovalja v slovenski ženski rokometni ligi je Polana doma premagala Fero-tehno iz Izole z 19:16 in prvič zmagala v novem prvenstvu. Gole za Polano so dosegle: Vugrinčeva 10, Gamzetova 3, Kavaševa, Hozjanova in Laslova po 2. V naslednjem kolu igra Polana z ekipo Branika. V tekmovalju slovenske mladinske lige so rokometnašice Polane premagale Velenje s 24:11. Najboljši strelki: Hozjanova 13 in Šernekova 6. Ekipa Polane vodi z 8 točkami.

V tekmovalju druge republiške nogometne lige je Bel-

tinka na Ravnah premagala Fuzinarja z 29:26. Najboljše strelke: Tkalcčeva 8, Puklavčeva 7 in N. Bašova 6 golov. V tekmovalju druge republiške moške rokometne lige je ekipa Bakovec v pomurskem derbiju premagala Krog s 24:20. Strelci: Lebar 7, Kozelj 5, Merčnik in Katona po 4 za Bakovce ter Kreft 7, Benko 5, F. Varga in J. Varga po 3 za Krog. Rokometaši Toka iz Črenšovca pa so premagali Veliko Nedeljo z 29:27. Najboljši strelci: Gerič 7, Šernek 6 in Novak 6 golov.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE

Za minuli teden lahko zapišemo, da je bil na pomurskih cestah dokaj miren, kar pa še ne pomeni, da je prometna varnost večja, saj je bilo tudi tokrat nekaj težjih nezgod.

Nepravilno zavijanje

Prejšnji ponedeljek dopoldan je voznik osebnega avtomobila Alojz Saković iz Pertoče v Murski Soboti želel zaviti s prednostne ceste v ulico Mikloša Kuzmiča. Pri zavijanju v levo pa je izsilil prednost pred kolesarjem z motorjem, Alojzu Herbarju iz Grabonoša. Trčil je vanj in kolesarja hudo poškodoval.

Zaneslo ga je v levo

Dan pozneje se je zgodila prometna nesreča izven Gornje Radgone — z osebnim avtom se je peljal Franc Rautar iz Spodnjega Kocjana. V blagem desnem ovinku je močno zavrl, zato ga je zaneslo v levo. Tako je trčil v avtomobil Erike Gomilšek iz Krčevine pri Ptuj, ki nesreče kljub zaviranju ni mogla preprečiti. Lažje sta bili poškodovani dve osebi, škode na avtomobilih pa je za 1,5 milijona.

Usodni padec

Prejšnji teden smo poročali, da se je pri pripravi sodov za ti gateg hudo poškodoval Valentin Čuček iz Kutinec, ko je padel po tleh. Tokrat smo dobili sporočilo iz soboške bolnišnice, da je Čuček prvega oktobra umrl.

— KAMENŠČAK, BRANOSLAVCI —

Nova gasilska oprema

Dve gasilski društvi — Kamenščak in Branoslavci v občini Ljutomer sta bogatejši za novo gasilsko opremo. GD Kamenščak je na slovesnosti predalo namenu novo gasilsko cisterno creina, vredno milijon 60 tisoč dinarjev. Denar zanj so prispevali gasilci sami, delno pa so pomagali tudi krajan. S to novo pridobitvijo bodo še lažje pomagali pri požarih in drugih elementarnih nesrečah.

Gasilsko društvo Branoslavci pa je bogatejša za novo alarmno napravo, sireno. Ta naložba je stala okoli 500.000 dinarjev. Sireno je poklonil oddelek za ljudsko obrambo SO Ljutomer, denar za namestitve pa o prispevali gasilci in krajan. Gasilsko slavnost pa so povezali s predajo obnovljene ceste — prevlekli so jo z novo asfaltno prevleko — skozi Branoslavce, dolgo nekaj več kot 400 metrov. Slavnostni govornik Matija Kavčič, predsednik KK SZDL Cezanjevci, je spregovoril o pomenu in vlogi gasilstva in o novi cesti, ki sodi v referendumski program. Denar so prispevali krajan, del pa je bil iz samoprispevka.

D. L.

O POLOŽAJU OSTARELIH

Humanost skozi dinar

Prejšnji četrtek so se na svoji osmi seji sestali člani sveta za zdravstveno in socialno varstvo pri občinski konferenci SZDL v Murski Soboti. Obravnavali so le eno točko dnevnega reda, in sicer položaj in problematiko ostarelih ljudi v občini.

Marija Horvat, predsednica sveta, je v uvodu dejala, da je prav, da so si sedaj, ko toliko govorimo o denarju, našli toliko časa, da spregovorijo o človeku. Namen seje je torej bil, spoznati problematiko in položaj ostarelih, ki pa sta še kako tesno povezana z denarjem, ali kot je v prispodobni dejal Janez Sreš, direktor Centra za socialno delo, k razpravi o organizaciji sosedskih pomoči: »Danes ni več tisto, da bi za vrečko grozdja tri dni obirali. Sosedska pomoč ni zastojkarsko delo. Mi moramo sprejemati stvari take, kot na terenu tudi so.« Torej le denar za organizacijo take službe in delo te bosta resnično prispevala k temu, da ostarele ohranimo v njihovem domačem okolju.

Na seji so tudi postavili vprašanje, kakšno je življenje ostarelih v domu v Rakičanu. Upoštevali so, da imajo tam kadrovske težave, vendar so menili, da življenje v domu ni tako, kot bi moralo biti. »Ljudje v tem zavo-

du morajo ustvariti lep, human odnos do starostnikov,« je dejala Marija Horvat. Tudi na Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Murski Soboti bi morali bolj videti človeka, ga obravnavati z občutkom odgovornosti zanj, saj so postopki za pridobitev pokojnine predolgi, pa čeprav upoštevamo kot opravičilo vse težave, s katerimi se srečujejo.

Je že tako, da prej samoumevne medčloveške odnose sedaj uzakonjamo, seveda z določenimi obveznostmi in sankcijami. Tako smo uzakonili tudi skrb otrok do svojih staršev. Vendar pa, kot so dejali na seji, tudi pri izvajanju tega določila socialni delavci ne dosežejo vedno željenega sporazuma.

Apel razprave je torej bil: skrb za starostnika naj ne bo samo delo socialnih in zdravstvenih delavcev. Vsi imamo moralno in humano dolžnost ter obvezo predučiti življenje mnogih ostarelih.

Majda Horvat

Prehitra vožnja in vinjenost sta poglavitna vzroka za vrsto hudih prometnih nezgod. Pri tem v Pomurju nismo izjema — fotografija slikovito, grozljivo ob enem, ponazarja, kako tragične so lahko posledice neodgovornega ravnanja voznika.

O nesreči, ki se je prejšnjo nedeljo zgodila med Rakičanom in Noršinci, smo sicer že poročali, vendar pa fotografija verjetno pove več kot še tako izbrane besede. Dodajmo le, da v času, ko bo začelo »zoreti« vino, še posebej pazite na svoje obnašanje v prometu — raje brez kozarčka kot tveganje drugih in lastnega življenja!

BOP
foto: arhiv UNZ

Pes povzročil nesrečo

Prav tako prvega v tem mesecu, okrog 19. ure, se je Viktor Škrobar z motornim kolesom peljal iz Gornje Radgone proti Ivanjcem. V Orehovcih je nenadoma predenj skočil pes, zaradi česar je motorist padel. Hude poškodbe, ki jih je pri tem utrpel, zdravijo v soboški bolnišnici.

Prehitro v križišče

Palj Zadavec iz Murske Sobotice se je v petek popoldan peljal po Prešernovi v Murski Soboti in z nezmanjšano hitrostjo pripeljal v križišče. Takrat je z njegove desne peljal osebni avtomobil Drago Bohar iz Satahovca. Pri trčenju poškodb ni bilo, škoda pa znaša 850 tisočakov.

Prometna akcija

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu skupščine občine Lendava je organiziral akcijo Brezhibno vozilo je varno vozilo. Člani sveta so skupaj z delavci milice pregledali tehnično stanje okrog 100 tovornih in osebnih vozil ter traktorjev in ugotovili, da je večina tehnično brezhibna, zlasti to velja za vozila z murskosoboško registracijo, medtem ko je bilo na vozilih s čakovsko več pomanjkljivosti. Sicer pa je bilo največ napak (velja za vsa vozila) na svetlobnih napravah, nekaj pa je bilo tudi vozil, ki so imele izrabljene gume. Kršilcev niso kaznovali (to niti ni bil namen akcije), ampak so jih opozorili na pomanjkljivo tehnično stanje vozil, tistim ki so imeli brezhibna vozila, pa so izročili nalepke in kodeks udeležencev v cestnem prometu. Sicer pa je lendavski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v teh dneh opravil še eno nalogo iz svojega načrta dela: pregledali so prometno signalizacijo na dvoriščih delovnih organizacij in okrog njih, predlagali izboljšave, saj je znano, da je ta večkrat pomanjkljiva in čisto vzrok za prometne nesreče.

Š. S.

Sklad stavbnih zemljišč občine Ljutomer objavlja na podlagi 1. odstavka 51. člena Zakona o stavbnih zemljiščih (Ur. list SRS, št. 18/84) ter 6. in 7. člena odloka o oddajanju stavbnih zemljišč v občini Ljutomer (Ur. l. SRS, št. 16/86)

JAVNI RAZPIS

ZA ODDAJO STAVBNIH ZEMLJIŠČ V MESTU LJUTOMER

I. Za oddajo so predvidena naslednja stavbna zemljišča:

- Na območju ZN Juršovka — za gradnjo stanovanjskih hiš:
 - parcela št. 2717/1 k. o. Ljutomer v velikosti 962 m²,
 - parcela št. 2718/3 k. o. Ljutomer v velikosti 700 m²,
 - parcela št. 2729/7 k. o. Ljutomer v velikosti 526 m²,
 - parcela št. 2729/5 k. o. Ljutomer v velikosti 524 m²,
 - parcela št. 2750/8 k. o. Ljutomer v velikosti 845 m²,
 - parcela št. 2868/4, 2753/7, 2851/16, 2750/1 k. o. Ljutomer v velikosti 807 m²,
 - parcela št. 2868/3, 2753/6, 2851/15, 2749/10 k. o. Ljutomer v velikosti 645 m².

2. Ulica Anteja Trstenjaka — za gradnjo obrtno-stanovanjskih objektov

- parcela št. 549/33 k. o. Ljutomer v velikosti 929 m²,
- parcela št. 549/34 k. o. Ljutomer v velikosti 901 m².

II. Višina odškodnine za zemljišče je 650.— din za m². Stroški komunalne ureditve stavbnih zemljišč pod I. točko 1 znašajo 880.000.— din, stroški komunalne ureditve za stavbna zemljišča pod I. točko 2 znašajo 1.350.000.— din.

Višina odškodnine za stavbno zemljišče ter stroške komunalne ureditve mora plačati uspešni ponudnik v 15 dneh od sklenitve pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča. Pogodba o oddaji stavbnega zemljišča se sklene s ponudnikom, ki uspe na razpisu, v 30 dneh po razpisu.

III. Pisne ponudbe za dodelitev zgoraj navedenega stavbnega zemljišča predložijo zainteresenti v 15 dneh od objave razpisa v zaprtih kuvertah z oznako »za javni razpis«.

Vsi zainteresenti oz. ponudniki morajo v zaprti kuverti predložiti potrdilo o vplačani varščini, ki znaša 10 odstotkov od celotne vrednosti stavbnega zemljišča.

Udeleženci javnega razpisa morajo v ponudbi predložiti naslednja potrdila:

- o stanovanjskih razmerah,
- o družinskih članih,
- o socialnih razmerah (dohodek na družinskega člana),
- o privarčevanih sredstvih (namensko varčevanje — koliko časa, višina)
- o zdravstvenem stanju družinskih članov.

Udeleženci javnega razpisa za pridobitev stavbnega zemljišča za gradnjo obrtno-stanovanjskih objektov morajo poleg gornjih podatkov predložiti še naslednje:

- ali izpolnjujejo pogoje za pridobitev obrtnega dovoljenja oz. ga že imajo,
- mnenje Komiteja za družbeno planiranje in gospodarski razvoj občine Ljutomer,
- ali že imajo obrtno delavnico.

IV. O izidu razpisa bodo udeleženci obveščeni v 10 dneh po končanem razpisnem roku.

Ponudbe, prispele po razpisnem roku, in nepopolne ponudbe ne bodo upoštevane.

Sklad stavbnih zemljišč
občine Ljutomer, Vrazova 1

vodnogospodarsko
podjetje
maribor n. s. o. o.

tozd
vodnogospodarska enota
mura, murska sobota b. o.
69000 murska sobota
ciril merodova 34
p. p. 34, tel. (069) 21-670
žiro m.: 51900-601-11373

»Razpisna komisija delavskega sveta Vodnogospodarskega podjetja Maribor, tozd Vodnogospodarska enota Mura Murska Sobotna ponovno

razpisuje

prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA, za dobo štirih let.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

1. da ima visoko ali višjo izobrazbo gradbene smeri in 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili oz. odgovornostmi;
2. opravljen strokovni izpit s pooblastilom;
3. da je moralno-politično neoporečen in družbeno aktiven.

Prijave je poslati razpisni komisiji v 15 dneh po objavi.

ZGEP POMURSKI TISK, n. sol. o.
TOZD KARTONAŽA
Murska Sobotna, Lendavska 1

Delavski svet tozda

RAZPISUJE

po določilih Statuta in na podlagi sklepa prosta dela in naloge

TEHNIČNEGA VODJE TOZDA

(ni reelekcije)

Prijavljeni kandidati morajo poleg splošnih z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- VŠ strokovna izobrazba grafične ali proizvodno-organizacijske smeri,
- 5 let prakse v stroki.

Z izbranim kandidatom se dela in naloge združijo za dobo štirih let.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema splošnokadrovska služba DO ZGEP Pomurski tisk, Murska Sobotna, Lendavska 1, 15 dni od objave razpisa.

CERTUS Avtobusni promet Maribor, n. sol. o.
TOZD
AVTOBUSNI PROMET n. sub. d.

CERTUS, tozd Avtobusni promet Murska Sobotna Odbor za delovna razmerja

objavlja dela in naloge

1. 1 sprevoznika za območje Ljutomera

Pogoji:

- končana osemletka
- uspešno opravljen matematični preizkus znanja
- sposobnost vpljudnega obnašanja
- bivališče v Ljutomeru

2. 1 sprevoznika za območje Lendave

Pogoji:

- isti kot zgoraj
- bivališče v Lendavi ali okoli

3. 1 čistilko vozil

Pogoji:

- vsaj 6 razredov osnovne šole
- bivališče v M. Soboti ali okoli

Prijave sprejema tajništvo tozda, Bakovska 29, M. Sobotna, osem dni od dneva objave.

ABC POMURKA
VELETRGOVINA POTROŠNIK
TOZD IZBIRA
Murska Sobotna
ponovno razpisuje
JAVNO DRAŽBO
za prodajo

STANOVANJSKE HIŠE

pri Juriju št. 14 — hiša, dvorišče, skupna površina 4,74 ara, vl. št. 20, k. o. Jurij, ki bo 27. 10. 1986 ob 10. uri na kraju samem.

Izključna cena je 2.135.000.— din.

Interesenti morajo pred začetkom dražbe položiti 10-odstotno varščino od izključne cene. Plačana varščina se kupcu vsteje v kupnino, drugim udeležencem pa se vrne. Prometni davek plača kupec.

Na željo mnogih igralcev smo v BELTINCIH odprli prodajno mesto!
Pri MARIJI HORVAT v ulici Štefana Kovača 8, se boste seznanili z vsemi našimi igrami na srečo: ŠPORTNO NAPOVEDJO, LOTOM in EXSPRES LOTERIJO.

srečo je treba deliti

LOTERIJA

SLOVENIJE

Radijski in televizijski spored od 10. do 16. oktobra

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK	
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v petek, 10. oktobra (informativni del, mladinska oddaja, Kam konec tedna, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v soboto, 11. oktobra (informativni del, sobotna reportaža, Iskanje—znanje—ustvarjanje, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (pred praznikoma radgonske in soboške občine, kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Po domače, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 13. oktobra (informativni del, sport, prispevek o SLO in družbeni samozastiti, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Vrtljak popevkarskih novosti, 16.30 — Aktualno v torek, 14. oktobra (informativni del, pogovor v živo, Predstavljamo vam..., Iskrice, reklame), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno v sredo, 15. oktobra (informativni del, gošpodarska tema, Iz delegatskih klopi, reklame), 18.00 — »21-232« — propagandno-glasbena oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Jazz... jazz... jazz, 16.30 — Aktualno v četrtek, 16. oktobra (informativni del, kultura, Iščemo odgovore na vaša vprašanja, reklame), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	
TV LJUBLJANA 15.20 — 23.55 Teletekst rtv Ljubljana, 15.35 Tv mozaik — ponovitev, 17.05 Poročila, 17.10 Moj sadovnjak spomladi, otroška oddaja tv Zagreb, 17.25 Modro poletje, 26. del španske nadaljevanke, 17.55 Ob 50-letnici španske državljanske vojne — neposredni prenos iz Doma španskih borcev v Ljubljani, 18.55 Risanka, 19.00 Danes: Obzornik ljubljanskega območja, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Afrika: Ta veličastna afriška potica, 6. del angleške dokumentarne serije, 21.10 Derrick, nemška nanizanka, 22.10 Tv dnevnik, 22.30 Tat zločinov, francoski film. Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Začetek brez konca, otroška oddaja, 18.15 Govorimo o zdravju, izobraževalna oddaja, 18.45 Kako je z vašim očetom, humoristična serija, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Večer z Ivom Pogoreličem, 20.55 Premor, 21.00 Obsedenost od ustvarjanja, dokumentarna oddaja, 21.50 Nočni kino: Busting, ameriški film.	TV LJUBLJANA 8.00 Poročila, 8.05 Moji konji, 8.20 Slovenske ljudske pravljice III: Pastirček pri kralju Matjažu, 8.40 J. Ribičič: Miškolin — Visoka šola, 8.45 Miti in legende — Nova zaveza, poučna serija TV Beograd, 9.00 Poskušaj migati dvakrat, 9.30 Ščepce širnega sveta: Še o popru, ponovitev angleškega izobraževalnega niza, 9.55 Afrika, ponovitev 6. dela angleške dokumentarne serije, 10.55 Sremska Mitrovica: Spominska slovesnost..., prenos, Novi Sad, 12.00 Poročila (do 12.05), 14.55 Poročila, 15.00 Barabe, sovjetski mladinski film, 16.30 Ljubitelji narave, 2. del angleške poljudnoznanstvene serije, 17.00 Beograd: DP v košarki (m) — Partizan: Šibenik, prenos, 18.30 Knjiga, 18.45 Risanka, 19.00 Danes: Turistični globus, 19.30 Tv dnevnik, 19.50 Zrcalo tedna, 20.15 Goslač na strehi, 23.10 Tv dnevnik.	TV LJUBLJANA 8.40—22.20 Teletekst RTV Ljubljana, 8.55 Poročila, 9.00 Živ žav: Risanke, Smrki, 9.55 Lutkovni Živ žav, 10.00 Flipper, 23. del ameriške nanizanke, 10.25 A. Berkasi: Pragovi, 6. — zadnji del madžarske nadaljevanke, 11.25 Šopek domačih, 12.00 Kdor zna, ima, oddaja za kmetovalce, 14.30 Na zahod, ameriški film, 15.40 Ž. Kozinc: Z bolecino v sru, ponovitev Tv igre, 16.55 Poročila, 17.00 Pod lipo, prenos s Tolminskega, 19.00 Danes: Ko še ne boli, 19.30 Tv dnevnik, 20. Talal Hadi: Internat — Obračun, 2. del nadaljevanke, 21.00 Jazz na ekranu — Bled 86, 2. del, 21.30 Športni pregled, 22.15 Poročila (do 22.20).	TV LJUBLJANA 9.00 Zrcalo tedna, 9.20 Mednarodna obzorja: Dan v OECD-ju (do 9.50), 16.15—23.20 Teletekst RTV Ljubljana, 16.30 TV Mozaik — ponovitev, 17.20 Poročila, 17.25 Kupite vroči kostanj! 17.45 Modro poletje, 27. del španske nadaljevanke, 18.15 Videogodba — ponovitev, 18.45 Risanka, 19.00 Danes: Podravske obzornik, 19.30 Tv dnevnik, Večer Beloruske televizije: 20.05 Minsk, stari in mladi, dokumentarni film, 20.35 Beli sen, glasbena oddaja, 21.15 Poznanstvo, dokumentarni film, 21.40 Debut, kratki igrani film, 22.30 Pojoča dežela, glasbena oddaja. Oddajniki II. TV mreže: 17.30 Beograjski TV program, 18.55 Premor, 19.00 Športni grafikon, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Po slehah napredka, oddaja o znanosti, 20.50 Včeraj, danes, jutri, 21.05 Propagandna oddaja, 21.10 Pesem ptic trnovk, 4. del avstralske nadaljevanke, 22.00 Stereovizija (do 23.00).	TV LJUBLJANA 9.55 Otroci in šola: Učene in učitelj, 10.25 Poklici: Poklici v železniškem gospodarstvu, 10.55 Oktober v Kraljevu, prenos, 16.10—23.05 Teletekst RTV Ljubljana, 16.25 TV Mozaik — ponovitev, 17.25 Poročila, 17.30 MPF Celje '85, — 6. oddaja, 18.00 Periskop, 19.00 Danes: Gorenjski obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Vidosav Stevanović: Lazar, drama TV Novi Sad, 21.35 Integrali, 22.50 Tv dnevnik. Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Kaj otroci vedo o rojstnem kraju, 18.15 Mostovi — Hidak (samo za LJ 2), 18.45 Zabavnoglasbena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Narodna glasba, 20.45 Zrebanje lota, 20.50 Včeraj, danes, jutri, 21.05 Dokumentarna oddaja, 21.50 Izobraževalna oddaja.	TV LJUBLJANA 9.00 Dušan Jovanović: Sobota dopoldan, izvirna TV drama, 16.05—23.30 Teletekst RTV Ljubljana, 16.20 TV mozaik — ponovitev, 17.10 Poročila, 17.15 Slovenske ljudske pravljice III: O siromaku, ki je imel tri sinove, 17.40 Modro poletje, 28. del španske nadaljevanke, 18.15 Ladje na Jadranu: S polnimi jadrji, 4. del izobraževalne serije TV Zagreb, 19.00 Danes: Zasavski obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Film tedna: Žena in tujec, vzhodnonemški film, 21.45 Dokumentarec meseca, 22.15 Tv dnevnik. Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Burleske, 18.15 Pred pisanim svetom poklicev, 18.45 Zabavnoglasbena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Jazz na ekranu: Big band RTV Ljubljana, 20.45 Včeraj, danes, jutri, 21.00 Portreti: Kri in življenje za svobodo, dokumentarna oddaja, 21.45 Kronika Bemusa (do 22.30).	TV LJUBLJANA 9.00 Iz cikla jugoslovanških filmov (do 10.35), 15.35—22.55 Teletekst RTV Ljubljana, 15.50 TV mozaik — ponovitev, 17.25 Poročila, 17.30 J. Ribičič: Miškolin — Mišji sovražniki, lutkovna oddaja, 17.40 Čirule-čarule: Čudežni šopek, 17.45 Modro poletje, 29. del španske nadaljevanke, 18.15 Delegatska tribuna, 19.00 Danes: Dolenjski obzornik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Tednik, 21.05 Besedilovni utrinki: O modnem »Še kako«, 21.15 J. Cosmos: Učitelj Louis Meisner, I. del francoske nadaljevanke, 22.10 Tv dnevnik, 22.25 Mir in razorožitev: Izročilo s Kozare, I. del. Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Tv dnevnik, 17.45 Mali upornik, 4. del otroške serije, 18.15 Znanost, 18.45 Iz sveta operete, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Otroci sonca, 2. — zadnji del sovjetske nadaljevanke, 20.55 Poročila, 21.00 Umetniški večer: Predstava z Bitef-a.	
TV ZAGREB Prvi program 8.25 Tv v šoli, 12.40 Ponovitve, 16.00 Dober dan, 17.25 Kronika skupnosti reških občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Avanture Sherlocka Holmesa, 20.55 Zabavna oddaja, 21.40 Dnevnik, 21.55 Kultura srca, 23.25 Poročila.	TV ZAGREB Prvi program 15.10 Magazin Alpe — Jadran, 15.45 Sedem dni, 16.15 Narodna glasba, 16.45 Poročila, 16.50 Tv kolar, 17.00 Košarka: Partizan—Šibenik, 18.30 Življenje v naravi, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Na progi Pelham 123 (film), 21.45 Dnevnik, 22.00 Ob koncu tedna, 23.30 Poročila.	TV ZAGREB 10.20 Poročila, 10.30 Nedeljsko dopoldne za mladi, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Jugoslavija, dober dan, 14.00 Mali koncert, 14.15 Dr. Who (film), 15.05 Sestanek brez dnevnega reda, 17.15 Rio Grande (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Potovanje v Vučjak, 20.55 Morje, ljudje, obale (reportaža), 21.30 Športni pregled, 22.15 Dnevnik.	TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 13.50 Ponovitve, 16.00 Dober dan, 17.25 Kronika skupnosti bjelovarskih in varaždinskih občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Trgovci iz Soluna, 21.15 Mali koncert, 21.30 Čas knjige, 22.00 Argumenti, 22.30 Dnevnik, 22.50 En avtor, en film.	TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 13.50 Ponovitve, 16.00 Dober dan, 17.25 Kronika skupnosti bjelovarskih in varaždinskih občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Trgovci iz Soluna, 21.15 Mali koncert, 21.30 Čas knjige, 22.00 Argumenti, 22.30 Dnevnik, 22.50 En avtor, en film.	TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 13.40 Ponovitve, 14.55 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.25 Kronika skupnosti karlovaških, siških in gospiških občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kino oko, 22.30 Dnevnik.	TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 13.45 Ponovitve, 14.50 Tv v šoli, 16.00 Dober dan, 17.25 Kronika splitskih občin, 17.45 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Spekter, 21.00 Miniaturne, 21.10 Kviz, 22.15 Dnevnik.	
TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Akti X, Y — nerešeno, 21.20 Moda, 22.05 Umetnine.	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.15 Poročila, 14.15 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenski tv spored, 18.25 Vselej v soboto, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Štirje proti Williju, 22.05 Sport, 22.40 Program po željah, 23.40 Glasbena lestvica uspešnic.	TV AVSTRIJA Prvi program 11.00 Tiskovna ura, 12.00 Usmertev, 14.55 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Pesmi iz 1900, 21.50 Sport, 23.00 Priče časa. Drugi program 9.00 Matineja, 15.00 Športno popoldne, 16.55 Avstrijska narodna glasba, 17.40 Glasbena lestvica, 18.30 Okay, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mesto zločina, 22.00 Sam proti mafiji, 23.10 Franz Liszt.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov sport, 21.15 Kojak, 22.05 Prihodnost iz glasbe, 23.05 Šah — komentar. Drugi program 17.30 Fizika, 17.00 Lipova cesta, 18.30 Agentka s stcem, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Reši me, kdor more, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Dr. Fischer iz Ženeve.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov sport, 21.15 Kojak, 22.05 Prihodnost iz glasbe, 23.05 Šah — komentar. Drugi program 17.30 Fizika, 17.00 Lipova cesta, 18.30 Agentka s stcem, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Reši me, kdor more, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Dr. Fischer iz Ženeve.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov sport, 21.15 Kojak, 22.05 Prihodnost iz glasbe, 23.05 Šah — komentar. Drugi program 17.30 Fizika, 17.00 Lipova cesta, 18.30 Agentka s stcem, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Reši me, kdor more, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Dr. Fischer iz Ženeve.	TV AVSTRIJA 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Glasbeni senik, 21.50 Nogomet, 22.20 Nosferatu — fantom noči (film). Drugi program 17.30 Računalniški tečaj, 18.00 Tv kuhinja, 18.30 Pištila za vse primere, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranje politični raport, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Klub 2.	
TV MADŽARSKA 9.05 Akvarij narave, 10.00 Upokojevske dopoldne, vmes Ozkotirne železnice sveta in šaljivka Naftalin, 15.35 Šolska TV, 16.35 TV spored za 3 dni, 16.40 Poštni predal 250, 16.55 Jezikovne uganke, 17.40 Tv ogledalo, 18.00 Okno, notranja politika, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Linda, panoramski film, 21.15 Galeb, angleški film, 23.30 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Naš ekran, pon. 8.50 Spored za otroke, 9.55 Suženstvo, pon. 15.15 Cimborra, za otroke, 16.00 Mafilm, magazin, 16.15 Kuhajmo, TV lonec, 17.00 Dnevnik, 17.15 Življenje na zemlji, 6. del, 18.10 Objektiv, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Dobri dečki, slabi dečki, amer. film, 21.35 Umetnina tedna, 21.40 Tedni umetnosti, Propad Jeruzalema, žaloigra, 23.20 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Spored za otroke, 10.45 Poročila, 10.50 Teden narobe, češki film, 11.30 Johnny Holliday, pon. 15.15 Dr. prvenstvo v boks, 16.30 Ogledajo si skupaj, 17.05 Možgansko prvenstvo, 18.00 Delta, znanstveni poročevalec, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.05 Pojoče filmske kocke: Pesem v dežju, ameriški film, 21.50 Andre Veszi v ogledalu svojih spisov, 22.40 Poročila.	TV MADŽARSKA NI SPOREDA.	TV MADŽARSKA NI SPOREDA.	TV MADŽARSKA 9.00 Šolska TV, 10.10 Ponovitve (I. Nevidna fronta, korejski film, 2. Spored studia Szeged), 16.05 TV spored za 3 dni, 16.10 Zgodovina letalstva, pon. 16.55 Rehabilitacijski magazin, 17.25 Erno Czobel, 1886—1986, 18.30 Industrijski svet, 18.50 Mini studio 86, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Suženstvo, 7. del, 21.15 Kulturni TV tednik, 22.15 Ponujam gospodarstvu, 23.05 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.00 Ponovitve (I. Delta, 2. Akcijska skupina, kriminalka), 16.00 Poročila, 16.05 Arhiv kratkega filma, 17.00 Mednarodni dan »Bele palice«, dokumentarni film, 17.50 Madžarska—Nizozemska, kvalifikacijska tekma za EP v nogometu, 20.00 Tv dnevnik, 20.35 Rdeča grofica, 1. del madžarskega filma, 21.50 Panorama, svetovnopolični magazin, 22.55 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.00 Ponovitve (I. Kavkaz, 2. Sreča Marcija Kukavice), 17.05 Poročila, 17.40 Za najstnike, 18.30 Telesport, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Zgodovina živi z nami, 1. del: Kdor je Madžar, gre z nami, dokumentarna serija, 21.05 Nekaj minut o gledališču, 21.15 Podpis: Charlotte, francoski film, 22.50 Tv dnevnik.
TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program, Risanke: Pravljice kar tako, Zambot 3, Simbadove avanture, TV filmi: Fantje in dekleta, Zgodbe z zahoda, Ana Ciro in kompanija, Dokumentarec: nevarnosti sedmega kontinenta, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 Tvd stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Bolnica, Victoria — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.30 Sinfonije Gustava Mahlerja, Sinfonija št. 2 v c-molu, Orkester dunajske filharmonije dirigira Leonard Bernstein, 22.15 Tvd vsedanes, 22.30 Dogodki, ki so zgodovina.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Otroški program, Risanke in telefilmi, Nevarnosti sedmega kontinenta — dokumentarec, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Kavalirji neba — telefilm, 19.30 Tvd stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Bolnica, Victoria — telefilm, 20.25 Tv novice, 20.35 Sreča — tv nadaljevanke — 2. del, 22.00 Mango Ruggeri — glasbena oddaja, 22.45 Tvd vsedanes, 23.00 Gore in avanture — festival dok. filmov o gorah — San Vito di Cadore.	TV KOPER 14.00 Športna nedelja, 19.00 Ipavci — TV nanizanka, 10.00 Osijek — dokumentarna oddaja, 20.30 Sedem dni, 21.00 Film: Nevista za Maoa — igrajo: Sandra Alil, Andreina Paul, Režija: Alan Prince, 22.35 Charley — telefilm, 23.00 Delta — dokumentarec	TV KOPER 14.00 TV NOVICE, 14.10 Otroški program — risanke in telefilmi, 17.30 Zdravnik in pacient — medic. oddaja, 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov — oddaja v živo, 19.00 Odprta meja, 19.30 Tvd stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.25 Tv novice, 20.30 Nogomet — polfinale evropskega prvenstva mladi, 22.10 Tvd vsedanes, 22.20 Zdravnik in pacient, 22.50 Športni pregled, 23.20 Košarka — italijansko prvenstvo — grupa A.	TV KOPER 14.00 TV NOVICE, 14.10 Otroški program — risanke in telefilmi, 17.30 Zdravnik in pacient — medic. oddaja, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 Tvd stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.25 Tv novice, 20.30 Film: Tišina: ubijamo — igrajo: Luisa Rivelli, Robert Mark, Rita Klein, režija Guido Zurli, 21.10 Tvd vsedanes, 21.30 Melodrama: tv nadaljevanke — 4. del, 23.30 Košarka — italijansko prvenstvo — grupa A.	TV KOPER 14.00 TV novice, 14.10 Otroški program — risanke in telefilmi, Nevarnosti sedmega kontinenta — dokumentarec, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 Tvd stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Bolnica, Victoria — telefilm, 20.30 Film: Dekliška leta kraljice — igrajo: Romy Schneider, Adrian Hoven, Magda Schneider — režija E. Marischka, 22.30 Tvd vsedanes, 22.40 Kralj iz juga — telefilm, 23.40 Sport.	TV KOPER 14.00 TV novice, 14.10 Otroški program — risanke in telefilmi, Nevarnosti sedmega kontinenta — dokumentarec, 18.00 Ljubezen in oblast — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 Tvd stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Bolnica, Victoria — telefilm, 20.30 Film: Dekliška leta kraljice — igrajo: Romy Schneider, Adrian Hoven, Magda Schneider — režija E. Marischka, 22.30 Tvd vsedanes, 22.40 Kralj iz juga — telefilm, 23.40 Sport.	

Tedenski koledar

PETEK, 10. oktober — Zlatko SOBOTA, 11. oktober — Emilijan
NEDELJA, 12. oktober — Maksimiljan
PONEDELJEK, 13. oktober — Edvard
TOREK, 14. oktober — Nedeljko
SREDA, 15. oktober — Terezija
ČETRTEK, 16. oktober — Hedvika

Prodaj

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPIJEM V ZGORNJI VELKI in 2,5 ha obdelovalne zemlje prodam. Telefon dopoldne: 069 74-531. M-4674
ZADNJE BLATNIKE ZA FORD ESCORT, letnik 1973, 1100—3000 ccm, prodam. Štefan Horvat, Markovci 3. M-4884
LADO 1200 prodam. Martin Jerič, Rakičan, Štefana Kovača 4, ali KG Rakičan. M-4885
ZASTAVO 101 prodam. Motvarjevci 59, p. Prosenjakovci. M-4886
MALE PUJSKE PRODAM. Petanjci 4. M-4887
FIAT 126 P, letnik 1981, prodam. Horvat, telefon do 15. ure: 25-330, interna 38. M-4888
KORUZO Z NJIVE, 50 arov, prodam. Ludvik Fartek, Martjanci 80. M-4889
OSEBNI AVTO 125 P, letnik 1980, prodam. Črenšovci 19, telefon: 70-039. M-4891
TRAJNOŽARNO PEČ, zamrzovalno skrinjo in trosed prodam. Telefon: 25-048. M-4893
BARVNI TELEVIZOR PRODAM. Gorica 37, telefon: 72-606. M-4895
OSEM TEDNOV STARE PSICE (3 samice), čistokrvne nemške ovčarke, brez rodovnika, prodam. Hak, Dobrovnici 244. M-4896
DIGITRON TEKSAS, na sončne celice, in prikolico za avto, novo, domače izdelave, prodam. Benkič, Murska Sobota, Gregorčičeva 20 a. M-4897
SEJALNICO IMT, 21-vrstno, prodam. Sodišinci 1. M-4898

GOSTILNA HOTIZA vabi na piko

8

KUHINJSKO KREDENCO, NARAVNI LES, NOVEJŠI MODEL, prodam. Magdalena Zadravec, Plitvički Vrh 47, p. Apače. GR-12746
BREJO TELICO prodam. Ivan Krušec, Segovci 41. GR-12747
KAKOVOSTEN GNOJ, večjo količino, prodam. Lutverci 20, telefon: 74 477. GR-12748
KOMBINIRANI HLADILNIK prodam. Cvetkova 18, telefon: 26 315. M-4899
OPEL KADETT, registriran do maja 1987, prodam. Telefon popoldne: 24 496. M-4900
ZASTAVO 101 GTL, letnik 1983, prodam. Dušan Kavaš, Stara Nova vas 73, p. Križevci pri Ljutomeru. M-4901
NAKLADALNIK ZA HLEVSKE GNOJ, zadnji, in dvobrazdni plug prodam. Alojz Štebih, Čakova 9, p. Videm ob Ščavnici. M-4902
PEUGEOT 204, letnik 1973, karamboliran, prodam. Alojz Novak, Šalinci 14, pri Ljutomeru. Dodam nove blatnike. M-4903
ZASTAVO 101, letnik 1978/1979, karamboliran, registriran do novembra 1986, prodam. Sodišinci 11. M-4904
LEPE SADIKE MAČEH PRODAM PO UGODNI CENI. Markišavci 36 b. M-4906
AVTO FIAT UNO 55 S prodam. Telefon od 10. do 18. ure: 069 74 289. M-4907

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnek, Feri Maučec (športni), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolncik (dopisništvo), Branko Žunec, Andre Gontar (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 83 317. Nenaročnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 4.500,—, polletna 2.250,— din; letna naročnina za tujino 322 šilingov, 46 mark, 24 kan. dol., 18 am. dol., 38 šv. frankov; letna naročnina za delovne organizacije 6.000,— din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100—620—00112—5049512. Cena posamezne številke je 120,— din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

TRAKTOR IMT 560 IN PUHALNIK ZA SENO TAJFUN prodam. Lemerje 29. M-4908
KOMPLETNO POHIŠTVO ZA SPALNICO UGODNO PRODAM. Hedvika Fuis, Murska Sobota, Št. Kuzmiča 38, telefon: 23 142. M-4909
ŠTEDILNIK NA TRDA GORIVA PRODAM. Franc Hari, Murska Sobota, Titova 37. M-4910
KOTNO GARNITURO IN OKROGLO MIZO S ŠESTIMI STOLI TER ŠTEDILNIK prodam. Telefon: 22 415. M-4911
OPEKO, MODUL M 6, 1000 kosov, prodam. Štefan Rogan, Ženavljice 42, 69203 Petrovci, telefon do 15. ure: 78 003. M-4912
VW GOLF, letnik 1977, 95.000 km, prodam. Cena 100.000 din. Lendava, Partizanska 3. M-4913
OKNA, malo rabljena, pokončna, 100 x 180, zastekljena, balkonska vrata 80 x 220, leva, z roletno in harmoniko weltmeister, 80-basno, prodam. Naslov v upravi lista ali telefon: 21 781. M-4914
GROZDJE PRODAM. Murska Sobota, Ciril Metodova 38. M-4915
ZASTAVO 750 prodam. Martin Pucko, Bratovci 85. M-4917
TELEVIZOR, črno-beli, prodam. Angela Kastelic, Murska Sobota, Mojstrska 2, telefon: 23 254. M-4918
FORD CORTINA, letnik 1966, karamboliran, prodam. Velika Polana 86 a. M-4919
SEJALNIK ZA PŠENICO, 13-vrstni, prodam. Čermelavci, Lendavska 39. M-4922
RENAULT 4, registriran do avgusta 1987, v dobrem stanju, prodam. Murska Sobota, Naselje 14. divizije 28, telefon: (069) 24 875. M-4923
KRAVI, staro tri leta in srednjih let, prodam. Raker, Mačkovci 37. M-4924
DVE PEČI NA PLINSKO OLJE, MOTORNO ŽAGO STIHL, pralni stroj z manjšo okvaro in 4 betonske prepustnike, 50 cm, prodam. Prosenjakovci 96 a. M-4925
ZASTAVO 101 COMFORT, letnik 1980, garažirano, registrirano do julija 1987, dobro ohranjeno, prodam. Razlagova 32, telefon: 23 512. M-4926
ZASTAVO 128 UGODNO PRODAM. Informacije po 15. uri. Geza Fister, Bakovci, Vrtina 2. M-4927
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK IN STOLP HI-FI PRODAM. Miklošičeva 16. M-4928
SVINJSKO MAST PRODAM. Horvat, Domjančevci 74. M-4933
POHIŠTVO ZA SPALNICO prodam. Telefon: 75 400. M-4935
VPREŽNO SEJALNICO ZA PŠENICO PRODAM. Geza Cipot, Majtinci 6. M-4936
BMW R 25/3 IN TOMOS M 14 prodam. Telefon: 24 646. M-4938
GOLF J, letnik 1979, dobro ohranjen, ugodno prodam. Telefon popoldne: 74 465. M-4940
BMW 1602, letnik 1975, prodam. Marjan Bransberger, Puconci 98. M-4941
MOTORNO KOLO MZ 250, malo voženo, letnik 1977, prodam ali zamenjam za avto z doplačilom. Pokličite po telefonu: 76 319 od 17. do 21. ure. M-4943
PUJSKE, stare osem tednov, prodam. Vinko Sreš, Bakovci, Partizanska 52 a. M-4944
STARO HIŠO z 12 ari ohišnice v Murskih Čmcih 50 in 29 arov gozda prodam. Telefon: 061 454 429, Štefan Rac, Ljubljana, Kvedrova 11. M-4946
GROZDJE Z BRAJD IN PEČ ZA CENTRALNO OGREVANJE (na olje) prodam. Mladinska 29. M-4947
GARAŽNA DVIŽNA VRATA PRODAM. Vaneča 58 e. M-4949
MESEČNE JAGODE (HUMELove VZPENJALKE) rastejo do 2 m ob opori ali na zemlji, na eni sadiki do 5 kg plodov, velikih kot jajce. Okus in vonj gozdnih jagod, rodi jo od maja do maja, tudi pozimi in ne zmrznejo. Sadijo se septembra, po 15 dneh že rodi jo. Plačilo po povzetju za najmanj 20 sadik po 50 din in

— Potujete na Goričko skozi Cankovo? Spetoma obiščite prenovljeno gostilno Lovski dom. Pripravljamo jedi na žaru, pice in jedi po naročilu.

navodilo. Milanka Mitutinović, Odžaci, 37240 Trstenik. M-OP HARMONIKO MELODIJA. 80-basno, prodam. Ogled vsak dan po 15. uri. Nedelica 133 a. M-OP
MOPED (4 prestave), dobro ohranjen, ugodno prodam. Vprašati: Cezanjci 53 a. M-OP
ZASTAVO 128, letnik oktober 1984, z dodatno opremo, prodam. Informacije: Vojmir Prosen, ul. Slavka Osterca 8, Radenci, telefon: 73-450 popoldne. M-MM
POHIŠTVO ZA DVE SPALNICE, regal za dnevno sobo in mize prodam. Lendavska 26. M-4984
FIAT 128 SPORT 1300 in FIAT 126 P prodam. Rakičan, Tomšičeva 19. M-4985
KOMBAJN ZMAJ 132 z adapterjem za koruzo prodam. Gorica 45, telefon: (069) 72-655. M-4986
GOLF JL, letnik 1979, prodam. Viktor Navotnik, Dolič 119, p. Kuzma, telefon: 78-249. M-4987
DVE KRAVI, KONTROLA A, pripuščeni, stari 5 let, prodam. Bratovci 143. M-4989
ZASTAVO 750 LE, staro tri leta, prodam. Serec, Borisa Kraigherja 3 — nasproti Lesnine (Bakovska). M-4991
DIANO, letnik 1977 in 126 P, letnik 1980, prodam. Telefon: 24-045. M-4993
ZASTAVO 101, 1975, prevoženih 105.000 km, ugodno prodam. Pristava 10 a, Ljutomer. IN-19273
YAMAHA FJ — 650, letnik 1984, prodam. Telefon: (069) 81 753. IN-19271
FIAT KOMBI 850 in MOTOR ZA FIAT 750 prodam. Informacije: čevljarstvo Moleh, Ljutomer. IN-19266
GOLF, dizel, star tri leta, prodam. Zdenko Novak, Radomerje 14 g, p. Ljutomer. IN-19267
GROZDJE (jirka, šmarnica), naprodaj. Miroslav Spindler, Bučkovci 38 a, p. Bučkovci. IN-19268
75 AROV KORUZE Z NJIVE ter kletko za kunce za farmsko rejo z napajalnikom in krmilniki prodam. Ivanka Muršič, Babinci 56, telefon: 81 507. IN-19265
STEKLA IN KOLEŠNE LEŽAJE — NOVE, ZA SPAČKA, TER DRUGE DELE PRODAM. Marko Husar, Ključarovi 8 a, 69242 Križevci pri Ljutomeru, telefon dopoldne: 73 040, int. 447. IN-19264
SEDEŽNO GARNITURO, rabljeno, prodam. Informacije: telefon 81 471. IN-19257
PARCELO BLIZU LJUTOMERA (2 km), velikost 13 arov, prodam. Možna takojšnja gradnja. Informacije: telefon 062 701 268. IN-19256
TRAKTORSKO KOSO OLT, malo rabljeno, zadnji priključek na vse traktorje in rotacijsko koso SIP 165 z gnetilnikom, nerabljeno, prodam. Spodnji Ivanjci 24. IN-4948
GROZDJE Z BRAJD IN JEDILNI KROMPIR PRODAM. Petanjci 19. M-4950
PRENOSNO CIRKULARKO Z ENOFAZNIM ELEKTROMOTORJEM, 3 KW, francosko posteljo in uvožen otroški športni voziček prodam. Ogled dopoldne. Varga, Murska Sobota, Koclieva 2. M-4951
ELEKTRIČNO KITARO GIPSON LESPAL prodam. Odranci 367. M-4952
BARVNI TELEVIZOR GORENJE UGODNO PRODAM. Telefon: 21 393. M-4954
PLUG SLAVONEC prodam. Štefan Šiftar, Renkovci 21. M-4955
PRIKOLICO ZA AVTO, rabljeno, prodam. Šarika Horvat, Murska Sobota, Cankarjeva ulica 31. M-4956
126 P, letnik 1980, registriran do februarja 1987, prodam. Telefon: 25 588. M-4957

KORUZO NA STORŽIH PRODAM. Murska Sobota. Stara ulica 10, stanovanje 18. M-4958
OSEBNI AVTOMOBIL CITROEN GS 1,3, letnik izdelave 1979, prodam za 900.000. Ogled možen vsak dan po 16. uri. Jože Lušanc, Janžev Vrh 66, Radenci. M-4959
OSEBNI AVTO ŠKODA 110 MD, letnik 1973, karoserija in motor delno obnovljena, naprodaj za 220.000 din. Ogled možen vsak dan po 17. uri. Franc Rebernak, Melanjski Vrh 5 — Janžev Vrh. M-4960
ŠKODA 110 L, letnik 1976, registrirano do marca 1987, prodam. Stanko Panker, Satahovci 20 c. M-4962
KOMBI, dizel, dvojni sedeži (s kesonom), na novo registriran, prodam. Zvonko Kreslin, Črenšovci 3. M-4963
GOLF PRODAM. Gomilica 110. M-4964
DVE OTROŠKI POSTELJI Z JOGIJEMA PRODAM. Telefon: 21 828. M-4965
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK PRODAM. Telefon po 19. uri: 25 031. M-4967
AVTO PEUGEOT 305 in RENAULT 5, prodam. Alojz Gider, Petanjci 68. M-4967
ZASTAVO 101 COMFORT, letnik 1980, prodam. Vereš, Naselje Mladinskih delovnih brigad 20, Murska Sobota. M-4968
TRAKTOR URSUS 335, s kabinom in koso, malo rabljen, ugodno prodam. Franc Valh, Zagajski vrh 8, Gornja Radgona. M-4969
BARVNI TELEVIZOR B 80, rabljen, prodam za 170.000. Naslov v upravi lista. M-4970
PEČ FERROTHERM ZA CENTRALNO OGREVANJE, 25.000 kalorij, ugodno prodam. Andrej Topolnik, Rakičan, Prešernova 35. M-4972
GROZDJE Z BRAJD prodam. Gradišče 7. M-4973
MALE PUJSKE PRODAM. Petanjci 91. M-4975
GARSONJERO V MURSKI SOBOTI prodam. Telefon: 24 852. M-4976
DIANO, letnik 1980, karambolirana zadnja stran, registrirana do aprila 1987, prodam. Telefon: 24 777 popoldne. M-4977
TRAKTOR DAVID, generalno obnovljen, prodam. Karel Banfi, Kapca 67. M-4978
OLTOV PLUG, 10-colni, prodam. Krajna 23. M-4979
AVTO ZASTAVO 750 S prodam. Rakičan, Kotna 12. M-4980
PISALNI STROJ UNIS DE LUXE IN ŠTEDILNIK NA OLJE

OBVESTILO!

OBVEŠČAMO pridelovalce koruze, da odkupujemo koruzo, letnik 1986, od 1. oktobra 1986 dalje na odkupnem mestu v Mešalnici močnih krmil Ljutomer, telefon 81-413 ali 81-850. Cena suhe koruze je 56,70 din. Sušenje se zaračunava. Ljutomerčan. TOK kooperacija Ljutomer.

PLAMEN prodam. Naslov v upravi lista. M-4981
MALE PUJSKE PRODAM. Gradišče 62. M-4982
LETVE, debelina 4 x 5 cm, prodam. Evgen Balazic, Puconci 7, telefon: 72 532. M-4994
KRAVO, brejo devet mesecev, prodam. Cankova 12. M-4995
PARCELO V RAKIČANU, 8 arov, prodam. Naslov v upravi lista. M-4996

V SPOMIN

Minili sta dve leti, polni žalosti, solza in bolečine, odkar nas je 4. oktobra v 27. letu starosti v prometni nesreči v Mačkovcih tragično za vedno zapustil naš dragi sin in brat

Vlado Bohar

iz Stanjevec

4. oktober je za nas dan žalovanja, še vedno, dan za dnem prihajamo k tvojemu preranemu grobu, okrašenem s cvetjem. Ko nemo stojimo ob grobu in se ozremo v tvoj predragi lik, vklesan v črno, hladno ploščo, solza kar sama kane iz očesa. Toda ne solza ne čas ne moreta ublažiti bolečine, ki je ob tvoji tragični smrti nastala v naših srcih.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, v spomin na njega darujete za cerkev, prihajate k njegovemu poslednjemu domu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Vsem prisrčna hvala!

V TIHI ŽALOSTI: MAMA, ATA IN BRAT Z DRUŽINO

KOLINE!

GOSTILNA ŠIPLIČ. PUŽEVCI, VABI V SOBOTO. 11. IN V NEDELJO, 12. OKTOBRA, NA DOMAČE KOLINE Z BUJTO REPO. ZA OBISK SE PRIPOROČAMO!

KUHINJSKO POHIŠTVO, dobro ohranjeno, prodam. Murska Sobota, Miklošičeva 23. M-4997
ZASTAVO 101, letnik 1978, dobro ohranjen, poceni prodam. Žitkovci 43. M-4998
MLADIČE — NEMŠKE OVČARJE, prodam. Tišina 56. M-4999
VOZIČEK ZA DVOJČKA, športni, prodam. Marija Veron, Mikloš Kuzmiča 24. M-5000
PEČ NA TRDA GORIVA prodam. Ogled možen po 19. uri. Murska Sobota, Partizanska 15, telefon: 23 942. M-5001
NEŠKROPLJENA JABOLKA ZA OZIMNICO prodam. Franc Dani, Veščica 50, telefon: 22 154. M-5002
GAŠPARČEK PRODAM. Murska Sobota, Ciril Metodova 13. M-5003
MANJŠO PARCELO Z LOKACIJSKIM DOVOLJENJEM prodam. Hozjan, Veržej 61. M-5004
SEJALNICO ZA PŠENICO, 14-vrstno, prodam. Franc Vuk, Jamna 7, p. Videm ob Ščavnici. M-5005
TRAJNOŽAREČO PEČ KAMIN EMO in PEČ NA OLJE TER PEČ NA TRDA GORIVA ugodno prodam. Kupšinci 23. M-5007
GOLF, letnik 77, prodam. Naslov v upravi lista. M-5009
ZASTAVO 128, letnik 1983, prodam za 1.500.000 din. Murska Sobota, Ulica Slave Klavore 10, telefon popoldne: 23 333. M-MM
JABOLKA BOBOVEC (brane ali trošene), ugodno prodam. Kupšinci 69. M-5011
ZASTAVO 101, letnik 1979, prodam. Neradnovci 12. M-5012
OJACEVALEC MARSAL prodam ali zamenjam za manjšo harmoniko. Alojz Lutar, Krog, Trubarjeva 50. M-5013
PRALNI STROJ GORENJE, nov, originalno zapakiran, ceneje prodam. Telefon: 76 509. M-5014
MALE PUJSKE PRODAM. Krajna 12. M-5015

Anuška Velner

iz Murske Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, pokojni mami darovali vence in cvetje ter jo pospremili na zadnji poti.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice v Radkersburgu, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala ter govorniku KS Alija Kardoša za ganljive besede ob odprtem grobu.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

Jesen prišla je na polja tvoja, sklonila se je in čakala, ko prideš ti, sedla je na rodna tla in jokala, ker VLADO dragi, tebe od nikoder ni.

razno

GOSPODINJE!

Če vam skrinja rosi, toči ali lede-
ni, pokličite servis 062/774-806.
Popravilo opravimo na vašem
domu. Miran Žlahtič, Ptuj, Za-
grebška 54. M-OP
PREKLIC!
Preključim veljavnost hranilne
knjižice 14221-6, izdane pri HKS
KZ Panonka M. Sobota. Kristi-
na Zrim, Korovci 10. M-4890
PREKLIC!
Preključim veljavnost spričevala
za 8. razred OŠ Veržej, izdane-
ga leta 1982. Jože Knez, Murska
Sobota, Titova 20. M-4905
PREKLIC!
Preključim veljavnost zaklju-
čnega spričevala Gimnazije Jusa
Kramarja M. Sobota, izdanega
leta 1981. Božidar Radišič, Mur-
ska Sobota, Lendavska 15. M-
4921

OVES zamenjam za pšenico.
Franc Dani, Veščica 50, telefon:
22-154. M-4961
ČE VAM ZAMRZOVALNA
SKRINJA TOČI, pokličite:
062/31-354 in na vašem domu
vas bo obiskal serviser ter napa-
ko odpravil. Jamstvo dve leti.
Servis za izolacijo zamrzovalnih
skrinj in omar: Bojan Čeh, Mari-
bor, St. Severja 5. M-OP
KOLINE!
GOSTILNA ZADRAVEC, Bre-
zovci, vabi 10., 11. in 12. oktobra
na DOMAČE KOLINE. Vablje-
ni! M-4974
OPRAVLJAM TOPLOTNE
IZOLACIJE. Stojan Mitrovič,
Murska Sobota, St. Rozmana 19,
telefon: 24-326. M-4988
PREKLIC!
Preključim veljavnost zaklju-
čnega spričevala izdanega pri
CPS M. Sobota, kovinarske sme-
ri, za šolsko leto 1967. Alojz
Granfol, Murski Črnci 9, p. Tiši-
na. M-4990

*Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo.
Odšel si sam na pot neznano,
zapustil ženo, žalostno družino samo.*

ZAHVALA

Tiho in mirno, kakor je tudi živel, nas
je za vedno zapustil, star komaj 74 let,
dragi mož, oče, stari oče, tast, stric in
svak

Ivan Prša

iz Filovec 165

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodni-
kom, sosedom in prijateljem, ki so nam v teh težkih dneh po-
magali, mu darovali vence in cvetje, našega dragega pokojnika
pa pospremili na njegovi zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.
Posebno se zahvaljujemo g. Gjuranu za pogrebni obred, pev-
cem za odpete žalostinke in govorniku Pavlu Horvatu za po-
slovilne besede ob odprtem grobu. Zahvaljujemo se DO Pano-
nija in SCT iz Ljubljane za darovane vence in cvetje.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marija, sinovi Jožef, Štefan in Ivan z družinami,
hčerki Angela in Anica z družinama, sin Alojz ter ostalo sorod-
stvo

*Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
tebe ljuba žena in mama ni,
da bi skupaj še bili.*

V SPOMIN

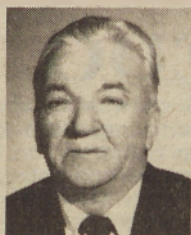
14. oktobra mineva leto dni, pol-
no žalosti, odkar je zahrbtna bole-
zen v najlepših letih pretrgala nit
življenja

Marti Horvat

iz Turnišča

Tiho in mirno, kot si živela, si odšla tja, kjer ni trpljenja
in ne bolečine. Težko je življenje brez tebe. Ostali so
nam le sledovi tvojih pridnih rok in boleč spomin nate.

ŽALUJOČI: VSI TVOJI

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je nenado-
ma zapustil naš dragi mož, oče,
tast in dedek

Savo Milošević

upokojeni miličnik
iz M. Sobota

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem in znancem za darovano cvetje in spremstvo
na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala dr. Horvatu za pomoč ob njegovih zad-
njih urah življenja.

Prisrčna hvala njegovim stanovskim tovarišem za izka-
zano poslednjo čast, govornikom tov. Raplu in tov. Do-
klu za poslovilne besede in pevcem društva upokojen-
cev za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!
M. Sobota, 30. septembra 1986

Žalujoci: žena Helena, sin Boris, ter hčerka Nada in
Dragica z družinama

*Niti rekla nisi zbogom,
niti roke nam podala,
neusmiljena te smrt je vzela,
a v naših srcih boš ostala.*

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše drage

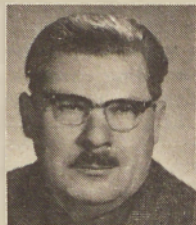
Franje Debelak

roj. Senegačnik

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijate-
ljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, da-
rovali vence in cvetje ali v dobrodelne namene, nam pa izrekli
pisno ali ustno sožalje in sočustvovali z nami.

Posebna zahvala zdravstvenemu osebju internega in kirurške-
ga oddelka Splošne bolnišnice v Murski Soboti za ves trud, da
bi nam jo ohranili pri življenju. Prav tako se zahvaljujemo go-
vorniku KS Partizan, tov. Novakovi za poslovilne besede, čč.
duhovščini za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

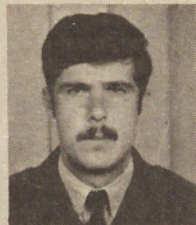
MOŽ IVAN IN VSI NJENI

V SPOMIN

7. oktobra 1986 je minilo leto dni, od-
kar je prenehalo biti srce našemu do-
bremu možu, očetu in staremu očetu

Ludviku Vlaju

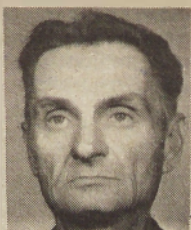

3. julija 1986 pa je minilo leto dni, od-
kar nas je zapustil sin in brat

Štefan Vlaj

Hvala vsem, ki obiskujete njun zadnji dom in se ju spominjate.

VSI, KI SMO JU IMELI RADI

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je nenadoma
zapustil naš dragi oče, tast in stari
oče

Josip Horvat

iz Panovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem, ki so našega dragega pokojnika v tako
velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter mu daro-
vali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebej se zahvaljujemo vsem sosedom, ki so nam v najtežjih
trenutkih priskočili na pomoč, duhovniku za pogrebni obred,
pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne
besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: sin, hčerka, snaha, zet in vnuki

*Kje si ljubi mož in oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

V SPOMIN

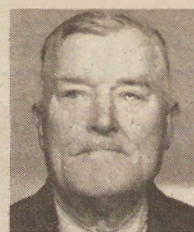
17. oktobra bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapu-
stil predragi mož, oče, dedek, stric in brat

Ignac Kolenko

iz Črenšovec

Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu in v spo-
min na njega prižgete svečo.

ŽALUJOČI: žena, sinova in hčerka z družinami

V SPOMIN

10. avgusta je minilo deset let, pol-
ne žalosti, odkar nas je po težki
bolezni zapustil naš dragi oče in
stari oče

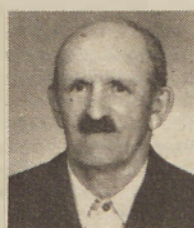
Ludvik Bohar

iz Stanjevec

Tvoje življenje je za vedno ugasnilo. Ostala sta praznina in bo-
leč spomin na tebe, toda v naših srcih še živiš in boš živel do
konca naših dni.

Hvala vsem, ki obiskujete njegov grob.

Žalujoci: sin Vlado z ženo, sin Lajoš z Madžarske in vnuk Lud-
vik z družino

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je zapustil
naš dragi mož, oče in dedek

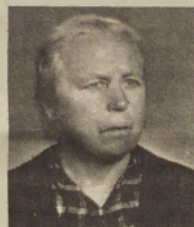
Ludvik Flisar

s Krajne

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znan-
cem, prijateljem, kolektivu tozda Kartonaža M. Sobota, Dru-
štvu upokojencev Cankova ter vsem, ki ste ga pospremili na
njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli
sožalje.

Zahvaljujemo se g. župniku za pogrebni obred, pevcem za od-
pete žalostinke in govorniku KS za oslovilne besede.

Žalujoci: žena Ana, sin Ludvik z ženo Marijo, vnuki Vlado, An-
drej, Marija in Darinka

*Niti zbogom nisi rekla,
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostala.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage

Marije Tratnjek

iz Renkovec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini,
znancem ter vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob stra-
ni, oktetu Planike, pevcem in g. župniku za pogrebni obred.
Hvala vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti, nam izre-
kli sožalje ter darovali vence in cvetje.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

16. septembra 1986

Žalujoci: sin Štefan z ženo Ano, snaha Antonija, sestra Gizela,
vnuki Alojz in Marija z družino ter Janez, Edita in Cilka

*Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
tebe, draga žena in mama, ter sina in brata
ni, da bi skupaj še bili.*

V SPOMIN

2. oktobra sta minili dve ža-
lostni leti, odkar nas je za-
pustila draga žena, mama
in tašča

27. oktobra pa bo minilo
tragično leto, odkar nas je
zapustil ljubi sin in brat

Marija Škaper

iz Doliča

Franc Škaper

iz Doliča

Vajino življenje je za vedno ugasnilo. Ostala je praznina in
spomin na vaju. V naših srcih bosta živela do konca naših dni.
Hvala vsem, ki se ju še spominjate.

ŽALUJOČI: VSI VAJINI

Rezultati poslovanja v občini Lenart v Slovenskih goricah zadovoljivi: narasli dohodek in sredstva akumulacije; manjša produktivnost

ŽELIJO SI TESNEJŠIH ŠTIKOV Z RADGONSKO OBČINO

Od 17 organizacij in skupnosti v lenarški občini jih je v prvih šestih mesecih leta 1986 pozitivno poslovalo kar šestnajst. Med najuspešnejše (in najobetavnejše) delovne organizacije spadajo Unior tozd Orodje Lenart, ki je skoraj polovico celotne akumulacije dosegel ob polletju, nato Klemos, Pik in drugi, v kmetijstvu pa Agrokombinat.

V organizacijah združenega dela na območju občine Lenart je zaposlenih 1826 delavcev, v negospodarstvu 625 in v drobnem gospodarstvu 150 delavcev. V sosednje občine se jih vozi čez 2500, kar pa se precej pozna pri občinskem dohodku (vedno se namreč pojavijo zapleti pri nakazovanju denarja za skupne in splošne potrebe).

Po mnenju izvršnega sveta skupščine občine Gornja Radgona so kazalci gospodarjenja v prvih šestih mesecih 1986. leta dobri. V industriji se ubadajo z nedoseganjem načrtovanih obveznosti, predvsem fizičnega obsega proizvodnje. Ne morejo biti zadovoljni tudi z izvozom ter delitvijo dohodka in sredstev za skupno porabo delavcev. Celotni prihodek je v prvem polletju porasel za 108 odstotkov, dohodek za 115, narasla pa so tudi sredstva akumulacije. Čeprav je združeno delo v prvem polletju zaposlilo 160 delavcev več kot lani v enakem obdobju, pa ni narasla tudi produktivnost.

V prvem polletju je imel izgubo Marlesov tozd Tovarna pohištva v Lenartu (izguba je znašala

90 milijonov). Ker se izguba iz meseca v mesec povečuje, se bo tozd po sklepu izvršnega sveta skupščine občine Lenart preusmeril v kovinsko proizvodnjo, izdelavo ploskovnega pohištva pa opustil.

Predsednik izvršnega sveta lenarške občine Franc Mencigar je o sodelovanju s sosednjo radgonsko občino dejal: »Z radgonsko občino sodelujemo na več ravneh, je tudi precej konkretnega sodelovanja. Na primer: naša Kmetijska zadruga zagotavlja farmi Kmetijskega kombinata okrog 2 tisoč telet letno. Zadruga pa se oskrbuje s krmili v mešalnici močnih krmil v Črncih. Tudi pri gradnji hladilnice naj bi sodeloval Kmetijski kombinat Gornja Radgona. Ravno ta čas potekajo pogovori med Agrokombinom Lenart in Kmetijskim kombinatom Gornja Radgona. Na radgonskem sejmu smo se sestali z novim tamkajšnjim občinskim vodstvom. Dogovorili smo se, da se v najkrajšem času srečamo in vzpostavimo medobčinske stike. Vsekakor bi morali biti tesnejši, sodelovati želimo tudi na drugih področjih.«

Bernarda Peček

Prav lična je Pekarna-slaščičarna Intesa v Lenartu, ki je odprta že skoraj tri leta. Stevilne vrste kruha iz različnih vrst moke ter okusno pecivo pečejo v pekarni za trgovino. Zato ni prav nič čudnega, da marsikateri mimoidečega ravno prijetni vonj po sveže pečenem kruhu zvabi v trgovino.

Obiskali so Koroško

Socialni delavci Pomurja, ki so vključeni v svojem društvu, so s pomočjo sorodnega društva iz slovenske Koroške obiskali nekaj vzgojnih in izobraževalnih zavodov v Avstriji. Socialni delavci so veliko pridobili z ogledom omenjenih zavodov, kar bo koristno za nadaljnji razvoj socialnih služb v Pomurju. Socialne delavce Pomurja je med drugim sprejel tudi minister za socialno politiko avstrijske Koroške. Podobnih akcij si socialni delavci Pomurja še želijo.

(F. KL.)

Srečanje športnikov

Športno srečanje delavcev IMP Panonije in RABE iz Monoštra na Madžarskem postaja že tradicionalno. Pomurci so že bili gostje v Monoštru, tokrat pa so gostitelji športnikom RABE. Pomerili so se v malem nogometu, šahu, kegljanju, streljanju z zračno puško. Poleg športnega srečanja, se ob takih obiskih krepi tudi poslovno sodelovanje, ki se bo v prihodnjem letu še bolj okrepilo na področju proizvodnje kmetijske mehanizacije.

frku

ABC POMURKA

MESNA INDUSTRIJA n. sol. o.
Murska Sobota

Vam ponuja svoje delikatesne specialitete:

PAŠTETA V OVITKU
JETRNI NAMAZ V ČREVU
PIKANT MESNA SOLATA

Oglasite se lahko v vseh prodajalnah ABC Pomurka, Mesna industrija in v trgovinah s prehrabnenimi izdelki po Pomurju.

SPREMENITI ODNOS DO KADROVSKIH ŠTIPENDISTOV

Na seji predsedstva občinskega komiteja Zveze komunistov v Murski Soboti so osrednjo pozornost namenili pripravi na sejo občinskega komiteja ZKS, na kateri bo govor o problematiki izobraževanja in zaposlovanja. V razpravi so ugotovili, da so obseg vzgojno-izobraževalnih programov in kakovostni kadri edina neizkoriščena možnost, ki se je zavedamo v premajhni meri. Kljub jasno sprejetim sklepom na tem pomembnem področju pa v združenem delu še vedno ne izvajajo usmeritev. Opozorili so na deficitarne poklice, kot so gradbenec, lesar, poklici za uslužnostne dejavnosti in izobraževanje na peti zahtevnosti stopnji, zlasti pri naravoslovno-matematični usmeritvi. Zato so člani predsedstva OK ZKS v Murski Soboti zahtevali, da se čimprej pripravi analiza generacijskega osipa učencev in študentov. Predlagali so, da se pripravništvo sistemsko uredi in ga ne bi smeli omejevati na določene regije. Prav tako so ugotavljali zaostajanje v izobraževanju ob delu in terjali večji poudarek izobraževanju za kmetijske poklice.

Kar zadeva zaposlovanje pa je bilo poudarjeno, da bi morali v letu 1986 doseči kakovostne premike v korist visoko strokovnih kadrov. Zanimivo je, da so v letošnjem letu v organizacijah združenega dela soboške občine od 363 pripravnikov zaposlili le 125 svojih št

pendistov. Tako se tudi letos nadaljujejo negativna gibanja v kadrovskem štipendiranju. Problem je v tem, da so delovne organizacije štipendirale za drugo, tretjo in četrto zahtevnostno stopnjo ter še nekaj za šesto in sedmo, medtem ko skoraj nič za peto zahtevnostno

stopnjo, kjer je največ populacije, kar je zgrešeno. V soboški občini je bilo letos razpisanih le 260 kadrovskih štipendij, od tega borih 27 za peto zahtevnostno stopnjo.

Spričo podatkov, ki zbujajo skrb, so člani predsedstva OK ZKS v Murski Soboti sprejeli nekatere usmeritve. V njih se zavzemajo za večjo razporeditev kadrov, zlasti na peti zahtevnostni stopnji. V združenem delu morajo spremeniti odnos do kadrovskih štipendistov in izobraževanja ob delu, komunisti-učitelji pa morajo dati večji zgled pri izobraževalnem in pedagoškem delu. Zavzeli so se, da bi za razpisana delovna mesta uvedli obvezen preskus sposobnosti, medtem ko bo treba dati večji poudarek tudi mladim pri napredovanju, ob upoštevanju ustrezne izobrazbe.

Milan Jerše

Rakičan

Mladi urejajo okolico kirurgije

Pod strokovnim vodstvom tozda Vrtnarstvo Murska Sobota so učenci srednjega usmerjenega izobraževanja uredili okolico kirurškega bloka soboške bolnišnice v Rakičanu. Najprej so nekaj dni opravljali prostovoljno delo učenci in učenke družboslovne in ekonomske šole iz Murske Sobotice, njim pa bodo sledili še učenci preostalih šol srednjega usmerjenega izobraževanja. Gre za okrog pet hektarjev površine z zelenicami in travo. Mladi so pri tem opravili blizu 5.000 prostovoljnih delovnih ur, kar je vredno približno 8 milijonov dinarjev. To naj bi bil torej prispevek mladih za dokončno usposobitev kirurškega bloka soboške bolnišnice v Rakičanu.

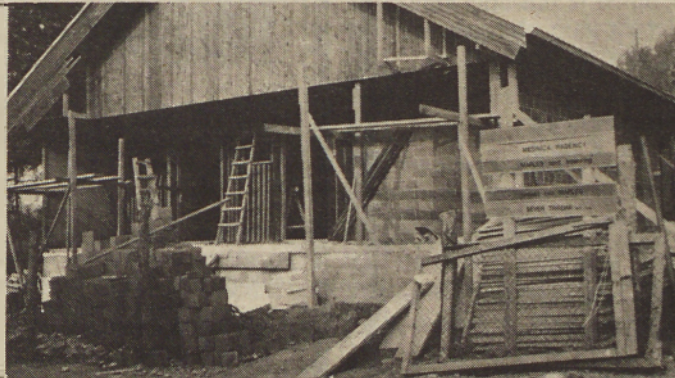
F. Maučec

Zidanica ostaja

Trajberjeva klet v Strehovskih goricah, kjer je bila od 18. do 21. decembra 1944. leta konferenca simpatizerjev in bodočih aktivistov NOB, je sredi leta zaradi udara strele pogorela. Lastnik je namesto nje hotel zgraditi novo, sodobno grajeno klet, vendar si je pozneje premislil. Vključile so se namreč družbenopolitične organizacije, zlasti Socialistična zveza, in dogovorili so se, da bo nadomestna stavba sicer grajena s sodobnimi materiali, vendar mora na zunaj ohraniti prvotno obliko. Zgrajena je torej nova stavba, ki so jo začasno pokrili z žgano strešno opeko, na pomlad pa jo bodo zamenjali s slamnato streho. V ureditev se je z nasveti vključil tudi zavod za spomeniško varstvo, z delom pa so pomagali delavci Ina-Nafte iz Lendave. Pomemben spomenik NOB, ki pa je tudi etnografski, je tako ohranjen.

S. S.

Stara mesnica v Radencih je že dolgo pretesna. Poleg tega, da dobavljajo meso in mesne izdelke za Naravno zdravilišče v Radencih, je v njej vsak dan veliko kupcev od blizu in daleč. Mnoge namreč privlačijo kakovostni mesni izdelki tozda Mesoizdelki Kmetijskega kombinata Gornja Radgona. Še letos naj bi se radenski mesarji preselili v nove, prostorne in higienske prostore v bližini stare mesnice.

Cene

otroškega varstva

V tednu otroka je bila v Murski Soboti skupščina otroškega varstva, na kateri so bili delegati seznanjeni, da se poldruga milijarda sredstev, združenih prek prispevne stopnje v otroškem varstvu v občini, namenja svobodni menjavi dela, nadomestilu za porodniški dopust in denarnim pomočem socialno ogroženim družinam. Število letih vztrajno narašča in odstotkovno presega dvig ekonomskih cen vzgojnega varstva, ki je bilo tudi na dnevnem redu torkove skupščine. Prispevek staršev se viša za 35 odstotkov, ne presega pa 60 odstotkov ekonomske cene, saj preostalih 40 odstotkov prispeva skupnost posredno prek staršev. V številkah to pomeni, da bo za varovanja vzgojno-varstvene organizacije Murska Sobota povprečno potrebno plačati 15.367 dinarjev, za dojenčka v jasilih 24.575 in razvojno motenega otroka 15.367 dinarjev.

bb

SREČANJE S PORABSKIM ŠOFERJEM

KOMAJ ČAKA SREDO

V Mursko Soboto pripelje vsako sredo dopoldne tudi avtobus iz Monoštra (Szentgottharda), še isti dan (ob 16.00) pa odpelje tudi nazaj.

Ondan smo srečali šoferja Gaborja Lazarja z Dolnjega Senika in ga najprej povprašali, kako je zadovoljen z vožnjami v Slovenijo.

»O, zelo sem zadovoljen. Komaj čakam, ko pride sredo, da lahko odpeljem za Mursko Soboto. Iz Monoštra ima avtobus odhod ob 7.45, k vam pa prispemo ob 10.00 uri. Potnikov pa bi sicer lahko bilo več. Avtobus ima 50 sedežev, običajno pa se jih pelje okrog 10; včasih jih je celo manj, bilo pa je že tudi več kot 20 potnikov.«

— Kdo pa se vozi z vami?

»Največ Slovenje — s Senika, iz Sakalovec in Monoštra pa tudi iz drugih krajev. Dosti jih ima pri vas sorodnike ali znance. Tudi jaz sem že spoznal precej ljudi. Z nekaterimi vašimi šoferji smo si postali tako rekoč že prijatelji.«

— Vi dobro govorite slovensko, domače narečje — kaj pa potniki?

»Tudi večina potnikov zna slovensko. No, mlajši se v glavnem pogovarjajo po madžarsko. Tudi v Murski Soboti se lahko pogovarjamo madžarsko, ker zna več ljudi.«

— Se vam zdi dobro, da znajo ljudje dva jezika? — Seveda, to je dobro, ker živimo v obmejnem prostoru.«

— Kaj pa pri vas doma?

»Moja žena ne zna slovensko, zato se pogovarjamo le v madžarsčini. Če pa srečam koga, ki mu teče domača govorica, pa me to veseli.«

— Ste vozili avtobus že tudi kam dije od Murske Soboti?

»Zaenkrat še ne, rad pa bi videl tudi druge kraje v Sloveniji.«

Jože Graj